

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Starogard Gdański z dnia

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017 – 2035

Aktualizacja na lata 2024-2035

Opracowanie:

Prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens
Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej

Współpraca redakcyjna:

Dr inż. arch. Dorota Kamrowska – Załuska

Mgr Wojciech Nowik

Mgr inż. arch. Aleksandra Przyk

Mgr inż. arch. Barbara Zgórska

Gdańsk, styczeń 2024r.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści:

1.	Wstęp	Str. 5
2.	Streszczenie Programu	Str. 6
3.	Rewitalizacja struktur miejskich w kontekście aktualnych uwarunkowań	Str. 8
4.	Przyjęty tryb prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański	Str. 15
5.	Syntetyczna charakterystyka miasta Starogard Gdański	Str. 26
6.	Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	Str. 29
7.	Określenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji objętego zapisami programu	Str. 40
8.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	Str. 43
9.	Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji	Str. 81
10.	Cele rewitalizacji	Str. 82
11.	Sposoby realizacji celów – określenie głównych kierunków działań	Str. 84
12.	Lista przewidzianych do realizacji projektów i przedsięwzięć oraz ich osadzenie we wnioskach wynikających z konsultacji społecznych oraz szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.	Str. 87
13.	Mechanizm integrowania działań	Str. 90
14.	Określenie uproszczonego planu rzeczowo – finansowego przedsięwzięć oraz ich lokalizacji	Str. 94
15.	Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych	Str. 114
16.	Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z określeniem kosztów oraz harmonogramem realizacji programu	Str. 115
17.	Zasady wyznaczania składu oraz reguł działania Komitetu Rewitalizacji	Str. 130
18.	System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych	Str. 131
19.	Specjalna Strefa Rewitalizacji oraz zmiany w uchwałach odnoszących się do zasobu mieszkaniowego.	Str. 134
20.	Wskazanie dotyczące sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	Str. 136
21.	Podsumowanie	Str. 159
	Spis tabel i rycin	Str. 160

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1. Wstęp

Niniejsza aktualizacja dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański została wypracowana w trybie partycypacyjnym, przy szerokim udziale społeczności lokalnej, w okresie od maja 2023r. do stycznia 2024r. Zapisy dokumentu stanowią rozwinięcie poprzedniej wersji Gminnego Programu Rewitalizacji, wypracowanej w okresie od września 2013r. do października 2016r. Pierwotną wersję dokumentu przygotowano zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. oraz Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016r. Aktualizacja dokumentu powstała w oparciu o zapisy **ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 36, odnoszącego się do tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych) oraz **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 28 i art. 29). Ponadto przy aktualizacji programu uwzględniono **ocenę aktualności i stopnia realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”**. W tym ostatnim dokumencie dokonano oceny dotychczas realizowanych przedsięwzięć, prezentując zarówno ich opis, przebieg realizacji i aktualny jej stan, poniesione koszty oraz uwagi, wnioski i rekomendacje. Ocena ta dotyczyła zarówno zakresu podstawowego jak i uzupełniającego przedsięwzięć zdefiniowanych w pierwotnym dokumencie. Przedstawiono także wskaźniki monitorowania realizacji GPR oraz monitoring stanu obszaru rewitalizacji w ujęciu paroletnim. Pozwoliło to na sformułowanie konkluzji co do modyfikacji zapisów programu na kolejne lata. Podstawą do opracowania pierwotnego dokumentu Programu stała się analiza wskaźnikowa obszaru miasta (ukończona w grudniu 2014r.), na bazie której określono delimitację obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Przy opracowywaniu niniejszej aktualizacji zdecydowano o **utrzymaniu poprzednio wyznaczonych granic obu obszarów**. Równocześnie przyjęto iż pierwszym etapem programowania rewitalizacji miasta jest strategia jego rozwoju. W dokumencie tym zawarto szereg odniesień do kształtowania zintegrowanej, nowoczesnej polityki miejskiej. Tym samym Gminny Program Rewitalizacji staje się jednym z dokumentów operacyjnych uszczegóławiających zapisy sformułowane na poziomie celów i wytycznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Miasta. Oznacza to że jego zapisy bazują na opracowanych w trakcie przygotowania Strategii diagnozach oraz stanowią oprzyrządowanie celów w niej wskazanych. Zgodnie z zapisami obecnie obowiązujących regulacji ustawowych oraz wynikających z przywołanego powyżej rozporządzenia, a także ukształtowaną w ostatnich latach praktyką, zarówno zapisy pierwotnej wersji programu jak i jego aktualizacji zostały wypracowane w trybie partycypacyjnym, przy udziale szeregu interesariuszy reprezentujących różne sfery życia miasta, w tym – władz miasta, radnych, przedstawicieli środowisk społecznych i lokalnych przedsiębiorców oraz prywatnych osób zainteresowanych problematyką rewitalizacji. W szczególności znaczącą grupę spotkań konsultacyjnych i warsztatowych stanowili mieszkańcy, przedsiębiorcy i przedstawiciele różnorodnych organizacji rezydujących na obszarze rewitalizacji.

2. Streszczenie Programu

Pierwotna wersja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański została opracowana w oparciu o Ustawę o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. Przy przygotowaniu niniejszej aktualizacji kierowano się także zapisami **ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 36, odnoszącego się do tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych) oraz **rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 28 i art. 29). Program ma charakter dokumentu operacyjnego, realizującego zapisy Strategii rozwoju miasta oraz dokumentów planistycznych. Ponadto, realizuje także zapisy Strategii rozwiązywania problemów społecznych. Tym samym wpisuje się w strukturę dokumentów strategicznych dla miasta. Celem pełnego przedstawienia tych relacji w Programie zawarto opis jego powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Dodatkowo, przedstawiono także syntetyczną charakterystykę miasta.

W dokumencie ujęto wyniki delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (choć sama analiza wskaźnikowa obejmująca szczegółową analizę poszczególnych zagadnień w kontekście przestrzeni całego miasta stanowi odrębny dokument), zgodne z zakresami określonymi w Uchwale Rady Miasta z dnia 27 kwietnia 2016r. Na potrzeby niniejszej aktualizacji przyjęto, iż granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nie ulegają zmianie. W konsekwencji przyjęto iż obszar rewitalizacji obejmie historyczne centrum miasta, w tym zarówno zespół staromiejski jak i tereny wzdłuż ul. Kościuszki. Przyjęto także, iż wszystkie zapisy Programu odnosić się będą do trzech sfer – **społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej**. Pozwoli to na wyważenie jego zapisów i osiągnięcie założenia komplementarności i integralności dokumentu.

Dla tak zarysowanego obszaru rewitalizacji możliwym stało się przeprowadzenie szczegółowej jego diagnozy, w tym analizy zjawisk negatywnych oraz lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji. Przy jej przeprowadzeniu wykorzystano m.in. szereg wniosków płynących z innych dokumentów, wypracowanych w trakcie prac nad programem, jak diagnoza zjawisk społecznych czy mapy mentalne miasta. Dodatkowo przygotowano szczegółową, pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz potencjałów występujących na jego terenie. Na tej bazie określono wizję obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz określono cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego. Założono przy tym iż w wyniku realizacji programu osiągnięty zostanie jego cel główny, tj. „*Kompleksowa rewitalizacja obszaru z uwzględnieniem różnorodnych funkcji i walorów przyrodniczych i kulturowych*”. Ponadto dla każdej ze sfer sformułowano cele nadrzędne i szczegółowe, pozwalające na określenie zakresu działania. W konsekwencji możliwym stało się sformułowanie koncepcji możliwych do realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Posłużyły one jako podstawa do sformułowania finalnych działań do podjęcia, których wdrożenie doprowadzić ma do realizacji wizji i celów. Założono także integrację działań oraz zapewnienie kompleksowości

podejmowanej interwencji. W tym celu zdecydowano o koncentracji interwencji na wybranym obszarze. W efekcie możliwym stanie się osiągnięcie komplementarności przestrzennej, problemowej, instytucjonalnej, międzyokresowej oraz związanej ze źródłami finansowania programu. W konsekwencji możliwym stało się opisanie w dokumencie także szacunkowych ram finansowych realizacji programu oraz zasad jego wdrażania.

Szczegółowe określenie planowanych do podjęcia działań pozwoliło także na wypracowanie struktury zarządzania realizacją programu wraz z określeniem kosztów i harmonogramu jego wdrażania jak również systemu monitoringu prowadzonych działań. W tym kontekście w dokumencie zawarto także odniesienie do kwestii Komitetu Rewitalizacji (w tym określenie zasad wyznaczania jego składu oraz reguł działania), a także wskazania dotyczące ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz sposobu realizacji Programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Integralną częścią opracowania jest załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Całość programu – zarówno jego pierwotna wersja jak i bieżąca aktualizacja – zostały opracowane w sposób partycypacyjny, przy czym główne jego zapisy określone zostały w ramach szeregu warsztatów, przygotowanych i prowadzonych przez redaktorów całości Programu. Dodatkowo przeprowadzono liczne spotkania konsultacyjne z poszczególnymi grupami interesariuszy, badania ankietowe oraz zorganizowano spacer studyjny po obszarze rewitalizacji. Przebieg tego procesu opisano w dalszej części dokumentu.

3. Rewitalizacja struktur miejskich w kontekście aktualnych uwarunkowań

Współczesne procesy rozwoju miast w dużej mierze wiążą się z **zagadnieniem rewitalizacji**. Pojęcie to bywa jednak nadużywane, bardzo często określa się bowiem za jego pomocą procesy sanacji czy przywrócenia systemów miejskich do stanu pełnej sprawności. Niezależnie od tego, właściwie rozumiane procesy rewitalizacyjne – czyli kompleksowa odnowa, także w wymiarze społeczno – ekonomicznym, starych dzielnic miejskich – zyskują coraz więcej zainteresowania samorządów lokalnych, społeczeństwa, mediów. Dzieje się tak m.in. z uwagi na fakt, iż procesy te – niezależnie od polepszenia stanu technicznego istniejącej starej zabudowy oraz sanacji społeczno – ekonomicznej – przyczyniają się do ochrony tożsamości kulturowej danego obszaru, dzielnicy, miejscowości – w tym poprzez ochronę istotnych wartości krajobrazu kulturowego.

3.1. Definicje podstawowe

Na potrzeby niniejszego dokumentu, zgodnie z wypracowanymi w poprzednich okresach programowania oraz ujętymi w licznych pracach teoretycznych i o charakterze podręcznikowym definicjach, przyjęto iż „**rewitalizacja** to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez **programy rewitalizacji**.”

Oznacza to iż w ramach rewitalizacji zakłada się optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów. Proces ten ma charakter wieloletni, a jego wdrażanie wiązać się powinno z zaangażowaniem szeregu interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, właścicieli nieruchomości, organów władzy publicznej itd.) tego procesu, ale przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. W szczególności dotyczy to interesariuszy związanych z obszarem rewitalizacji oraz obszarem rewitalizacji, przy czym:

- **Obszar zdegradowany** to obszar miasta, na którym zidentyfikowano **stan kryzysowy** rozumiany jako sytuację, w której mierniki poziomu rozwoju społecznego oraz gospodarczego i przestrzennego są na niskim poziomie lub obserwuje się ich silną tendencję spadkową.

- **Obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który na podstawie analizy mierników społecznych, gospodarczych i przestrzennych wyłania się jako obszar, w którym nasilenie stanu kryzysowego jest relatywnie najwyższe w skali całego miasta co oznacza, że obszar ten jest predestynowany do objęcia kompleksowym wsparciem w zakresie rewitalizacji.

Zakłada się przy tym iż samorząd miasta może wyznaczyć kilka obszarów rewitalizacji, w tym obszarów nie posiadających ze sobą wspólnych granic, o ile w każdym z nich zidentyfikowano

nasilenie stanu kryzysowego. **Z uwagi na konieczność zapewnienia koncentracji interwencji, obszar rewitalizacji nie może obejmować jednak łącznie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz więcej niż 30% mieszkańców gminy.**

3.2. Zasady przygotowania programu rewitalizacji

Dla obszarów zdegradowanych miast opracowuje się programy rewitalizacji. Zakłada się przy tym iż „**program rewitalizacji** to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji”. Programy rewitalizacji są także – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 – określane jako tzw. inne instrumenty terytorialne (IIT). Art. 36 w/w ustawy wprost odnosi się tu do gminnych programów rewitalizacji jako IIT. W ustawie tej wskazano także, iż strategia IIT (a więc także gminny program rewitalizacji) określa w szczególności:

- a. **syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT** wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- b. **cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT**, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
- c. **listę projektów realizujących cele**, o których mowa w pkt. b, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- d. **opis procesu zaangażowania partnerów** społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

Program rewitalizacji przedstawia więc rozwiązania konkretnych problemów identyfikowanych na obszarach zdegradowanych miast. Wpływające bezpośrednio lub pośrednio na poprawę istniejącego stanu przedsięwzięcia winny być w założeniu finansowane z różnych źródeł (zarówno środków wsparcia międzynarodowego czy krajowego, jak i środków własnych).

W ramach programu rewitalizacji wypracowane zostają projekty rewitalizacji. Zakłada się przy tym iż „**projekt rewitalizacyjny** to projekt wynikający z programu rewitalizacji (zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów) albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego”.

Program rewitalizacji winien się także wpisywać w założenia dokumentów programowych przyjętych dla Województwa Pomorskiego, a w szczególności w program „**Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027**”, zatwierdzony decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej

nr C(2022) 8860 z dnia 7 grudnia 2022r. (dalej: FEP). W jego ramach określono główne wyzwania w zakresie rozwoju i rozwiązania polityczne, a także priorytety, w tym odnoszące się do:

- konkurencyjnego i inteligentnego Pomorza
- zielonego Pomorza
- mobilnego Pomorza
- lepiej połączonego Pomorza
- silnego społecznie Pomorza
- Pomorza bliższego obywatelom

Program FEP stał się jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030. Zakres tematyczny programu oraz logika interwencji obejmują kwestie ujęte w poszczególnych programach odnoszących się do:

- 1) bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego,
- 2) bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej,
- 3) edukacji i kapitału społecznego,
- 4) gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego,
- 5) mobilności i komunikacji.

Programy te określają sposób realizacji celów strategii rozwoju województwa, diagnozują potrzeby zdefiniowanych grup docelowych, a także wskazują wyzwania i kierunki działań inwestycyjnych w ww. obszarach tematycznych. FEP jest współfinansowany z dwóch funduszy: EFRR i EFS+. Program jest realizowany na obszarze województwa pomorskiego zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Założenia programu bazują także na analizie wniosków z poprzednich okresów programowania. W odniesieniu do **kwestii rewitalizacyjnych** zaznaczono w nim iż „pomimo wielu inicjatyw w zakresie rewitalizacji widoczna jest znaczna skala obszarów zdegradowanych w miastach oraz ograniczona dostępność przestrzeni publicznych dobrej jakości”. Kwestie rewitalizacji poruszono w tzw. celu polityki 5, odnoszącym się do kwestii tzw. Europejskiego Zielonego Ładu, rozwoju kapitału społecznego i edukacji. Równocześnie w ramach FEP zdefiniowano cel szczegółowy: „wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu, rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich”. W dokumencie wskazano także iż „niektóre obszary pomorskich miast dotknięte są kumulacją negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych i przestrzennych, przez co wymagają kompleksowych działań naprawczych. Przeważnie inicjowane są one w oparciu o programy rewitalizacji”. W szczególności do obszarów interwencji zaliczono miejsca, w których „istotnym problemem jest niska jakość przestrzeni publicznej, w tym brak jej spójności oraz dostosowania do potrzeb różnych grup użytkowników. Realizowane remonty infrastruktury bywają fragmentaryczne, abstrahujące od kontekstu historycznego, urbanistycznego i potrzeb środowiskowych, a inwestycje nie zawsze są ze sobą skoordynowane. Dodatkowo, w wielu przypadkach nie sprzyjają kształtowaniu przestrzeni o charakterze integracyjnym, niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, zgodnej ze współczesnymi wymogami w zakresie funkcjonalności, dostępności i estetyki.” Ponadto wskazano iż „ważne jest także ścisłe powiązanie działań w przestrzeni publicznej z inicjatywami

mającymi na celu włączanie mieszkańców w procesy zachodzące w ich najbliższym otoczeniu”. W ramach programu FEP wskazano także, iż obejmować on będzie całe terytorium województwa, a w ramach realizacji założonego celu przewiduje się stosowanie instrumentów takich jak Zintegrowane Inwestycje terytorialne (ZIT) czy też wymienione wcześniej IIT w postaci programów rewitalizacji. Wskazano także iż preferowane będą projekty:

- realizowane w partnerstwie JST z instytucjami rynku pracy i/lub organizacjami pozarządowymi/podmiotami ekonomii społecznej/przedsiębiorstwami społecznymi,
- realizowane w partnerstwie z pracodawcami lub organizacjami pracodawców,
- prowadzące do zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej/przedsiębiorstwach społecznych,
- wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat.

Przewiduje się m.in. realizację przedsięwzięć zintegrowanych – w tym zakresie działania w ramach aktywizacji społecznej i zawodowej. W zakresie działań zintegrowanych realizowane będą wyłącznie przedsięwzięcia na obszarach zdegradowanych w miastach, objętych programami rewitalizacji, uzgodnione pomiędzy Instytucją Zarządzającą a miastami uprawnionymi do wsparcia. Wskazano także iż w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, preferowane będą projekty realizowane na obszarach ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, tj. charakteryzujących się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin per capita, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

W dokumencie Programu wskazano także iż „w ramach celu 5 prowadzona będzie interwencja na rzecz rewitalizacji zdegradowanych obszarów w miastach poprzez kompleksowe, skoncentrowane terytorialnie działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki, realizowane na podstawie obowiązujących programów rewitalizacji, powiązane z lokalnymi politykami społecznymi – służące wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Prowadzona interwencja nie będzie przyczyniać się do segregacji (w tym przestrzennej) osób zamieszkujących obszary zdegradowane i prowadzić będzie do zapewnienia ww. grupie dostępu do ogólnie dostępnych usług społecznych”. Wskazano także iż dofinansowane będą wyłącznie przedsięwzięcia:

- uzgodnione pomiędzy IZ a miastami uprawnionymi do wsparcia – podmiotem odpowiedzialnym i liderem będzie miasto, które w ramach opracowania gminnego programu rewitalizacji (GPR) zawrze m.in. listę projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru. IZ oceni spełnienie przez GPR wymogów z art. 29 rozporządzenia 2021/1060 – pozytywnie zweryfikowane programy rewitalizacji zostaną wpisane do wykazu prowadzonego przez IZ. Tylko miasto posiadające GPR wpisany do ww. wykazu będzie mogło przystąpić do procesu uzgodnienia projektów z IZ. Uzgodnienie polegać będzie na negocjacjach i wspólnym wyborze, które z projektów wskazanych na liście projektów będącej częścią GPR w najlepszy sposób wpisują się w planowane rodzaje działań oraz cele FEP 2021-2027 i potencjalnie mogą zostać sfinansowane ze środków programu. Pozytywnie ocenione projekty składać się będą na uzgodniony pomiędzy IZ a miastem pakiet zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- partnerskie – partnerami w przedsięwzięciach zintegrowanych koordynowanych przez jednostki samorządu terytorialnego będą m.in. organizacje pozarządowe, instytucje

pomocy i integracji społecznej, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy, kluby sportowe, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz inne podmioty, których udział jest istotny dla realizacji lub osiągnięcia celów projektu (w przypadku współpracy z organizacjami pozarządowymi/pożytku publicznego, dopuszcza się także formułę zlecenia zadań publicznych),

- uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego,
- uwzględniające wymogi kształtowania ładu przestrzennego, korzystające z zasad zagospodarowania przestrzennego zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 oraz nawiązujące do koncepcji Nowego Europejskiego Bauhausu.

Powyższe wytyczne znalazły także swoje odzwierciedlenie w zapisach aktualnego dokumentu pn. „Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027”, którego aktualna wersja obowiązuje od 25.01.2024r.

3.3. Cele rewitalizacji

Cele podejmowania wysiłku rewitalizacyjnego są odmienne w każdym z opisanych w literaturze przedmiotu przypadków. Wynika to z odmiennej sytuacji i problemów każdego z miast i ośrodków, podejmujących tego typu działania. Bardzo często jednak cele te są do siebie podobne, lub też dotyczą podobnych zagadnień. Można więc je grupować w odniesieniu do zagadnień, jakich procesy rewitalizacji dotyczą.

W kontekście uwarunkowań prawnych, stanowiących podstawę przygotowania niniejszego Programu, wyróżniono następujące grupy celów:

- **Spoleczne** – związane z zatrzymaniem rozwoju negatywnych tendencji społecznych, przeciwdziałaniem patologiom i wykluczeniu społecznemu, a także z poprawą stanu bezpieczeństwa;
- **Gospodarcze** – związane z ożywieniem gospodarczym, w tym z promocją przedsiębiorczości, rozwojem turystyki i realizacją nowych przedsięwzięć o charakterze komercyjnym;
- **Środowiskowe** – związane z polepszeniem stanu środowiska oraz likwidacją zagrożeń wynikających z niskiej emisji czy innych rodzajów zagrożeń;
- **Przestrzenno - funkcjonalne** – związane z remontem i modernizacją – lub czasami rewitalizacją – zespołów architektonicznych, w tym mieszkaniowych i przemysłowych, a także ze świadomym kształtowaniem krajobrazu kulturowego danego obszaru, jak i z poprawą jakości struktur miejskich – w tym infrastruktury technicznej i drogowej;
- **Techniczne** – dotyczące m.in. poprawy stanu infrastruktury technicznej obszaru.

Wymienione grupy celów rewitalizacji są wzajemnie ze sobą związane. Wynika to wzajemnego wpływu na siebie np. poprawy stanu struktur miejskich i polepszenia jakości środowiska czy stworzeniem warunków dla ożywienia społeczno – ekonomicznego. Oznacza to, iż każde z działań, podejmowanych w ramach procesu rewitalizacji, wiąże się z efektami w innej sferze, a także może negatywnie bądź pozytywnie wpływać na nią. Dlatego też kwestie związane ze sferami środowiskową, przestrzenno – funkcjonalną oraz techniczną ujęto w zapisach poszczególnych rozdziałów Programu jako jeden punkt.

3.4. Poszczególne projekty i zamierzenia jako podstawa planowania i realizacji programów rewitalizacji

Jak wskazano, celem wysiłku planistycznego w odniesieniu do obszarów objętych rewitalizacją jest wykreowanie szeregu projektów, z których każdy może być realizowany przez inny podmiot i mieć będzie określony budżet. Założenie takie wynika z faktu iż jedynie tak określone projekty mogą zostać sfinansowane ze źródeł budżetowych oraz uzyskać dofinansowanie z funduszy europejskich. Dla każdego z projektów określone winny zostać elementy pozwalające na określenie jego szczegółowej charakterystyki.

Kolejnym etapem prac nad projektami winno stać się określenie i opisanie tzw. „projektów zintegrowanych”. W niektórych wypadkach koniecznym może być sporządzenie studium wykonalności projektu oraz bardziej szczegółowe oszacowanie kosztów jego realizacji. Dopiero tak przygotowany materiał może stać się przedmiotem podejmowania decyzji o przeznaczeniu środków na realizację danego zamierzenia, w tym także służyć do pozyskiwania środków zewnętrznych – zarówno z funduszy publicznych jak i prywatnych.

3.5. Struktura i cechy programu rewitalizacji

Dla potrzeb realizacji procesu rewitalizacji zgodnego z opisanymi powyżej zasadami zakłada się iż opracowywane dla obszarów rewitalizacji programy rewitalizacji, na podstawie których miasta będą starały się o środki pomocowe na kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, obejmowały w swym minimalnym zakresie następujące elementy:

- a. *streszczenie programu;*
- b. *opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i nie-dyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT;*
- c. *opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi;*
- d. *syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;*
- e. *określenie wizji stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji;*
- f. *wskazanie celów, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;*
- g. *listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt. f, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;*
- h. *indykatywne ramy finansowe interwencji w obszarze rewitalizacji;*
- i. *system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych;*
- j. *system zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa.*

3.6. Wnioski do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

Przygotowanie programu rewitalizacji zgodnego z wytycznymi wynikającymi z w/w dokumentów oznaczało konieczność podjęcia partnerskiego – wraz z reprezentacją wszystkich zainteresowanych stron i przedstawicieli społeczności lokalnej – wysiłku planistycznego prowadzącego do wspólnego wypracowania zasadniczych zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański, a następnie ich uszczegółowienia do stopnia pozwalającego na czytelne zidentyfikowanie poszczególnych zadań, projektów i przedsięwzięć do realizacji.

Równocześnie zdecydowano o wyłonieniu szeregu wzajemnie się uzupełniających projektów – przedsięwzięć, **co stanowi realizację założeń co do podejmowania działań o charakterze zintegrowanym**. Takie rozumienie zagadnienia rewitalizacji jest także obecne w dokumentach opracowanych na szczeblu samorządu województwa, które już w poprzedniej perspektywie finansowej UE stanowiły podstawę do ubiegania się o środki unijne na realizację projektów w polskich miastach. Przyjęcie go za punkt wyjścia pozwoli na wpisanie się szczegółowych projektów i przedsięwzięć w politykę wyższego szczebla, co z kolei pozwoli na osiągnięcie wysokiego stopnia zgodności celów rewitalizacji miasta z zapisami w/w dokumentów.

4. Przyjęty tryb prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

Wraz z przystąpieniem do opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański zdecydowano o kontynuacji modelu uspołecznionego prac nad projektem, przy udziale zaproszonych ekspertów odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie całości procesu. Przyjęto, iż zasadnicze elementy składające się na ostateczny kształt dokumentu Programu zostaną wypracowane w trakcie serii moderowanych sesji warsztatowych, otwartych dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców miasta. **Wypracowane w ten sposób zapisy Programu zostały także poddane konsultacjom z kluczowymi grupami interesariuszy – w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji społecznych oraz podmiotów gospodarczych.** Odbyły się także spacer studyjne po obszarze rewitalizacji, a zainteresowani interesariusze mogli składać wnioski i uwagi drogą elektroniczną i za pośrednictwem ankiet w formie papierowej.

Prace nad pierwotną redakcją przebiegały w kilku fazach:

- w okresie od września do grudnia 2013r. przeprowadzono serię warsztatów z szeroką reprezentacją społeczności lokalnej,
- w okresie od września 2014r. do czerwca 2015r. przeprowadzono **delimitację obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji**, podstawą której stała się analiza wskaźnikowa wypracowana w oparciu o wytyczne opublikowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego (dokument przekazany w czerwcu 2015r.);
- w okresie od września do listopada 2015r. przeprowadzono **kolejną serię warsztatów** z szeroką reprezentacją społeczności lokalnej,
- w okresie kwiecień – grudzień 2016r. zrealizowano **szereg opracowań studialnych**.

Elementem tych prac stało się także przygotowanie analizy zmian planistycznych dotyczących obszaru rewitalizacji wynikających z zapisów projektu programu rewitalizacji oraz struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański, których wyniki stanowią część niniejszego dokumentu.

Następnie, w okresie od sierpnia do października 2016r. przeprowadzono **finalną serię spotkań warsztatowych, mających na celu ostateczną weryfikację wypracowanych wcześniej zapisów oraz wypracowanie wniosków dotyczących ostatecznego kształtu zapisów projektu rewitalizacyjnego** przewidzianego do realizacji z funduszy unijnych. Na bazie tych prac zredagowano finalną wersję dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025 został przyjęty uchwałą Nr XXXIX/379/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 29 marca 2017r.

W związku z negatywną oceną programu przez Zespół ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wyrażoną pismem nr DPR-E.433.20.2017 z dnia 19.05.2017r. do projektu GPR wprowadzono zmiany zgodne z w/w pismem. Konsultacje społeczne projektu dokumentu przeprowadzono w okresie od 1 do 31 lipca 2017. Tak zmodyfikowany dokument uzyskał w kwietniu 2018 ocenę pozytywną warunkową wyrażoną pismem DPR-E.433.20.2017 z dnia 25.04.2018r., w którym to piśmie wskazano na konieczność

korekty GPR do dnia 30.09.2019r. Konsultacje społeczne skorygowanego dokumentu przeprowadzono w okresie od 15 kwietnia do 14 maja 2019r. Uchwalony uchwałą nr XIII/142/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 21 sierpnia 2019r. dokument uzyskał w styczniu 2020r. ocenę pozytywną Zespołu ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wyrażoną pismem nr DPR-E.433.20.2017 z dnia 10.01.2020r.

Na tej podstawie w **pierwotnej wersji programu rewitalizacji** realizowany był szereg projektów i przedsięwzięć, w tym:

- **Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny**
- **Zaczynam się interesować- włączenie społeczne**
- **Przebudowa budynku starej szkoły nr 5 na potrzeby stworzenia Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**
- **Modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości**
- **Modernizacja ulic Śródmieścia**
- **Budowa deptaka rekreacyjnego**
- **Starogardzki Rynek od nowa**
- **Zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych korytarza ekologicznego doliny Wierzycy przez ochronę bioróżnorodności oraz ukierunkowanie wykorzystania tego obszaru**
- **Przebudowa ul. Kościuszki etap II**
- **Przebudowa i remont wraz z wyposażeniem obiektu centrum kształcenia ustawicznego i praktycznego w Powiecie Starogardzkim w ramach kształtowania sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w województwie pomorskim**
- **Kuźnia przedsiębiorczości- aktywizacja zawodowa mieszkańców**
- **Stworzenie systemu wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych działalności gospodarczych, w tym – inkubatora przedsiębiorczości**
- **Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków**

Szczegółowy opis w/w projektów wraz z oceną stanu ich realizacji na koniec 2022r. znalazł się we wspomnianym już dokumencie pt. **„Ocena aktualności i stopnia realizacji „gminnego programu rewitalizacji miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”**”. W jego podsumowaniu stwierdzono iż:

- W odniesieniu do zakresu podstawowego – na sześć zadań przewidzianych do realizacji zakończono pięć. Pozostaje w trakcie realizacji działalność placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - zadanie to ma charakter ciągły i powinno być kontynuowane również w kolejnych latach,
- W odniesieniu do zakresu uzupełniającego – do realizacji przewidziano siedem zadań. Trzy zadania zostały zrealizowane, w przypadku jednego (*Kuźnia przedsiębiorczości - aktywizacja zawodowa mieszkańców*), podmiot realizujący zadanie odstąpił od prowadzenia działań i nie przewiduje ich prowadzenia w przyszłości. W trakcie realizacji pozostają trzy zadania, przy czym dwa z nich (dotyczące stworzenia systemu wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw oraz poprawy estetyki i rewaloryzacji części wspólnych i otoczenia budynków)

mają charakter ciągły i powinny być kontynuowane w kolejnych latach. Ostatnie z zadań pozostających w trakcie realizacji (*Starogardzki Rynek od nowa*) zostało zrealizowane w części dotyczącej przebudowy płyty Rynku wraz z ulicami Podgórną i częścią Hallera. Rozpoczęcie remontu i konserwacji murów obronnych wraz z otoczeniem jest przewidywane w roku 2023, nie wiadomo natomiast, kiedy rozpoczną się prace dotyczące przebudowy Ratusza ze względu na brak uzgodnień ze strony wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W dokumencie tym zawarto także analizę wskaźników monitorowania realizacji dotychczas ujętych w dokumencie programu wskaźników. Przedstawiają się one następująco:

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2016	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa
Cel nadrzędny: <i>Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</i>						
S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	produktu	UM	0	339	150
	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produktu	UM	0	2	1
	Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	rezultatu	UM	0	30	30
S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej	Liczba budynków mieszkalnych poddanych modernizacji	produktu	TBS SM	0	23	33
	Liczba zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek	produktu	TBS	0	13	18
	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek	rezultatu	UM, TBS	0	300	200
S3. Aktywizacja społeczności lokalnej	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	0	16	21
	Liczba nowych placówek świadczenia usług społecznych	produktu	UM, MOPS	0	3	2
	Liczba osób korzystających z nowych miejsc świadczenia usług społecznych	rezultatu	UM, OP	0	339	150

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2016	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa
Cel nadrzędny: <i>Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji</i>						
E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego o charakteru przestrzeni obszaru rewitalizowanego, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta	Liczba przedsięwzięć ukierunkowanych na tworzenie programów wsparcia, systemów zachęt dla przedsiębiorców chcących podjąć działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	produktu	UM, SP	0	2	3
	Liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji	rezultatu	UM	616	689	630
E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy i podtrzymanie ginących zawodów	Liczba przedsięwzięć ukierunkowanych na tworzenie programów wsparcia, systemów zachęt dla przedsiębiorców chcących podjąć działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	produktu	UM, SP	0	2	3
	Liczba obiektów przebudowanych i wyposażonych w zakresie dostosowania do potrzeb kształcenia zawodowego	produktu	SP	0	1	1
	Liczba osób korzystających z nowych form szkolenia zawodowego	rezultatu	SP	0	414	700
	Liczba szkoleń/kursów zorganizowanych w systemie kształcenia ustawicznego	rezultatu	SP	0	14	50
	Liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji	oddziaływanie	UM	616	689	630
Cel nadrzędny: <i>Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze</i>						
P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania	Liczba nowych miejsc świadczenia usług społecznych	produktu	UM, SP	0	3	2
	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	0	16	21
	Liczba inicjatyw na rzecz wspólnego spędzania czasu wolnego	rezultatu	UM, OP	10	30	20

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2016	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa
<i>nia i użytkowania</i>						
P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej	Długość wyremontowanych / przebudowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych	produktu	UM, SP	0	5779 mb.	1040 mb.
	Liczba nowych miejsc parkingowych	produktu	UM, SP	0	317	50
	Liczba zainstalowanych nowych urządzeń technicznych służących poprawie bezpieczeństwa (np. kamery, oświetlenie uliczne)	produktu	UM, SP	0	256	250
P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Powierzchnia zmodernizowanych przestrzeni zieleni publicznej w obszarze rewitalizacji	produktu	UM	0	57900 m ²	4000 m ²
	Liczba wybudowanych/przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	0	16	21
	Liczba osób korzystających z odnowionych przestrzeni zieleni publicznej w obszarze rewitalizacji	rezultatu	UM	0	5000	5000
P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych	Liczba udogodnień dla osób niepełnosprawnych	produktu	UM, SP	0	4	10
P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	Długość nowych, wyremontowanych / przebudowanych chodników	produktu	UM	0	4951 mb.	2080 mb.
	Długość nowych, wyremontowanych / przebudowanych ścieżek rowerowych	produktu	UM, SP	0	450 mb.	800 mb.
	Liczba osób korzystających z nowej, wyremontowanej / przebudowanej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	rezultatu	UM	0	4000	4000

Tab. 1. Wskaźniki monitorowania realizacji GPR

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

- większość wskazanych w programie wskaźników została zrealizowana – co odpowiada stopniowi realizacji zawartych w programie projektów,
- niektóre wskaźniki nie zostały jeszcze w pełni zrealizowane. W przypadku części wynika to ze zmian, które zaszły w projektach już w trakcie realizacji (np. wskaźnik *liczba zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek*).

Na bazie powyższego zestawienia możliwym stało się określenie kolejnej grupy wniosków:

- w Starogardzie na przestrzeni ostatnich lat zmniejsza się liczba ludności zarówno całego miasta¹ jak i obszaru rewitalizacji. Przy czym, jeśli w roku 2015 z którego pochodzą dane służące do wyznaczenia obszaru rewitalizacji, liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosiła ok. 15% ogółu mieszkańców, to w roku 2022 procent mieszkańców obszaru rewitalizacji w stosunku do ogółu mieszkańców wynosił poniżej 14%, co wskazuje na szybsze niż reszty miasta tempo zmniejszania się liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- nastąpiło znaczne, w porównaniu do 2015 r., obniżenie poziomu niekorzystnych zjawisk, zarówno w mieście jak i w obszarze rewitalizacji,
- pomimo zmian świadczących ogólnie o poprawie sytuacji, wskaźniki dotyczące obszaru rewitalizacji pozostają nadal na wyższym poziomie niż dla całego miasta,
- w analizie należy wziąć pod uwagę wpływ czynników zewnętrznych, nie związanych bezpośrednio z prowadzonymi w ramach programu działaniami, np. zmniejszanie się liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej, może wynikać w znacznym stopniu ze zwiększających się (m.in. dzięki 500+) dochodów ludności - przy utrzymaniu niskiego poziomu kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania zasiłku,
- niepokojący jest wzrost w obszarze rewitalizacji wskaźnika dotyczącego liczby przestępstw na 1 tys. mieszkańców w latach 2021 i 2022 - w danych dla całego miasta zależność nie jest tak widoczna.

Na tej podstawie można stwierdzić że działania prowadzone w latach 2017-2022 w ramach programu rewitalizacji, realizowały zawarte w programie cele nadrzędne i szczegółowe. Większość projektów zostało zakończonych, zrealizowano również większość wskaźników przewidzianych dla monitorowania tych działań.

Mimo realizacji programu do tej pory nie zaobserwowano wyraźnego wpływu prowadzonych działań na poprawę stanów kryzysowych obszaru rewitalizacji. Należy mieć na uwadze, że okres obowiązywania GPR jest stosunkowo krótki a efekty rewitalizacji często są widoczne dopiero po kilkunastu latach.

Od 2015r. ogólnej poprawie uległa sytuacja zarówno całego miasta jak i obszaru rewitalizacji, jednak wskaźniki dla obszaru rewitalizacji wskazują nadal na znacznie wyższy poziom stanów kryzysowych w sferze społecznej w porównaniu do reszty miasta. W tej sytuacji zasadnym jest prowadzenie w obszarze rewitalizacji dalszych, systematycznych działań w celu wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego.

Na podstawie powyższych Komitet Rewitalizacji zarekomendował zaktualizowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański. Rekomendacja ta została przez władze miasta przyjęta i **podjęta została uchwała o przystąpieniu do aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański – uchwała nr LVII/676/2023 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 marca 2023r., w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025.** W uzasadnieniu do w/w dokumentu napisano iż „Uchwalony uchwałą nr XLV/450/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 września 2017r. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025, zmieniony uchwałą nr XIII/142/2019 z dnia 21 sierpnia 2019r., został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9

¹ Raport o stanie Gminy Miejskiej Starogard Gdański, 2021, s. 3.

października 2015r. o rewitalizacji. Przy jego przygotowaniu kierowano się także wytycznymi dotyczącymi programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 sformułowanymi przez Zarząd Województwa Pomorskiego. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, w dokumencie ujęto zarówno delimitacje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jak i szczegółową diagnozę obszaru, w tym analizę zjawisk negatywnych oraz lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji. Na tej bazie określono wizję obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Elementy te posłużyły określeniu celów rewitalizacji oraz szczegółowo opisanych projektów i przedsięwzięć, których wdrożenie doprowadzić ma do realizacji wizji i celów. W dokumencie opisano szacunkowe ramy finansowe realizacji programu oraz zasady jego wdrażania. Wszystkie te zagadnienia przedstawiono w kontekście sfer przestrzennej, społecznej i gospodarczej, co pozwoliło na wyważenie struktury całości programu. Założono iż w wyniku realizacji programu osiągnięty zostanie jego cel główny, tj. „Kompleksowa rewitalizacja obszaru z uwzględnieniem różnorodnych funkcji i walorów przyrodniczych i kulturowych”. Ponadto dla każdej ze sfer sformułowano cele nadrzędne i szczegółowe, pozwalające na określenie zakresu działania. Całość programu została opracowana w sposób partycypacyjny, przy czym główne jego zapisy określone zostały w ramach szeregu warsztatów, przygotowanych i prowadzonych przez redaktorów całości programu. Działania prowadzone w latach 2017-2022 w ramach programu rewitalizacji, realizowały zawarte w programie cele nadrzędne i szczegółowe. Większość projektów zostało zakończonych, oraz osiągnięto większość wskaźników przewidzianych dla ich monitorowania. **Od 2015r. ogólnej poprawie uległa sytuacja zarówno całego miasta jak i obszaru rewitalizacji, jednak część wskaźników dla obszaru rewitalizacji dotyczących sfery społecznej, wskazuje nadal na znacznie wyższy poziom stanów kryzysowych w porównaniu do reszty miasta. W tej sytuacji zasadnym jest prowadzenie w obszarze rewitalizacji dalszych, systematycznych działań w celu wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego”.**

Na bazie w/w uchwały Prezydent Miasta Starogard Gdański w obwieszczeniu z dnia 16.05.2023r. wyznaczył okres na zgłaszanie projektów przedsięwzięć – od 16.05.2023 do 15.06.2023 – w formie elektronicznej lub papierowej.

Przystąpienie do aktualizacji dokumentu programu wiązało się także z ponownym zaproszeniem wszystkich interesariuszy do udziału w procesie partycypacyjnym związanym z wypracowaniem jego zapisów. W jego ramach:

- przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe (w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023) pozwalających na weryfikację kluczowych zapisów programu;
- przygotowano pierwszą wersję aktualizacji dokumentu na potrzeby konsultacji społecznych (28 sierpnia 2023);
- przeprowadzono proces konsultacji społecznych dokumentu – od 30 sierpnia do 29 września 2023 (dokument dostępny był na dedykowanej stronie internetowej Urzędu Miasta). Założono przy tym następujące formy konsultacji:
 - przesyłanie uwag drogą elektroniczną lub składanie w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta (w okresie od 30 sierpnia do 29 września);

- spacer studyjny po obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji wraz z omówieniem proponowanych do uwzględnienia w aktualizacji dokumentu projektów i przedsięwzięć (w dniu 31 sierpnia 2023);
- organizację warsztatu z prezentacją założeń aktualizacji dokumentu, weryfikacja wypracowanych elementów – 18 września 2023r.
- konsultację projektu Gminnego Projektu Rewitalizacji przez:
 - Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych,
 - Starogardzką Radę Sportu,
 - Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański,
 - Młodzieżową Radę Miasta,
 - Radę Gospodarczą,
 - Starogardzką Radę Kultury,
 - Komitet Rewitalizacji.

Szczegółowy przebieg opisanych powyżej konsultacji przyniósł następujące rezultaty:

1. Uwagi, opinie i pomysły dotyczące programu rewitalizacji przesyłane na adres rewitalizacja@um.starogard.pl lub składane pisemnie w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta ul. Gdańska 6 w terminie od 30 sierpnia do 29 września 2023.r – nie zgłoszono żadnych uwag.
2. Spacer studyjny po obszarze rewitalizacji – 31 sierpnia, początek od godz. 17⁰⁰, sprzed wejścia do budynku Ratusza.
 - spacer rozpoczął się od godz. 17⁰⁰, sprzed wejścia do budynku Ratusza,
 - spacer prowadził prof. Piotr Lorens - kierownik Katedry Urbanistyki i Planowania Regionalnego Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej,
 - w trakcie spaceru analizowano problemy i potencjały obszaru rewitalizacji oraz przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach programu,
 - w trakcie spaceru zgłoszono propozycję dodania działki nr 59/1 obr. 16 w Starogardzie Gd. (dawny cmentarz ewangelicki przy ul. Owidzkiej), do terenów przewidzianych do objęcia projektem „Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy”.
3. Spotkanie warsztatowe w dniu 18 września 2023r. w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Kościuszki 65, o godz. 17⁰⁰.
 - spotkanie prowadził prof. Piotr Lorens - kierownik Katedry Urbanistyki i Planowania Regionalnego Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej,
 - w trakcie spotkania omówiono podstawowe założenia projektu programu, w tym m.in.: potencjały i zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji, cele i kierunki działań, przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach programu, szacunkowe ramy finansowe i zakres czasowy realizacji przedsięwzięć oraz system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych,
 - w trakcie spotkania uczestnicy zgłosili następujące uwagi do projektu programu:
 - włączyć w działania przewidziane w programie wyburzenie budynku przy ul. Hallera 9 w celu odsłonięcia od strony północnej Baszty Gdańskiej,
 - włączyć w działania przewidziane w programie Stado Ogierów,
 - włączyć w działania przewidziane w programie kościół p.w. św. Mateusza.
4. Konsultacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez:

- Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych – wniesiono uwagi:
 - dostosowanie Bulwaru Diepholz dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy),
 - dostosowanie Rynku Miejskiego dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy),
 - dostosowanie pomieszczenia przeznaczonego na Klub Seniora na Hali Agro Kociewie dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, winda),
 - uszczegółowienie w Programie zwrotu „likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych”,
- Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański – wniesiono uwagę:
 - ująć w programie powstanie domu w którym mogliby zamieszkać Seniorzy,
- Radę Gospodarczą – nie wniesiono uwag,
- Komitet Rewitalizacji – wniesiono uwagi:
 - przewidzieć w programie działania mające na celu ożywienie Rynku – np. cykliczne targi, wymiany sąsiedzkie, potańcówki,
 - włączyć do programu projekt przewidujący utworzenie warsztatu społecznego - stworzenie, wyposażenie i prowadzenie miejsca, w którym mieszkańcy mieliby dostęp do narzędzi,
 - wprowadzić funkcje: koordynatora rewitalizacji, latarników społecznych i gospodarzy budynków/podwórek,
 - projekt dotyczący utworzenia systemu parków kieszonkowych: rozważyć ujęcie w projekcie terenu pod Basztą Tczewską, oraz działek nr 42/1 obr. 16 i 353/1 obr. 17,
 - znaleźć teren na miejsce aktywności dla dzieci i młodzieży (sprawdzić działki: 164/2 i 175 obr. 16),
 - projekt dotyczący rozwoju terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy: włączyć do projektu tereny cmentarzy poewangelickich przy ul. Owidzkiej,
 - przewidzieć w programie kontynuowanie metamorfoz podwórek.

Młodzieżowa Rada Miasta, Starogardzka Rada Sportu, Starogardzka Rada Kultury – nie zajęły stanowiska.

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy wykaz uwag wraz z propozycją ich rozpatrzenia.

L.p.	Uwagi	Propozycje rozpatrzenia
1	Włączyć w działania przewidziane w programie wyburzenie budynku przy ul. Hallera 9 w celu odsłonięcia od strony północnej Baszty Gdańskiej	Nie uwzględniać – budynek wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków, własność prywatna
2	Włączyć w działania przewidziane w programie Stado Ogierów	Nie uwzględniać – teren poza obszarem rewitalizacji
3	Włączyć w działania przewidziane w programie kościół p.w. św. Mateusza	Uwzględnić
4	Dostosowanie Bulwaru Diepholz dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy)	Uwzględnić
5	Dostosowanie Rynku Miejskiego dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy)	Uwzględnić

6	Dostosowanie pomieszczenia przeznaczonego na Klub Seniora na Hali Agro Kociewie dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, winda)	Uwzględnić
7	Uszczegółowienie w Programie zwrotu „likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych”	Uwzględnić
8	Ująć w programie powstanie domu w którym mogliby zamieszkać Seniorzy	Nie uwzględniać – inwestycja nie jest planowana w obszarze rewitalizacji
9	Przewidzieć w programie działania mające na celu ożywienie Rynku – np. cykliczne targi, wymiany sąsiedzkie, potańcówki	Uwzględnić
10	Włączyć do programu projekt przewidujący utworzenie warsztatu społecznego - stworzenie, wyposażenie i prowadzenie miejsca, w którym mieszkańcy mieliby dostęp do narzędzi	Uwzględnić
11	Wprowadzić funkcje: koordynatora rewitalizacji, latarników społecznych i gospodarzy budynków/podwórek	Uwzględnić w zakresie wprowadzenia funkcji latarników społecznych
12	Projekt dotyczący utworzenia systemu parków kieszonkowych: rozważyć ujęcie w projekcie terenu pod Basztą Tczewską, oraz działek nr 42/1 obr. 16 i 353/1 obr. 17	Uwzględnić w zakresie działki nr 42/1 obr. 16
13	Znaleźć teren na miejsce aktywności dla dzieci i młodzieży (sprawdzić działki: 164/2 i 175 obr. 16)	Nie uwzględnić – tereny o innym przeznaczeniu planistycznym
14	Projekt dotyczący rozwoju terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy: włączyć do projektu tereny cmentarzy poewangelickich przy ul. Owidzkiej	Uwzględnić
15	Przewidzieć w programie kontynuowanie metamorfoz podwórek	Uwzględnić

Tab. 2. Wykaz uwag z konsultacji projektu dokumentu prowadzonych w 2023r. wraz z propozycją ich rozpatrzenia

Ze względu na wprowadzenie w dokumencie znaczących zmian, wynikających z uwzględnienia uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji oraz po uzyskaniu opinii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego co do szczegółowych zapisów, zdecydowano o poddaniu zmienionego projektu GPR ponownym konsultacjom społecznym.

Tu dodać opis kolejnej rundy konsultacji oraz sposobu opiniowania i uchwalenia dokumentu.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

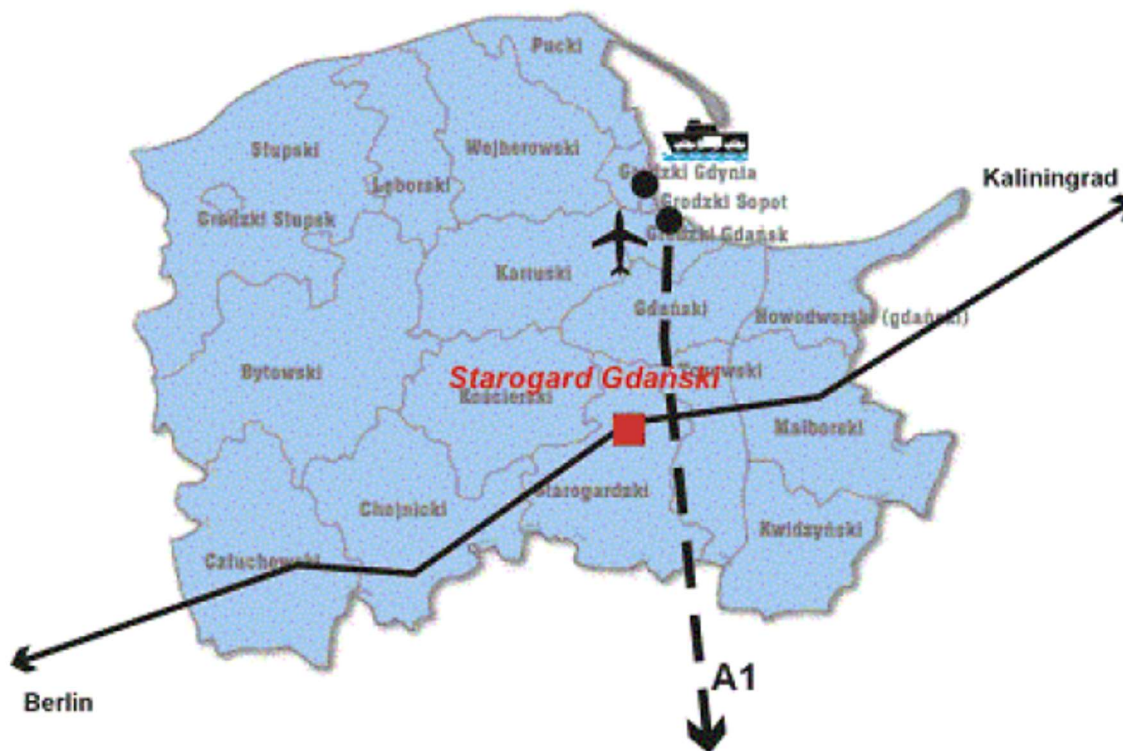
Unia Europejska
Fundusz Spójności

5. Syntetyczna charakterystyka miasta Starogard Gdański

Starogard Gdański jest centrum obszaru etniczno-kulturowego zwanego Kociewiem, liczącego około 3 000 km². To miasto powiatowe o powierzchni 25,27 km² znajduje się w południowej części województwa pomorskiego, w odległości 50 km od Gdańska, przy drodze krajowej nr 22. Przez Starogard przebiega linia kolejowa, która łączy się z węzłem kolejowym w Tczewie. Położenie uatrakcyjnia malownicza dolina rzeki Wierzyca, przepływającej przez środek miasta. Równocześnie Miasto Starogard Gdański jest ważnym ośrodkiem miejskim – administracyjnym i przemysłowym – południowej części województwa pomorskiego. Ulokowany na historycznie ważnym szlaku komunikacyjnym Berlin – Królewiec, obecnie o mniejszym znaczeniu. Jednocześnie miasto jest stolicą Powiatu Starogardzkiego.

Historia osadnictwa na terenie miasta sięga czasów neolitycznych (ok. 5 tys. lat temu), choć pierwsza pisana wzmianka o mieście pojawiła się dopiero na początku XII wieku. Z tego czasu pochodzi regularny plan Starego Miasta z najważniejszą jego przestrzenią – Rynkiem. W XIX wieku Starogard stał się ważnym ośrodkiem przemysłowym. Wykorzystując ciek rz. Wierzyca oraz dogodne położenie komunikacyjne, w obszarze miasta ulokowano szereg zakładów przemysłowych, z czego część pracuje do dnia dzisiejszego. Na terenie miasta ulokowano także garnizon wojskowy oraz kompleks szpitala dla psychicznie i nerwowo chorych.

Ryc. 1. Starogard Gdański w kontekście regionu pomorskiego

W 2022r. w Starogardzie Gdańskim mieszkało 42.231 osób, z czego 52,65% stanowiły kobiety. Mieszkańcami miasta jest 33,7% ludności powiatu starogardzkiego (125 437). W ostatnich 5 latach obserwuje się stopniowy spadek liczby zamieszkujących miasto (od 2018 do 2022r. o

5,1%). Saldo migracji w Starogardzie Gdańskim w 2022r. było ujemne, podobnie jak w latach poprzednich i wynosiło -101 osób. Oznacza to, że wielkość emigracji z miasta przewyższa wielkość imigracji do miasta. W 2021r. odnotowano największy ubytek naturalny (-302), co oznacza spadek liczby ludności o 302 osoby w związku z tym, że liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń. Łącznie w latach 2015-2022 liczba mieszkańców miasta spadła z 45544 osób do 42231 osób, a obszaru rewitalizacji – z 6854 do 5820 osób.

W 2022r. 56,8% ludności miasta stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, a 18,8% znajdowało się w wieku przedprodukcyjnym i 24,4% w wieku poprodukcyjnym. Podobnie, jak w całym kraju na przestrzeni ostatnich lat, również w Starogardzie obserwowany jest trend starzenia się społeczeństwa – udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym ulega stopniowemu zmniejszeniu, podczas gdy odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Wskaźnik obciążenia demograficznego w postaci liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2022r. wynosił w Starogardzie Gdańskim 76,2 osoby i zwiększył się wyraźnie w porównaniu do 2015r. kiedy wynosił 63,2 osoby.

Na podstawie danych CEIDG z lipca 2023r. dotyczących działalności gospodarczej według głównego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terenie miasta działały 2853 podmioty, co w porównaniu do 2020 stanowi wzrost o 30 podmiotów. Również porównując dane z CEIDG z 1 stycznia 2020 roku z danymi z 1 lipca 2023r., dotyczące działalności gospodarczej wg głównego miejsca zamieszkania przedsiębiorcy (przedsiębiorcy wskazujący zamieszkanie w Starogardzie), nastąpił wzrost o 399 podmiotów (z poziomu 2807 do poziomu 3206).

W ciągu ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych starogardzian utrzymywał się na zbliżonym poziomie (ok. 800 osób), za wyjątkiem 2020r. kiedy to ilość osób bezrobotnych wzrosła do 1224 osób (podobną tendencję zaobserwowano również w powiecie). Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Starogardzie w 2019r. przyjął wartość 1,01%, stopniowo jednak wzrastał i w 2022r. wyniósł 1,41%.

W 2022r. z pomocy społecznej korzystało w Starogardzie 1021 osób (w 2014 r. 4696). W okresie 2019-2022r. można zaobserwować wyraźny spadek liczby korzystających z pomocy społecznej starogardzian (z 1263 w 2019 do 651 w 2022r.), przy jednoczesnym wzroście wielkości zasiłku w przeliczeniu na rodzinę (z 3016 zł. w 2019 do 3744 zł. w 2022r.)

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 980 ha (39,1%). Na terenie miasta znajduje się ok. 5 500 budynków mieszkalnych. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej liczy 773 lokale komunalne, 161 lokali socjalnych oraz 4 lokale tymczasowe. Na obszarze rewitalizacji znajduje się 564 budynków mieszkalnych na 1439 budynków łącznie. Podjęte w ostatnich kilku latach działania mające na celu zmodernizowanie budynków i samych lokali mieszkalnych w strefie objętej rewitalizacją pozwoliły na podniesienie standardu wyremontowanych lokali mieszkalnych oraz budynków, tym samym sytuacja mieszkaniowa mieszkańców się polepszyła pod względem podniesienia standardu zamieszkiwania i estetyki. Stawki czynszowe w budynkach które poddano modernizacji pozostały na tym samym poziomie.

W 2022 r., liczba mieszkań w zasobach miasta Starogard Gdański, których lokatorzy mieli zaległości w opłatach wynosiła 507. Łączne zadłużenie lokali mieszkalnych w użyczeniu wobec TBS ZK Sp. z o. o. wynosi już ponad 7 100 000 zł. Liczba zadłużonych gospodarstw domowych

utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, natomiast wysokość zadłużenia cały czas rośnie. Działania podejmowane przez Dział Windykacji w większości przypadków są nieskuteczne z uwagi na niskie dochody dłużników a nawet ich brak.

Ogół mieszkań w zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej Starogard Gdański wyposażono w następujące instalacje: najlepiej przedstawia się w przypadku instalacji wodociągowej oraz elektrycznej - 100 % , nieco gorzej jest w kwestii instalacji kanalizacyjnej - 99,55 % lokali, w instalację gazową wyposażone jest 69,64 % lokali.

Na koniec 2022r. na terenie miasta zarejestrowanych było 140 organizacji pozarządowych, spośród których 65 aktywnie współpracuje z miastem. 30 organizacji ma swoją siedzibę lub realizuje działania na obszarze rewitalizacji. W bezpośrednią realizację założeń i celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025 zaangażowanych było 5 podmiotów z sektora pozarządowego. Zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację działań w obszarze rewitalizacji przyczyniło się do znacznego zaktywizowania mieszkańców. W proponowanych formach wsparcia i aktywności wzięło udział blisko 500 osób zamieszkujących obszar. Efektem bezpośrednim realizowanych działań było także wyłonienie spośród mieszkańców liderów środowiska lokalnego. Przyczyniło się to do podejmowania aktywności przez mieszkańców na rzecz swojego otoczenia. Mieszkańcy, na własną rękę rozpoczęli współpracę z miastem. Korzystają z różnych form wsparcia, w tym z inicjatywy lokalnej. Zwiększyła się ich świadomość na temat możliwości współpracy. Dzięki podejmowanym działaniom także organizacje miały szansę na sprofesjonalizowanie swoich działań, rozszerzenie profilu działania i pozyskanie aktywnych członków.

Największym problemem z jakim borykają się organizacje pozarządowe jest kwestia lokalowa oraz formalno-prawna. Działania w lokalnym środowisku, realizacja projektów, współpraca z mieszkańcami nie sprawiają im większych problemów. Dla niektórych sporą barierą jest jednak profesjonalizacja w zakresie formalnym i prawnym. Dla niektórych organizacji problemem głównie finansowym i kadrowym jest zapewnienie profesjonalnej obsługi finansowo-księgowej. Aby znaleźć wśród organizacji poważnego partnera do realizacji projektów i działań finansowanych z funduszy unijnych niezbędna jest inwestycja w samorozwój organizacji pozarządowych.

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiono omówienie podstawowych dokumentów, wiążących się z problematyką kształtowania polityki rozwoju lokalnego i mających związek z przyszłością wybranego obszaru rewitalizacji. Dokumenty te często określa się mianem „strategicznymi”, ponieważ określona w nich jest polityka i/lub strategia rozwoju odnosząca się odpowiednio do poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Analiza taka pozwala określić uwarunkowania wynikające z zapisów tych dokumentów dla zarówno ogólnej konstrukcji i założeń budowania zapisów planu jak i warunkujących szczegółowe rozwiązania. Jednocześnie wnioski z niniejszej analizy służyć mogą ocenie możliwości wykorzystania wsparcia ze strony środków budżetowych – w szczególności pochodzących z budżetu państwa, regionu, ale przede wszystkim środków unijnych – przy realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć, które wynikać będą z zapisów Programu. **Szczególne znaczenie w tej analizie mają zapisy dokumentu Strategii Rozwoju Miasta.**

Z uwagi na wielość pozostałych dokumentów o charakterze strategicznym, które potencjalnie mogą zawierać zapisy mogące mieć wpływ na zapisy programu, siłą rzeczy przegląd ten dotyczy jedynie najważniejszych dla przedmiotu opracowania elaboratów. Pamiętać przy tym należy iż dokumenty te ulegają ciągłej ewolucji, co w szczególności dotyczy może szczegółów realizacji polityki wsparcia przy wykorzystaniu środków unijnych jak i polityki rozwoju lokalnego. Podsumowaniem omówienia jest określenie szeregu wniosków do dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji.

I tak, na poziomie lokalnym możliwa jest identyfikacja szeregu dokumentów o charakterze strategicznym. Wśród nich wyróżniono cztery najważniejsze, mające kluczowe znaczenie dla budowy zapisów Programu. Ich lista obejmuje:

- **Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030** (opracowanej w 2021r.);
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański** (aktualizowane w 2018r.);
- **Dokumenty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;**
- **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025** (uchwalonej dnia 28 czerwca 2017r.);

Skrótowe opisy zawartości tych dokumentów przedstawiono poniżej. Omówiono także inne opracowania, mogące mieć znaczenie w procesie aktualizacji zapisów Programu.

6.1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030

Opracowany w 2021r. dokument Strategii wyznacza zasadnicze kierunki rozwoju miasta na najbliższe dziesięciolecie. Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030 składa się z dwóch głównych części:

- 1) wniosków z diagnozy strategicznej,
- 2) określenia strategii rozwoju, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji.

W ramach dokumentu określono misję i wizję miasta, sformułowane jako:

Wizja rozwoju miasta:

W ROKU 2030 STAROGARD GDAŃSKI JEST BEZPIECZNYM I ATRAKCYJNYM MIASTEM DO ŻYCIA, DOBRZE SKOMUNIKOWANYM, Z ATRAKCYJNYMI MIEJSCAMI PRACY, DBAJĄCYM O SVOJE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Misja miasta:

ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW, TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DO ZAMIESZKANIA ORAZ ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I POWSTAWANIA NOWYCH MIEJSC PRACY, ZAPEWNIANIE BEZPIECZNEJ I WYSOKIEJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ DBANIE O WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Uszczegółowieniem tak zarysowanych wizji i misji jest lista celów strategicznych i operacyjnych. Ich zapisy określono następująco:

Cel strategiczny: 1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej miasta i rozwój kapitału społecznego:

Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości życia mieszkańców,

Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczna i zapobieganie wykluczeniu,

Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie oferty kulturalnej i promocyjnej miasta bazującej na kulturze Kociewia.

Cel strategiczny: 2. Rozwój gospodarczy miasta oparty na innowacyjności i wdrażaniu nowych technologii:

Cel operacyjny 2.1. Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej miasta,

Cel operacyjny 2.2. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców,

Cel operacyjny 2.3. Wzrost znaczenia i wdrażanie nowych technologii.

Cel strategiczny: 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny miasta w oparciu o dobrze zaprojektowaną i zrealizowaną infrastrukturę techniczną:

Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępu do infrastruktury technicznej i transportowej,

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz zagospodarowanie terenów rekreacyjnych,

Cel operacyjny 3.3. Dbłość o zagospodarowanie przestrzenne.

Przytoczone powyżej cele zostały następnie rozpisane na zapisy obejmujące kierunki działania, oczekiwane rezultaty działania, wskaźniki pozwalające na monitorowanie stopnia realizacji działania, źródło finansowania, podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania oraz horyzont czasowy realizacji.

Uzupełnieniem tych zapisów stał się model struktury przestrzenno-funkcjonalnej, który obrazuje zagospodarowanie miasta Starogard Gdański, w tym kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogardu Gdańskiego.

Na terenie miasta nie wyznaczono obszarów strategicznej interwencji, jednak wskazano iż obszarem stanowiącym potencjał rozwojowy jest przede wszystkim obszar Śródmieścia. Obejmuje on liczne cenne obiekty zabytkowe, z czego najcenniejszym występującym zespołem, nie tylko w jednostce, ale w całym Starogardzie Gdańskim, o bardzo dobrze zachowanym układzie urbanistycznym i zabudowie, jest współtworzące tożsamość miasta Stare Miasto, pełniące głównie funkcję mieszkaniową wielorodzinną, która uzupełniona jest przez usługi komercyjne i usługi o charakterze publicznym.

Powyższe zapisy określają politykę rozwoju miasta i jej relacje do kwestii rewitalizacji urbanistycznej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego. Z zapisów tych wynika iż **rewitalizacja winna być rozpatrywana w kontekście celów związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym Starogardu Gdańskiego**, a także można uznać iż **zapisy niniejszego dokumentu Programu Rewitalizacji są zgodne z zapisami Strategii.**

6.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jednym z zadań własnych gminy jest uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna miasta Starogard Gdański zawarta jest w **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego**, przyjętym uchwałą Nr V/27/2015 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 stycznia 2015 r., które zostało zmienione uchwałą Nr LIV/582/2018 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 czerwca 2018r.

Obejmuje on dwie zasadnicze części – opis uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. W pierwszej części bardzo starannie przeanalizowano wszelkie czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie struktury przestrzennej miasta, w tym m.in.

zasoby i stan ochrony środowiska kulturowego. Podsumowaniem tej części jest generalna syntetyczna ocena miasta, stanowiąca podstawę do kształtowania polityki jego rozwoju.

Określając kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów uwzględniono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Nie wyznaczono nowych terenów pod zabudowę w odniesieniu do studium z 2015 r., poza drobnymi wyjątkami, które stanowiły uzupełnienia luk pomiędzy terenami zabudowanymi lub wymianę pomiędzy poszczególnymi funkcjami. W ramach terenów przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych do zabudowy, dokonano korekt funkcji, m.in.: zmniejszając powierzchnię terenów produkcyjnych. Jednocześnie nie zwiększono powierzchni terenów poszczególnych grup funkcji zabudowy względem studium z 2015 r., poza terenami usług rekreacyjnych z zielenią – które wprowadzono w miejscu uprzednich terenów przeznaczonych pod budowę drogi głównej (dawnej obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 22) pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

W dokumencie zawarto m.in. postulowane działania o charakterze ogólnym, obejmujące:

- Uzupełnienie zabudowy, poprzez tworzenie zwartych pierzei ulic oraz czytelnych kompozycji kwartałów zabudowy, przy zachowaniu pierwszeństwa dla jednostek położonych bliżej centrum.
- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie zagospodarowania poszczególnych terenów m.in.: wyznaczenie czytelnych granic pomiędzy przestrzeniami publicznymi i niepublicznymi oraz kształtowanie zieleni.
- Uwypuklenie historycznych układów przestrzennych osiedli np. wielodrożnicowego – wsi Żabno oraz ulicowego - zespołu zabudowy wzdłuż ulicy Druha Józefa Grzybka poprzez odpowiednie kształtowanie zagospodarowania terenów, w tym usunięcie elementów zakłócających historyczny układ przestrzenny.
- Tworzenie ram przestrzennych dla terenów zabudowy kubaturowej oraz obszarów o charakterze publicznym np.: w postaci okalających układów komunikacyjnych, w celu odpowiednio: zahamowania chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy oraz zapewnienia dobrego dostępu do terenów o funkcjach publicznych.
- Dostosowanie funkcji poszczególnych terenów adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnej społeczności oraz stosownie do położenia obszarów względem centrum miasta, w tym przeniesienie terenów zabudowy usługowo - produkcyjno - składowej i produkcyjno - magazynowej w strefy obrzeżne miasta, w szczególności w rejon linii kolejowej i projektowanej obwodnicy miasta.
- Utworzenie czytelnych powiązań terenów zieleni i wód m.in.: poprzez poszerzenie ich zasięgów, utworzenie ścieżek edukacyjnych, rowerowych i pieszych, kreując sieć obszarów rekreacji i wypoczynku, oplatających obszary zabudowane.

Ponadto w dokumencie wskazano także działania o charakterze szczegółowym. Ze względu na bogactwo zachowanych obiektów zabytkowych oraz walory przyrodnicze występujące na obszarze Starogardu Gdańskiego, działania o charakterze szczegółowym podzielono na trzy grupy - dotyczące obszarów wymagających rehabilitacji, przekształceń oraz rekultywacji.

Do obszarów wymagających rehabilitacji w zakresie istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej należą:

1) fragmenty Starego Miasta:

- kwartał zabudowy między ulicami: Chojnicką, Rycerską, Kellera i Krzywą,

- południowe części kwartałów zabudowy między ulicami: Sambora, Sobieskiego, Tczewską i Zajezdną,
 - zabudowa pomiędzy ulicami: Podgórną, Browarową i Wodną a kanałem Wierzycy; dla których postuluje się:
 - ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów dysharmonizujących z historyczną tkanką miejską, wprowadzenie rygorystycznych zasad kształtowania reklam i szyldów, uniemożliwiających zasłanianie lub przysłanianie obiektów zabytkowych,
 - ograniczenie ruchu kołowego,
 - rozbudowę i modernizację sieci infrastruktury technicznej;
- 2) obszar zespołu Młynów wraz z otoczeniem Pałacu Wiecherta, dla którego postuluje się:
- ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. rekonstrukcję (odtworzenie) spalonych budynków młynów, usunięcie elementów wtórnych zacierających historyczny charakter obiektów, adaptację obiektów na funkcje o charakterze reprezentacyjnym, uporządkowanie zagospodarowania terenów,
 - przekształcenie południowego sąsiedztwa Pałacu Wiecherta w sposób podkreślający jego walory estetyczne poprzez np.: likwidację parkingów placowych oraz ukształtowanie zieleni;
- 3) obszar stanowiący obudowę ulicy Sikorskiego, dla którego postuluje się:
- ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów dysharmonizujących z historycznym charakterem obiektów zabytkowych, wprowadzenie rygorystycznych zasad kształtowania reklam i szyldów, uniemożliwiających zasłanianie lub przysłanianie obiektów zabytkowych, uporządkowanie otoczenia zabytków,
 - przeniesienie parkingów placowych w głąb kwartałów oraz uzupełnienie zabudowy w celu utworzenia zwartych pierzei ulicy,
 - uporządkowania skwerów poprzez m.in.: świadome kształtowanie zieleni oraz wprowadzenie małej architektury użyteczności publicznej wykonanej według jednorodnego projektu;
- 4) obszar tzw. przedmieścia chojnickiego aż do rzeki Wierzycy, dla którego postuluje się:
- ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów wtórnych zacierających historyczny charakter obiektów, podkreślenie walorów architektonicznych zabytkowej zabudowy, uporządkowanie otoczenia obiektów zabytkowych,
 - uzupełnienie zabudowy w celu utworzenia zwartych pierzei ulic i czytelnych kompozycji kwartałów zabudowy,
 - urządzenie przestrzeni publicznych - miejsc spotkań lokalnej społeczności,
 - wprowadzenie ramy przestrzennej dla osiedla od strony rzeki Wierzycy np. w formie publicznego ciągu komunikacyjnego;
- 5) obszar w rejonie ulic: Sobieskiego - Owidzkiej - Kościuszki, dla którego postuluje się:
- ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów dysharmonizujących z historycznym charakterem obiektów zabytkowych, uporządkowanie otoczenia zabytków,
 - uzupełnienie zabudowy w celu utworzenia zwartych pierzei ulic i czytelnych kompozycji kwartałów zabudowy,
 - rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego,
 - urządzenie przestrzeni publicznych - miejsc spotkań lokalnej społeczności np. w formie niewielkich placów, skwerów, zieleńców,
 - ochronę istniejącej zieleni o wysokich walorach przyrodniczych;
- 6) rejon dworca kolejowego oraz Alei Wojska Polskiego, dla którego postuluje się:
- scalenie z pozostałą częścią miasta poprzez wykształcenie czytelnej kompozycji obszaru z główną osią wytyczoną na przedłużeniu Alei Wojska Polskiego, zakończoną placem przed

dworcem, urządzonym według spójnego projektu, w sposób eksponujący historyczną zabudowę oraz zaspokajający potrzeby użytkowników terenu,

- ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów wtórnych zacierających historyczny charakter obiektów, podkreślenie detali architektonicznych obiektów zabytkowych, uporządkowanie otoczenia obiektów,
- uporządkowanie istniejącej zieleni i świadome kształtowanie nowej zieleni,
- urządzenie miejsc parkingowych po wschodniej stronie dworca, ukrytych w zieleni.

W tym kontekście uznać należy iż zapisy ujęte w dokumencie Studium mają potencjalnie duże znaczenie dla budowy programu, ponieważ stanowią podstawę do określania bardziej szczegółowych polityk w odniesieniu do poszczególnych, wyodrębnionych obszarów o różnej strukturze i walorach. Jednocześnie analiza zapisów dokumentu – w kontekście zawartych w niniejszym dokumencie Programu Rewitalizacji treści – pozwala na stwierdzenie iż **dokumenty te są ze sobą zgodne.**

6.3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Dokumenty planów miejscowych są prawną podstawą wszelkich działań w przestrzeni. Jednocześnie wskazać należy na odmienny od wszystkich opisanych powyżej charakter dokumentu jakim jest plan miejscowy – z jednej strony stanowi on o priorytetach i warunkach rozwoju przestrzeni, w tym m.in. ochrony zasobów dziedzictwa, z drugiej zaś jest narzędziem zarządzania operacyjnego – a więc realizacji przyjętej polityki. W odniesieniu do przestrzeni Starogardu Gdańskiego zaznaczyć należy iż znakomita większość obszaru miasta jest objęta zapisami kompleksowo przygotowanych planów miejscowych, regulujących w sposób kompleksowy działania w przestrzeni. W zapisach planów wskazano regulacje dotyczące zagospodarowania kluczowych przestrzeni miejskich, w tym dotyczące obszaru rewitalizacji. Wszelkie działania, zaplanowane do podjęcia w ramach niniejszego Programu, są z nimi zgodne i wprost bazują na zapisach planów. Tym samym można stwierdzić iż **dokumenty te są ze sobą zgodne.**

6.4. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański 2017 – 2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2017 – 2025 stanowi wyznaczenie kierunków i działań w sferze społecznej miasta. Jest ona kontynuacją i uzupełnieniem celów określonych w realizowanej przez Gminę Miejską Starogard Gdański Strategii w latach 2005 – 2015. Zakres Strategii obejmuje zadania jakie dla samorządu gminnego wynikają m.in. ustawy o samorządzie gminnym, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii, o ochronie zdrowia psychicznego, o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o świadczeniach rodzinnych, o świadczeniach wychowawczych, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o opiece nad dziećmi do lat 3, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Prawo oświatowe. Strategia stanowi jednocześnie kompendium zapisów dotychczas realizowanych i projektowanych w sferze polityki społecznej Gminy Miejskiej Starogard Gdański, ukierunkowanej w szczególności na włączenie społeczne i aktywną integrację. Strategia to koncepcja działań zmierzających do utworzenia trwałego systemu rozpoznawania i

profilaktyki zagrożeń społecznych w Starogardzie Gdańskim oraz budowy systemu skutecznej interwencji w sytuacjach zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu mieszkańców miasta.

W dokumencie Strategii zdefiniowano jej misję oraz główne cele. Zapisy te przedstawiają się następująco:

Misja Strategii:

„Wysoka jakość życia mieszkańców Starogardu Gdańskiego, aktywnych społecznie i zawodowo, w systemie gwarantującym profesjonalne wsparcie.”

W strategii sformułowano szereg celów strategicznych i operacyjnych. Poniżej przytoczono wybrane zapisy dotyczące celów wraz z towarzyszącymi im kierunkami działań interwencyjnych, mających największe znaczenie dla zapisów Programu wraz z krótkim określeniem tych powiązań:

Cel strategiczny 1. WSPIERANIE RODZINY.

Cel operacyjny 1.1. Efektywny i sprawny system wspierania rodziny i dziecka.

- 1) Wspieranie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania, pomoc rodzinom będącym w kryzysie;
- 2) Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju;
- 3) Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście;

Cel operacyjny 1.2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

- 1) Zapewnienie osobom i rodzinom bezpieczeństwa socjalnego;
- 2) Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- 3) Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym;
- 4) Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie ład przestrzennego i architektonicznego – partycypacja mieszkańców w aktywnej realizacji zadań rewitalizacyjnych.

Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i poza nią.

- 1) Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy;
- 2) Zwiększanie skuteczności podejmowanych interwencji i ograniczenie skutków przemocy w rodzinie i poza nią;

Cel operacyjny 1.4. Profilaktyka i minimalizowanie skutków uzależnień w rodzinie i poza nią.

- 1) Wspieranie działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz kształtowania postaw i umiejętności społecznych ważnych dla zdrowia i trzeźwości w środowisku rodzinnym i szkolnym.
- 2) Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin borykających się z problemem uzależnienia oraz intensyfikacja działań ograniczających degradację psychiczną osób uzależnionych;

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z wykreowaniem centrum wsparcia rodziny (w tym – zarówno przygotowania obiektów na ten cel jak i stworzeniem odpowiednich instytucji) i realizacją – w jego ramach – różnorodnych programów nakierowanych na wspomoczenie rodzin zagrożonych marginalizacją oraz rozwojem zjawisk patologicznych. Wiązać się będzie także z podjęciem interwencji o charakterze przestrzennym – w tym dotyczących zarówno odnowy przestrzeni sąsiedzkich jak i kluczowych przestrzeni publicznych w granicach obszaru rewitalizacji.

Cel strategiczny 2. AKTYWNI SENIORZY.

Cel operacyjny 2.1. Efektywny i sprawny system wspierania seniorów.

1) Udzielanie wsparcia osobom starszym i ich rodzinom, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki systemu pomocy społecznej, podmioty lecznicze.

Cel operacyjny 2.2. Wspieranie aktywności seniorów.

1) Wspieranie działań umożliwiających seniorom udział w życiu społecznym.

2) Wzbogacanie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów, w tym Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

3) Rozwój wolontariatu seniorów i grup samopomocowych

Cel operacyjny 2.3. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób starszych.

1) Rozwój dziennych form wsparcia seniorów.

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z powstaniem centrum usług opiekuńczych oraz z powstaniem placówki dziennego pobytu dla osób niesamodzielnych. Dotyczyć to będzie zarówno przygotowania obiektów niezbędnych na ten cel jak i realizacji w ich murach programów związanych z aktywizacją seniorów oraz zapewnianiem im wsparcia.

Cel strategiczny 3. RÓWNOPRAWNI NIEPEŁNOSPRAWNI.

Cel operacyjny 3.1. Efektywny i sprawny system profilaktyki i pomocy osobom niepełnosprawnym.

2) Likwidacja barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

3) Opracowanie standardów dostępności w zakresie kształtowania przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego.

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z przekształceniem przestrzeni publicznych w granicach obszaru rewitalizacji a także przestrzeni sąsiedzkich w sposób pozwalający na udostępnienie ich osobom niepełnosprawnym.

Cel strategiczny 4. INTEGRACJA SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ.

Cel operacyjny 4.1. Partnerstwo międzysektorowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

1) Podejmowanie partnerstw w obszarze wsparcia społecznego.

2) Wypracowanie i wdrożenie mechanizmu diagnozowania potrzeb mieszkańców oraz zasobów miasta w celu efektywnej dystrybucji zasobów miasta w oparciu o zdiagnozowane potrzeby mieszkańców.

3) Prowadzenie badań i analiz poświęconych problemom polityki społecznej.

4) Wypracowanie i wdrożenie systemu pozyskiwania zasobów lokalowych na rzecz osób przebywających w instytucjonalnych formach pomocy

Cel operacyjny 4.2. Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej.

2) Podejmowanie działań w zakresie pełniejszego udziału mieszkańców miasta i partnerów społecznych, w tym zwłaszcza organizacji pozarządowych, w życiu społecznym.

Cel operacyjny 4.3. Rozwój kapitału społecznego.

2) Rozwój i utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury niezbędnej do realizowania zadań.

3) *Wpieranie lokalowe i doradcze organizacji pozarządowych, grup samopomocowych, podmiotów ekonomii społecznej; promowanie ich działalności w zakresie realizowanych zadań na rzecz mieszkańców miasta.*

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z nawiązaniem – w ramach realizacji działań przewidzianych w Programie Rewitalizacji – szeregu partnerstw związanych z realizacją poszczególnych przedsięwzięć. Pozwoli to na autentyczne włączenie kluczowych interesariuszy w proces przygotowania i realizacji poszczególnych elementów Programu.

Niezależnie od w.w, w ramach Strategii zidentyfikowano szereg programów obowiązujących w Starogardzie Gdańskim. W ramach tej listy ujęto m.in.:

j) Gminny Program Rewitalizacji dla Starogardu Gdańskiego,

Analiza powyższych zapisów wskazuje iż „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański 2017 – 2025” **jest w pełni zgodna z finalną listą proponowanych do realizacji działań.**

6.5. Pozostałe dokumenty istotne dla budowy zapisów Programu

Niezależnie od w/w, na potrzeby aktualizacji Programu przeanalizowano szereg innych dokumentów, wśród których wymienić należy:

Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Starogard Gdański

Podstawowe uregulowania w zakresie polityki mieszkaniowej Gminy Miejskiej Starogard Gdański są zawarte w następujących dokumentach:

- Uchwała NR XXXIX/477/2021 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 października 2021 r., w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2021-2028”.
- Uchwała NR XLIV/542/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 2 marca 2022 r., w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Starogard Gdański.

Program Opieki nad Zabytkami Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2024

Przyjęty uchwałą Nr XLV/558/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 marca 2022r. Program, to dokument własny samorządu Starogardu Gdańskiego, służący do podejmowania planowanych działań dotyczących ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, sporządzony na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jest to dokument cyklicznie aktualizowany. Niniejszy Program to aktualizacja i kontynuacja polityki zawartej w dokumentach na lata 2009-2012, 2013-2016 oraz 2017-2020.

Program Ochrony Środowiska

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 została przyjęta Uchwałą Nr XXXVI/354/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 25.01.2017 r. Program ochrony środowiska określa cele, kierunki interwencji i zadania, ich harmonogram oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów związanych ze zrównoważonym rozwojem Starogardu Gdańskiego poprzez poprawę stanu

środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska. Do każdego celu przypisany został wskaźnik, czyli liczbowe przedstawienie stanu lub tendencji, które określa w sposób mierzalny wpływ podejmowanych działań na środowisko. Wskaźniki zostały sformułowane w sposób umożliwiający określenie postępu realizacji zadań.

Strategia adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański do roku 2030 z perspektywą do 2050

Strategia adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański do roku 2030 z perspektywą do 2050” (zwana dalej Strategią) została wykonana na podstawie Zarządzenia nr 82/02/2019 Prezydenta Miasta Starogard Gdański z dnia 8 lutego 2019 r. w sprawie przystąpienia do opracowywania strategii adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański do roku 2030 z perspektywą do roku 2050. Celem Strategii jest przystosowanie miasta do zmian klimatu, zwiększenie jego odporności na ekstremalne zjawiska klimatyczne oraz zwiększenie potencjału do podejmowania wyzwań w sytuacjach wystąpienia zagrożeń klimatycznych. W ramach dokumentu określono wizję oraz cel główny, a także

Wizja: Miasto atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i gości, podejmujące skuteczne działania adaptacyjne w obliczu zmian klimatu.

Cel główny: Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochrona wartości przyrodniczych jako podstawa poprawy jakości życia i łagodzenia negatywnego wpływu antropogenicznej zmiany klimatu.

Cel nadrzędny Strategii będzie realizowany przez cele szczegółowe, które zostały sformułowane w odpowiedzi na zidentyfikowane zagrożenia wynikające ze zmian klimatu. Opracowano szczegółowe cele adaptacyjne oraz zidentyfikowano opcje adaptacji, które stanowią zestaw działań adaptacyjnych do wdrożenia w mieście. Zidentyfikowano cztery cele szczegółowe dla miasta Starogard Gdański:

Cel 1: Budowanie potencjału adaptacyjnego miasta do zmian klimatu

Cel 2: Poprawa jakości życia i łagodzenie zagrożeń wynikających ze zmiany klimatu

Cel 3: Rozwój nowoczesnej infrastruktury wspomagającej gospodarkę wodno-ściekową ze szczególnym uwzględnieniem zagospodarowania wód opadowych

Cel 4: Adaptacja miejskiej infrastruktury transportowej do zmian klimatu

6.6. Wnioski do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów strategicznych określić można końcowy zestaw wniosków do dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański.

Pierwszym i najważniejszym wnioskiem jest stwierdzenie iż rewitalizacja wpisuje się w główne cele strategiczne miasta, w tym – określone w dokumencie „Strategii...”. Ponadto zapisy odnoszące się do poszczególnych sfer – w tym ze szczególnym uwzględnieniem sfery społecznej – zawarte zostały w wielu innych dokumentach strategicznych i planistycznych dla Starogardu Gdańskiego.

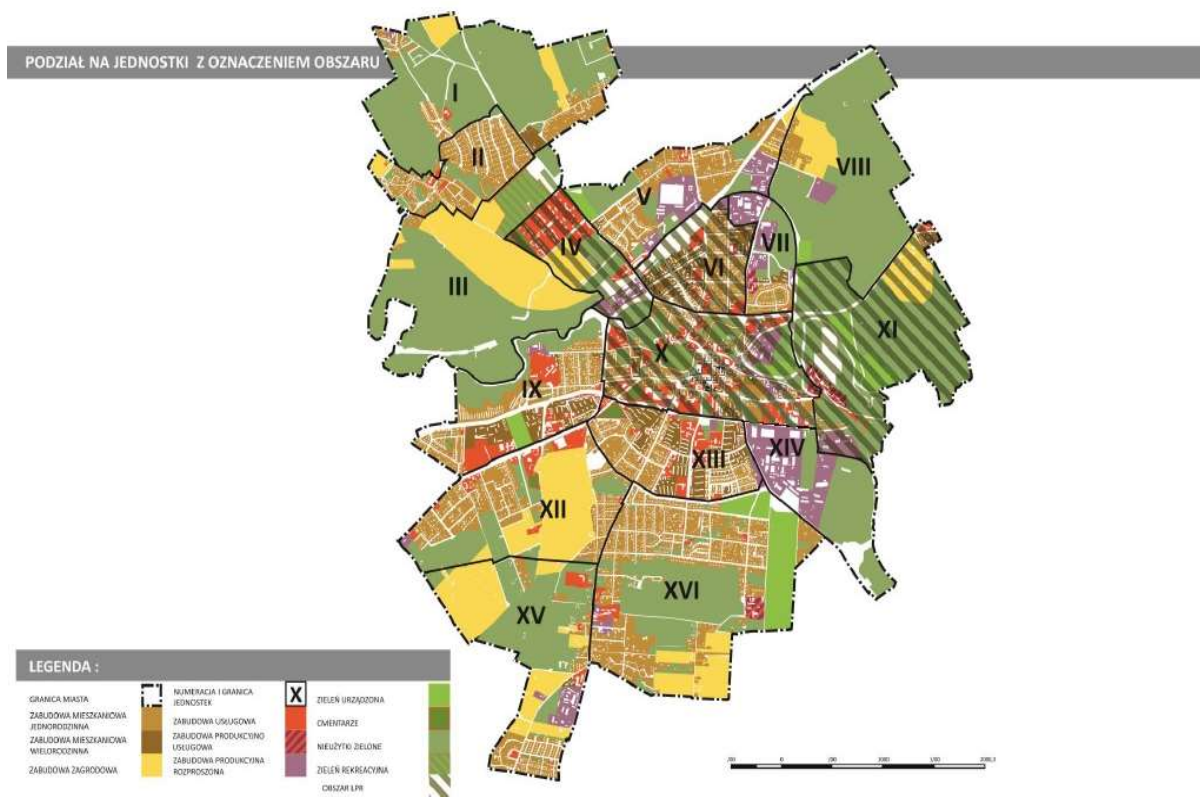
Z zapisów polityk ujętych w przeanalizowanych dokumentach wynika także iż promowany w sposób szczególny winien być kompleksowy rozwój społeczno – gospodarczy miasta i jako taki ma szansę na uzyskanie wsparcia ze strony programów centralnych i regionalnych, w tym – finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie integralnym elementem tych działań winna stać się kompleksowa rewitalizacja obszaru centrum miasta, gdzie – w ramach obszarów zdegradowanych – zlokalizowanych jest większość elementów zasobu dziedzictwa.

Niezmiernie istotnym elementem działań rewitalizacyjnych winno stać się podjęcie działań związanych ze wsparciem rodzin i osób zagrożonych różnego rodzaju wykluczeń czy patologii, a także osób starszych i niepełnosprawnych. Dotyczy to zarówno działań ze sfery organizacyjnej jak i infrastrukturalnej – w tym zarówno wykreowania odpowiedniej bazy dla ich podejmowania czy dostosowania przestrzeni obszaru rewitalizacji do szczególnych potrzeb tych osób.

Uznać więc należy iż problematyka rewitalizacji jest dobrze osadzona we wszystkich dokumentach strategicznych. Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, i to zarówno na poziomie dokumentu Studium Uwarunkowań jak i w zapisach planu miejscowego. Ponadto wiele działań sugerowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wprost podstawę do planowanych działań związanych z rewitalizacją miasta.

7. Określenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji objętego zapisami programu

W trakcie pracy nad przygotowaniem pierwotnej wersji programu jedną z pierwszych decyzji stało się określenie granic obszaru rewitalizacji. Dokonano tego na drodze analizy wskaźnikowej, zaprezentowanej w osobnym dokumencie². Na tej bazie podjęto ostateczną decyzję co do wyboru jednostek urbanistycznych objętych granicami planu rewitalizacji. Na liście tych znalazły się jednostki nr **IV, VI, X, XI**. Określone w ten sposób granice obszaru określonego jako zdegradowany przedstawiono na rysunku poniżej. Przyjęto także, iż na potrzeby aktualizacji programu, przygotowanej w 2023r. granice te nie będą weryfikowane. Decyzja ta wynika z analizy zawartej w dokumencie „**Ocena aktualności i stopnia realizacji „gminnego programu rewitalizacji miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”**”- patrz tab. 2 zawarta w poprzedniej części dokumentu.

Ryc. 2. Granice obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany obejmuje cztery zidentyfikowane w trakcie prac nad analizą wskaźnikową miasta jednostki urbanistyczne: IV, VI, X i XI. Charakterystykę tych jednostek przedstawiono w tabeli poniżej (dane przyjęto za dokumentem analizy wskaźnikowej):

² Patrz: Analiza wskaźnikowa obszaru miasta. Delimitacja obszaru rewitalizacji. Opr. P. Lorens z zespołem. Gdańsk, grudzień 2014r.

Nr jednostki	Powierzchnia obszaru (ha) / % pow. miasta	Liczba ludności obszaru / % ludności miasta	Krótką charakterystyka
IV	76,55 / 3,03%	311 / 0,68%	Głównym elementem w granicach jednostki jest zespół Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych z zabudową towarzyszącą (obszar wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego)
VI	80,19 / 3,17%	7094 / 15,57%	W granicach jednostki znajdują się zróżnicowane struktury, obejmujące: zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z lat 30-tych XX w. oraz z lat 60-80-tych XX w., zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z lat 30-tych i późniejszych, dworce: PKP i PKS, zabudowę handlowo-usługową oraz szkołę podstawową i gimnazjum
X	180,66 / 7,15%	6854 / 15,05%	Obszar śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty przez zabudowę handlowo-usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe
XI	223,30 / 8,84%	373 / 0,82%	Większość jednostki zajmuje kompleks leśny. W jej północnej części znajduje się stado ogierów (kompleks zabudowy wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego). W części południowej -zabudowa produkcyjna i usługowa (hurtownie)

Tab.3. Charakterystyka jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego – dane aktualne na 2016r.

Łącznie **obszar zdegradowany** obejmuje 560,7 ha i na moment określania jego delimitacji był zamieszkały przez 14.632 osoby. Na bazie tej analizy określono także obszar rewitalizacji. Z uwagi na koncentrację zjawisk negatywnych, w szczególności o charakterze społecznym (co wynika z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej) zdecydowano iż jako **obszar rewitalizacji** określać się będzie jedynie obszar oznaczony jako jednostka X, a więc rejon obszar śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty przez zabudowę handlowo-usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe. **Zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji obszar ten stanowi łącznie mniej niż 20% powierzchni oraz jest zamieszkały przez mniej niż 30% ludności miasta.** W dalszym toku prac skoncentrowano się jedynie na obszarze rewitalizacji.

Obszary te zostały w sposób formalny wyznaczone zapisami **Uchwały nr XXV/230/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Starogard Gdański.** Jej zapisy przedstawiają się następująco:

„Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r. poz. 446), art. 3 ust. 1, art. 8 ust. 1 oraz art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015r. poz. 1777) uchwała się, co następuje:

§1. Wyznacza się na terenie miasta Starogard Gdański cztery następujące obszary zdegradowane:

1) *Obszar Kocborowo – Skarszewska o powierzchni 76,55 ha;*

- 2) Obszar Aleja Wojska Polskiego, Kolejowa, Gdańska, Traugutta o powierzchni 80,19 ha;
- 3) Obszar Stare Miasto o powierzchni 180,66 ha;
- 4) Obszar Stado Ogierów o powierzchni 223,30 ha.

§2. Z uwagi na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, spośród obszarów zdegradowanych wyznaczonych w §1 wyznacza się obszar Stare Miasto jako obszar rewitalizacji.

§3. 1. Granice obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji wyznaczonych w §1 i §2 wskazane są na załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszary zdegradowane i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały – „Analiza wskaźnikowa obszaru miasta Starogard Gdański. Delimitacja obszaru zdegradowanego. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.”

§4. Ustanawia się na rzecz Gminy Miejskiej Starogard Gdański prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w §2 niniejszej uchwały.

§5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.”

Ryc.3. Granice i struktura obszaru rewitalizacji.

8. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Istotne dla dalszej części prac nad programem rewitalizacji jest pogłębienie diagnozy zjawisk i czynników kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji, jak również wskazanie mocnych stron obszaru, na których można oprzeć pomysł na rewitalizację. Istotne jest również dokonanie analizy otoczenia obszaru rewitalizacji i wskazanie szans oraz zagrożeń dla potencjalnych działań rewitalizacyjnych.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, obejmuje ona następujące elementy:

- charakterystykę obszaru wraz z określeniem jego powierzchni oraz liczby ludności;
- wyniki konsultacji społecznych prowadzonych na obszarze;
- analizę podstawowych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych zidentyfikowanych na obszarze wraz z określeniem źródeł degradacji oraz kierunków podejmowanych działań;
- analizę charakteru i skali potrzeb w zakresie rewitalizacji obszaru;
- analizę podstawowych potencjałów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych zidentyfikowanych w granicach obszaru;
- mocne i słabe strony obszaru oraz jego szanse rozwoju i zagrożenia.

Elementy te zostały opisane w odniesieniu do **podsystemów: społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego**. Równocześnie w pracach nad diagnozą stanu obszaru rewitalizacji wykorzystano szereg wykonywanych równolegle (tj. w 2016r.) analiz społecznych i związanych z funkcjonowaniem obszaru rewitalizacji, wykonanych jako niezależne opracowania. Wszystkie te działania pozwoliły na określenie podstawowych problemów i potencjałów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zidentyfikowanych w granicach obszaru. Na tej bazie możliwym stało się opisanie zakładanych kierunków podejmowanych działań, mających przyczynić się do eliminacji zjawisk kryzysowych. Określono je w dalszej części dokumentu na bazie wizji oraz celów rewitalizacji.

8.1. Syntetyczna charakterystyka obszaru

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię ok. 180 ha, a zamieszkuje go ok. 6800 mieszkańców. Liczba osób w wieku produkcyjnym w obszarze rewitalizacji wynosi 4422, osób bezrobotnych – 593 (dane na 2016r.). Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia kryteria wskazane w ustawie w zakresie rewitalizacji, a także charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z problemami środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi, technicznymi i gospodarczymi.

W granicach obszaru już na etapie analizy wskaźnikowej zdiagnozowano szereg negatywnych zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej. W poniższej tabeli przedstawiono wartości poszczególnych wskaźników dla obszaru³, w tym w ujęciu porównawczym od 2015r. do 2022r.

³ Zgodnie z zapisami dokumentu „delimitacji...”.

Wskaźnik	2015		2019		2020		2021		2022	
	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 1 tys. mieszkańców.	11	22,84	9,76	11,34	6,91	11,96	6,53	11,97	5,98	7,22
Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców.	17,2	36,5	10,76	27,16	9,57	25,68	10,52	35,06	10,59	36,60
Czyny karalne nieletnich na 1 tys. mieszkańców.	2,30	4,41	0,93	2,24	0,48	1,12	0,56	1,52	0,30	1,20
Liczba ofiar przemocy domowej na 1 tys. mieszkańców.	1,03	45,0	4,06	6,87	3,26	5,42	3,50	6,07	3,54	3,95
Liczba postępowań w procedurze "niebieskiej karty" na 1 tys. mieszkańców.	1,62	3,72	2,67	4,03	2,57	3,69	2,92	4,04	2,79	5,33
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.	4,2	7,2	1,01	brak danych	1,60	brak danych	1,60	brak danych	1,41	brak danych
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.	22	30	27,18	brak danych	27,29	brak danych	26,49	brak danych	28,80	brak danych
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców.	34,3	80,1	28,62	50,15	27,07	50,24	15,97	36,74	15,16	34,88
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę (w zł.)	2385,66	2590,19	3016	3283	2838	2799	3101	2987	3744	3772

Wskaźnik	2015		2019		2020		2021		2022	
	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar
Wielkość zasiłku pomocy rodzinie w skali roku na mieszkańca (w zł.)	284	710	62,59	164,65	55,35	140,61	42,55	109,77	49,85	131,55
Liczba uczniów, którzy nie otrzymali promocji do klasy wyższej lub świadectwa szkoły (na tys. mieszkańców).	16	1,75	1,04	2,39	0,14	0,64	0,49	0,67	0,77	1,03

Tab. 4. Charakterystyka stanu obszaru rewitalizacji – zmiany wartości wybranych wskaźników w okresie od 2015 do 2022r.

8.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych sfer

Istotne dla dalszej części prac nad zapisami Programu stało się pogłębienie diagnozy zjawisk i czynników kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji. Diagnozę tę przeprowadzono w odniesieniu do sfer: społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Obejmuje ona w odniesieniu do każdej z tych sfer pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji, analizę SWOT dla danej sfery, określenie głównych problemów oraz źródeł (czynników) ich degradacji, potrzeb oraz potencjałów.

A. Sfera SPOŁECZNA

POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

W ramach badań przeprowadzonych na potrzeby przygotowania diagnozy w odniesieniu do sfery społecznej omówiono szereg zagadnień, związanych ze stanem i funkcjonowaniem społeczności obszaru, a także jej potrzebami. Wyciąg z nich (najważniejsze cechy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do sfery społecznej) przedstawiono poniżej. Opisano tu wyniki najważniejszych z prowadzonych badań, ukazujące proces zmian w obszarze rewitalizacji

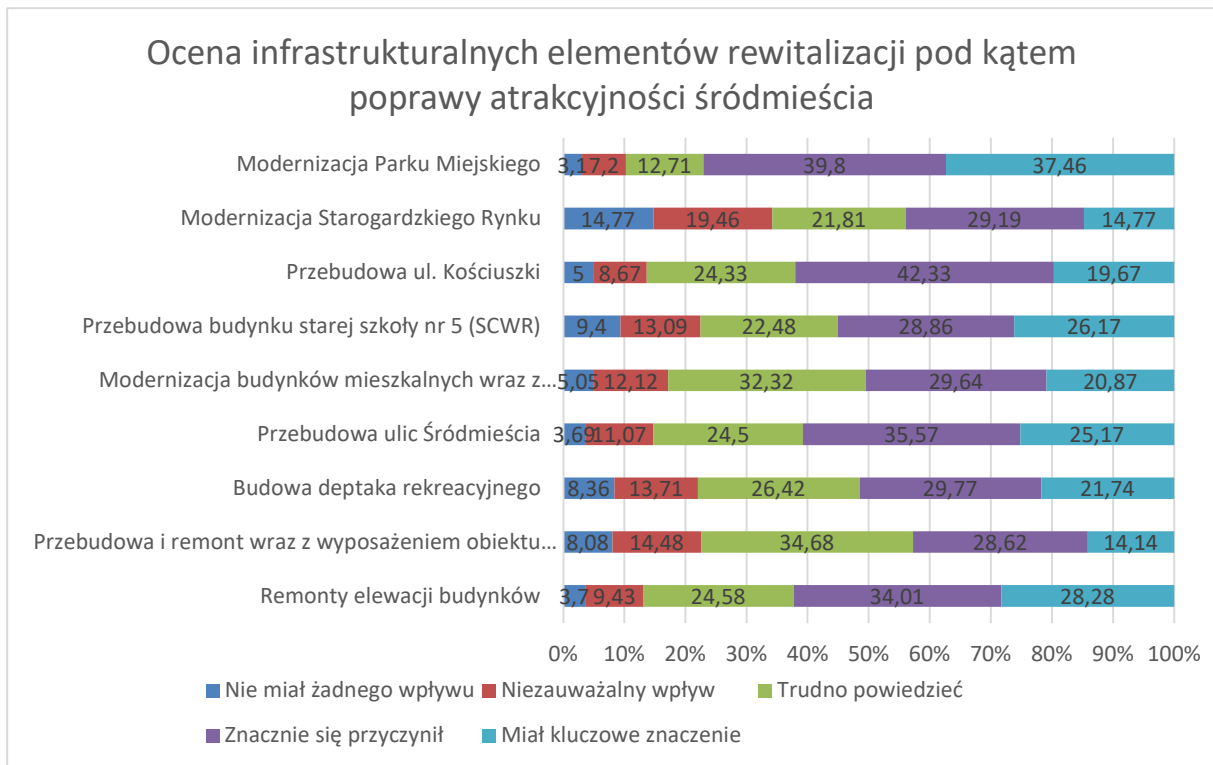
Wprowadzeniem do analiz stało się badanie przeprowadzone w 2013r., którego problematyka dotyczyła waloryzacji najbliższego środowiska zamieszkania oraz ogólnego wyglądu i funkcjonowania miasta w wybranych aspektach. Jego wyniki opisano w dokumencie pt. **Raport z badań Mieszkańcy Starogardu Gdańskiego o swoim mieście**. Biorąc pod uwagę różne czynniki wpływające na percepcję miasta, takie jak wyobrażenie/ocena fizycznej struktury środowiska zamieszkania, emocjonalne związki z miastem, oczekiwania i aspiracje związane z rozwojem miasta, skonstruowano narzędzie badawcze – kwestionariusz ankiety o średnim stopniu standaryzacji. Zawierał on pytania dotyczące kilku bloków tematycznych: ogólnej oceny miasta (satisfakcji z zamieszkiwania; oceny infrastruktury miejskiej); wypoczynku i rekreacji; stanu i jakości zieleni; waloryzacji centrum miasta.

Kontynuacją tych analiz stało się **Badanie socjologiczne społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji (z 2016r.)**, którego celem było przedstawienie pogłębionej oceny, opinii oraz potrzeb i oczekiwań mieszkańców na temat działań rewitalizacyjnych podejmowanych przez władze miasta a także uzupełnienie dwóch poprzednich badań przeprowadzonych w 2008 i 2013r. (badania z lat 2008 i 2013 zrealizowano dystrybuując ankiety za pośrednictwem uczniów w szkołach zlokalizowanych w centrum miasta na próbie odpowiednio 1153 i 1265 osób).

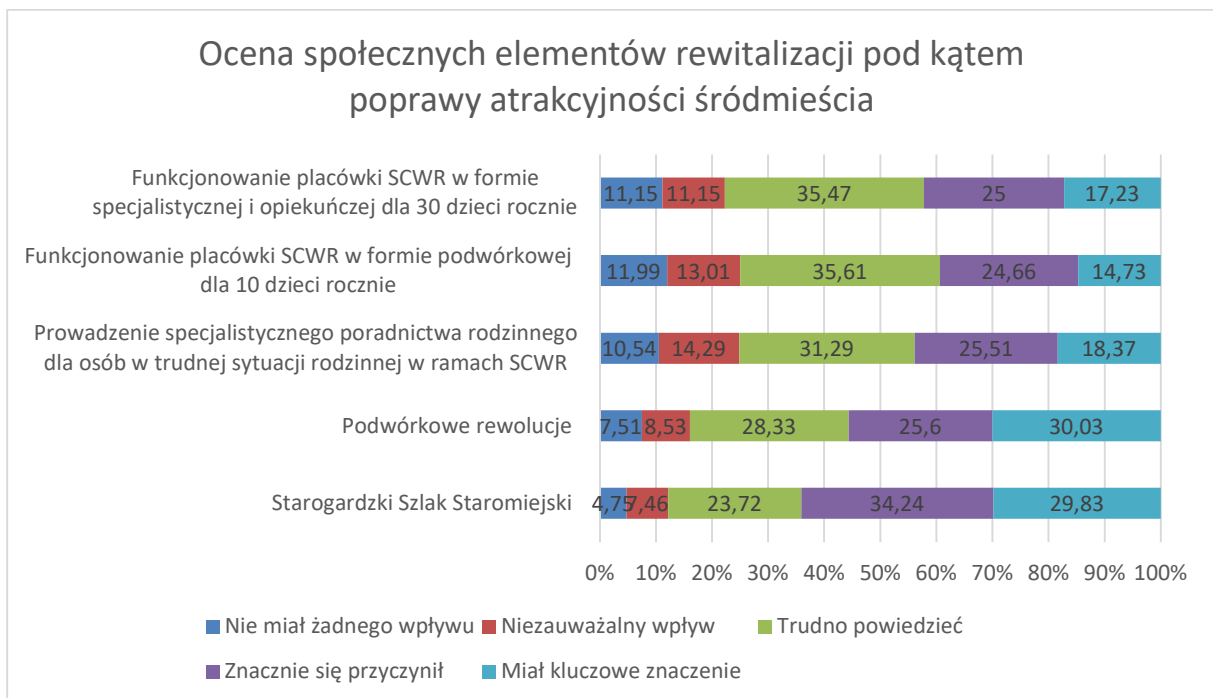
W 2016r. zakres obszarów badawczych w stosunku do poprzednich analiz został rozszerzony i pogłębiony. Badania przeprowadzono za pomocą ankietów którzy przeprowadzili 950 ankiet wśród dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Mieszkańców poproszono o odpowiedź na 50 pytań badawczych zawartych w kwestionariuszu ankiety, które podzielone zostały na 5 bloków tematycznych, odnoszących się kolejno do: ogólnej percepcji miasta (w tym Starego Miasta); funkcjonalności wybranych obszarów rewitalizacji (ład przestrzenny, infrastruktura, transport, bezpieczeństwo, handel, mieszkalnictwo, komunikacja miejska); czasu wolnego i turystyki; atrakcyjności obszarów rewitalizacji wraz z określeniem diagnozy potrzeb oraz problemów społecznych i propozycji zmian; oceny istotności zagadnienia rewitalizacji w optyce mieszkańców. Autorzy badania chcieli się dowiedzieć, jak w ocenie respondentów zmieniło się Centrum miasta pod względem funkcjonalności i warunków życia. Zależało im na zebraniu informacji, z których elementów rewitalizacji przestrzennej, społecznej i ekonomicznej mieszkańcy są najbardziej zadowoleni, a które z nich wymagają podejmowania dalszych działań. W ankiecie poproszono też aby mieszkańcy dokonali wyboru i hierarchizacji celów rewitalizacji rejonu Starego Miasta. W raporcie odwołano się także do wyników sondaży z 2008 i 2013r. roku w celu porównania deklarowanych postaw, ocen i oczekiwań dotyczących wybranych aspektów funkcjonowania miasta.

W 2023 roku przeprowadzone zostało w ramach aktualizacji GPR kolejne badanie mające na celu poznanie opinii mieszkańców dotyczącej obecnego stanu położonego w centrum miasta obszaru rewitalizacji (w tym ogólnej oceny miasta - satysfakcji z zamieszkiwania, oceny infrastruktury miejskiej, wypoczynku i rekreacji, stanu i jakości zieleni, waloryzacji centrum miasta) oraz oceny działań zrealizowanych do tej pory a także wskazanie najistotniejszych zadań, które powinny być realizowane w przyszłości. Badanie prowadzono z wykorzystaniem platformy internetowej w okresie od 17 maja do 15 czerwca 2023 roku. W badaniu uczestniczyło łącznie 347 respondentów, jednak w 47 przypadkach nie odnotowano danych, gdyż najprawdopodobniej ankietowani nie wypełnili ankiety bądź nie zapisali jej po wypełnieniu. Ostatecznie w badaniu wykorzystano 300 wypełnionych ankiet. Najważniejsze konkluzje płynące z tego badania to:

- większość respondentów (64%) wyraziła zadowolenie z zamieszkiwania w Starogardzie Gdańskim,
- większości respondentów (71,65%) odpowiadałoby centrum miasta jako obszar tętniący życiem do późnych godzin, miejsce z licznymi imprezami i wydarzeniami o charakterze kulturalnym i rozrywkowym, miejsce gwarne, z licznymi sklepami, kawiarniami i restauracjami,
- z kilkunastu wyróżnionych aspektów funkcjonowania miasta najlepiej zostały ocenione: stan kanalizacji i wodociągów, sieć handlowo-usługowa oraz oświetlenie i monitoring. Najgorzej zaś możliwości w zakresie spędzania czasu wolnego i rozrywki oraz parkingi dla samochodów,

Ryc. 4. Ocena infrastrukturalnych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

Ryc. 5. Ocena społecznych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

- aby rozwiązać problemy związane z ruchem komunikacyjnym na obszarze centrum największy odsetek respondentów podjąłby działania związane z odciążeniem ruchu w centrum miasta (51,87%), brakiem parkingów (35,16%) i ograniczeniem ruchu samochodów (17,87%),
- respondenci generalnie pozytywnie ocenili wpływ zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych na poprawę atrakcyjności śródmieścia,
- za najważniejsze zadania do realizacji w obszarze rewitalizacji respondenci uznali stworzenie lepszych możliwości spędzania wolnego czasu (56,2%) oraz poprawę stanu zieleni (46,4%),
- dla 97% respondentów proces rewitalizacji jest ważny, przy czym 42,48% z nich zadeklarowało, że osobiście się zaangażowali w sprawy rewitalizacji oraz społeczności lokalnej.

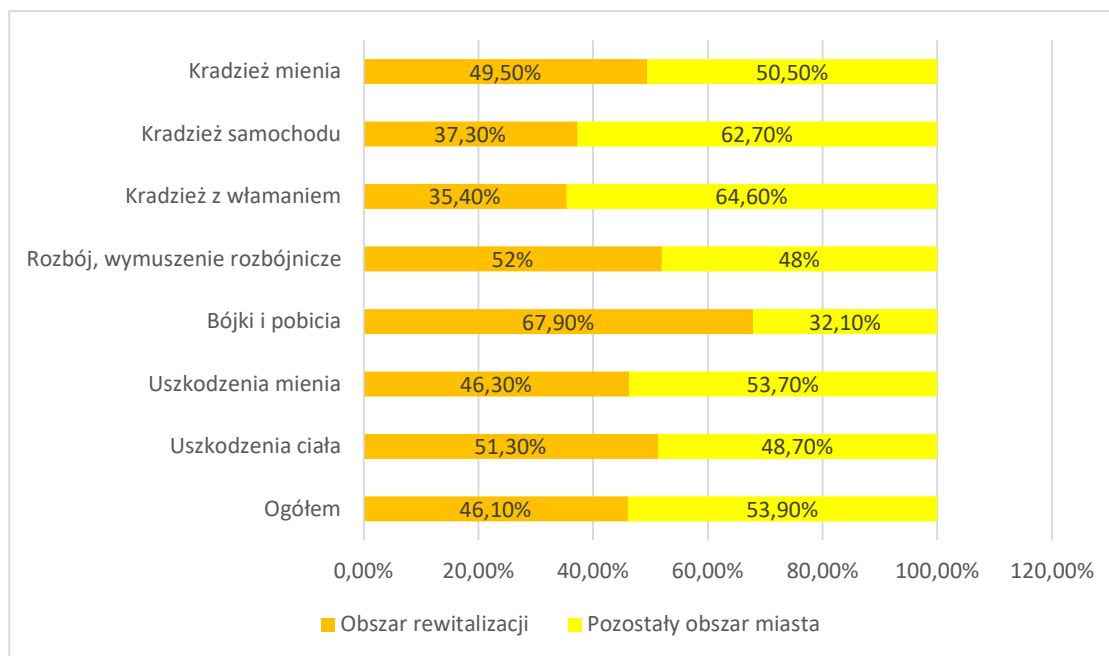
Bazą do określenia szczegółowego stanu obszaru pozostaje w dalszym ciągu **Diagnoza zjawisk społecznych w celu podejmowania działań służących rozwiązywaniu problemów związanych z opieką, wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży; bezrobociem; wykluczeniem społecznym; starzeniem się mieszkańców i biernością społeczną (opracowana w 2016r.)** – która powstała na podstawie szczegółowej analizy problemów i zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, **przy czym część danych z Diagnozy została zaktualizowana w 2023r.** W dokumencie zaprezentowano zarówno stan obecny (problemy i potrzeby), jak i prognozowany w zakresie zjawisk społecznych w 9 obszarach życia społeczno-gospodarczego (z uwzględnieniem liczbowych danych demograficznych i społeczno-ekonomicznych): rynek pracy; bezpieczeństwo; pomoc społeczna; mieszkalnictwo; ochrona zdrowia; edukacja; udział w życiu społecznym; bariery architektoniczne; kultura. Badania przeprowadzono metodą PAPI bezpośrednio przez ankierów na próbie 900 mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz 300 przedstawicieli firm, instytucji, organizacji, jednostek samorządowych, podmiotów kościelnych z obszaru rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano wyciąg z przeprowadzonych badań jak i podsumowanie najważniejszych konkluzji niego płynących.

Bezpieczeństwo

Według danych Komendy Powiatowej Policji niemal 4 z 10 zdarzeń z terenu miasta w latach 2010-2015 zostały odnotowane na obszarze rewitalizacji (37,2%). Najwyższy odsetek dotyczy uszkodzenia mienia (48,6%), a najniższy – bójek i pobic (21,3%). Na obszarze rewitalizacji w latach 2013-2015 liczba interwencji Policji utrzymywała się na poziomie ok. 500-600 rocznie.

W latach 2017-2019 na terenie miasta odnotowywano rocznie, średnio około 3600 interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KPP. W okresie od marca 2020 do marca 2022, za sprawą ogłoszonego w dniu 20 marca 2020 roku stanu epidemii i związanych z tym obostrzeń, ilość podejmowanych interwencji znacząco wzrosła. W okresie tym, w ciągu dwóch lat odnotowano około 12500 interwencji. Po zniesieniu większości obostrzeń covidowych, ilość interwencji spadła do poziomu sprzed pandemii. Ogółem w okresie od stycznia 2017 roku do kwietnia 2023 roku na terenie miasta Starogard Gdański odnotowanych zostało około 27500 interwencji podjętych przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KPP, z których na obszarze rewitalizacji odnotowanych zostało około 13800 interwencji. Daje to 50,2% udział interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy tut. KPP na obszarze rewitalizacji w ogóle odnotowanych na terenie miasta interwencji w latach styczeń 2017 – kwiecień 2023. Najwyższy odsetek dotyczy kradzieży – 20,8%.

W okresie od stycznia 2017 roku do kwietnia 2023r. na obszarze rewitalizacji doszło do 1305 zdarzeń zaliczanych do siedmiu podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych, co stanowiło 46,1% ogólnej liczby zdarzeń. Należy zwrócić uwagę, że najwyższy odsetek (67,9%) stanowiły bójk i pobicia, które w okresie 2010-2015 obejmowały jedynie 21,3% zdarzeń.

Ryc. 6. Udział zdarzeń odnotowanych na obszarze rewitalizacji i zdarzeń z obszaru Starogardu Gdańskiego w latach 2017-2023 z podziałem na 7 podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych

Nieletni na obszarze rewitalizacji popełniali od 14,8% (uszczerbek na zdrowiu) do 100,0% (kradzież samochodu) przestępstw dokonywanych przez osoby poniżej 18 roku życia, odnotowywanych na terenie całego miasta w latach 2010-2015. W latach 2012-2015 wykroczenia popełnione przez nieletnich na obszarze rewitalizacji stanowiły od 46,9% (2013r.) do 75,0% (2015 r.) wykroczeń popełnionych na terenie całego Starogardu.

W 2016 r. udział spraw z obszaru rewitalizacji, objętych nadzorem kuratora rodzinnego, w sprawach tego typu z terenu całego miasta, wynosił ponad 1/3 w przypadku osób poddanych obowiązkowi leczenia odwykowego (36,4%) i spraw opiekuńczych (35,7%). Dla nieletnich, wobec których zapadło orzeczenie o objęciu nadzorem kuratora sądowego odsetek ten był wyższy i wynosił 46,3%

W okresie 2019-2022, liczony dla obszaru rewitalizacji odsetek czynów karalnych nieletnich w stosunku do przestępstw w 7 podstawowych kategoriach, wynosił łącznie dla całego okresu 4,84%. W podziale na poszczególne lata odpowiednio: 2019 – 8,24%, 2020 – 4,35%, 2021 – 4,33%, 2022 – 3,29%.

Zgodnie z danymi KPP również pod względem bezpieczeństwa na drogach, obszar rewitalizacji wypada bardzo niekorzystnie. W okresie 2010-2015 udział zdarzeń z obszaru rewitalizacji w ogóle zdarzeń odnotowanych na terenie miasta wynosił ponad połowę. Najgorzej było w roku

2010, kiedy to na obszarze rewitalizacji doszło do 70,0% wypadków drogowych, a odsetek rannych w zdarzeniach na tym obszarze wyniósł 69,0%. W okresie styczeń 2017 – kwiecień 2023 w obszarze rewitalizacji odnotowanych zostało 62 wypadki drogowe, w których 67 osób odniosło obrażenia a jedna osoba zginęła. Udział zdarzeń z obszaru rewitalizacji w ogólę zdarzeń odnotowanych na terenie miasta wyniósł 18,2%.

W latach 2010 – 2015 w obszarze rewitalizacji zgodnie z wykazem KPP zlokalizowane zostały 3 z 5 miejsc podwyższonego ryzyka (ze względu na liczbę interwencji):

- ul. Rynek oraz ulice przyległe (interwencje publiczne związane ze spożywaniem alkoholu w miejscu zabronionym, zakłócaniem porządku publicznego oraz spoczynku nocnego) w rejonie placówek i lokali, w których oferuje się sprzedaż alkoholu,
- ul. J. Piłsudskiego 20-22 (interwencje publiczne: spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych, zakłócanie porządku publicznego oraz spoczynku nocnego),
- ul. Kościuszki nr 101-119 (zakłócanie porządku publicznego oraz spoczynku nocnego).

W latach 2017-2023 najwyższy odsetek interwencji w obszarze rewitalizacji odnotowany został w obszarach:

- ul. Pomorska 7, czyli w miejscu w którym mieści się galeria handlowa „Neptun” i dotyczył kradzieży sklepowych – 18,7%,
- ul. Kościuszki na całej długości – interwencje publiczne dot. kradzieży sklepowych, spożywania alkoholu w miejscu zabronionym, zakłócenia porządku publicznego oraz domowe dot. zakłócenia spoczynku nocnego oraz awantur rodzinnych – 10,9%,
- ul. Hallera na całej długości – interwencje publiczne dot. kradzieży sklepowych, spożywania alkoholu w miejscu zabronionym, zakłócenia porządku publicznego oraz domowe dot. zakłócenia spoczynku nocnego oraz awantur rodzinnych – 6,1%.

Z przeprowadzonych badań wynika iż co szósty mieszkaniec obszaru rewitalizacji nie czuje się bezpiecznie na terenie swojej najbliższej okolicy lub nie ma na ten temat jasno sprecyzowanego zdania. Najbardziej niebezpiecznym miejscem na obszarze rewitalizacji jest ulica Kościuszki. Wspomniało o niej aż 17,9% mieszkańców, którzy nie czują się bezpiecznie w swojej okolicy. Miejscem, które zdaniem 9,7% respondentów wzbudza niepokój mieszkańców jest także ulica Chojnicka. Wśród miejsc zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców znalazły się także: ul. Kopernika, Rynek, ul. Piłsudskiego. Odsetek wskazań ww. miejsc wynosił co najmniej 4%. W tym kontekście najczęściej sygnalizowanym problemem występującym na ulicy Kościuszki jest problem alkoholowy oraz obecność patologii społecznej na ulicach, co zauważalne jest również na ul. Chojnickiej. Ponadto na ulicy Kościuszki zdarza się bardzo wiele różnego typu incydentów, najczęściej są to pobicia, awantury, groźby, wyzwiska, kradzieże. Rozwiązanie tej kwestii – zdaniem zdecydowanej większości badanych respondentów - wymaga zwiększenia częstotliwości patroli Policji i Straży Miejskiej. Takiej odpowiedzi udzieliło aż 73,1% mieszkańców. Ponad 60% badanych wskazało uznało za konieczność rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego oraz zwiększenie liczby operatorów monitoringu.

Zdecydowana większość respondentów twierdziła, że w ich najbliższym otoczeniu nie istnieje zjawisko przemocy domowej, zaś 12,4% respondentów nie potrafiło jednoznacznie ocenić otoczenia w związku z obecnością przemocy domowej. Mieszkańcy – zapytani o działania, jakie należałoby podjąć w celu pomocy ofiarom przemocy domowej – najczęściej wskazywali konieczność organizowania akcji informacyjnych na temat zapobiegania przemocy w rodzinie

i reagowania na przemoc. Takiej odpowiedzi udzieliło 32,4% badanych. Niespełna 30% respondentów wskazała na potrzebę organizowania lub zwiększenia liczby zajęć dla dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy domowej.

Co piąty respondent ma styczność ze zjawiskiem uzależnień od alkoholu w swoim najbliższym otoczeniu. Odsetek mieszkańców, których dotyka zjawisko uzależnień od substancji psychoaktywnych jest nieco niższy i wynosi 6%. Zgodnie z wynikami badań, mieszkańcy w największym stopniu sugerowali zwiększenie liczby miejsc w ośrodkach wsparcia w celu zapobiegania uzależnieniom od alkoholu. Takiej odpowiedzi udzieliło 29,9% mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ponadto, 26,9% respondentów wskazała na: zwiększenie pomocy prawnej i psychologicznej dla rodzin osób uzależnionych, zorganizowanie/zwiększenie liczby zajęć dla dzieci na temat działania alkoholu na organizm człowieka i szkód wynikających ze spożywania alkoholu oraz organizowanie akcji informacyjnych na temat rozpoznawania i reagowania na przypadki uzależnień.

Ponad połowa respondentów twierdziła, że na zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych miałyby wpływ zorganizowanie/zwiększenie zajęć dla dzieci na temat działania alkoholu na organizm człowieka. Nieco mniejszy odsetek wskazań dotyczył zorganizowania/zwiększenia liczby zajęć dla dzieci i młodzieży na temat uzależnień. Pozostałe działania były wskazywane znacznie rzadziej. Wśród odpowiedzi innych znalazły się: zmniejszenie zapomóg finansowych oraz zwiększenie działań mających na celu wyeliminowanie osób zajmujących się handlem niedozwolonymi substancjami.

Bezrobocie

W kontekście przeprowadzonych badań wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji ponad 1/5 przyznała, że w ich gospodarstwach domowych jest osoba bezrobotna (22,1%)⁴. Największa grupa bezrobotnych pozostaje bez pracy przez okres dłuższy niż 5 lat, grupę tę stanowi 33,5% badanych. Dużą grupę tworzą również bezrobotni, którzy bez pracy pozostają co najwyżej rok (26,9%).

Zgodnie z danymi PUP, w roku 2015 na obszarze rewitalizacji było 216 osób długotrwale bezrobotnych oraz 181 osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

Większość zarejestrowanych bezrobotnych nie korzysta z zasiłku dla bezrobotnych (83,3%). Bezrobotni zapytano o powody, dla których pozostają bez pracy. Co czwarty z nich wskazał na brak ofert pracy na lokalnym rynku. Istotnym problemem okazał się także nieodpowiedni wiek, takiej odpowiedzi udzieliło 17,7% bezrobotnych. Jak twierdzi 16,7% bezrobotnych, brakuje im także odpowiedniego wykształcenia i kwalifikacji. Ponad 15% badanych swoją sytuację na rynku pracy przypisuje złemu stanowi zdrowia. Równie często bezrobotni wskazywali na konieczność zajmowania się dzieckiem lub innym członkiem rodziny, co uniemożliwia podjęcie pracy. Wśród odpowiedzi Innych, znalazły się: likwidacja firmy, niechęć do podjęcia pracy lub częste oferty pracy bez umowy.

⁴ Opracowano na bazie „Diagnozy...” sporządzonej w 2016r. Aktualne dane dotyczące bezrobocia zawarte we wcześniejszej tabeli. Niestety, Urząd Pracy nie jest w stanie dostarczyć danych dotyczących wyłącznie obszaru rewitalizacji, co utrudnia przedstawienie precyzyjnie nakreślonego obrazu obecnej sytuacji.

Bezrobotni wskazali, co mogłoby pomóc im w znalezieniu pracy. Za najbardziej wartościowe bezrobotni uznali staże, szkolenia i kursy. Tak odpowiedziało 29,8% bezrobotnych. Nieco mniej (26,8%) respondentów dostrzegło, że na ich poprawę sytuacji miałyby wpływ podniesienie poziomu wykształcenia lub nawet przekwalifikowanie się. Co piątemu bezrobotnemu pomogłoby zapewnienie opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny. Warto wspomnieć, że również co piąty bezrobotny nie jest zainteresowany żadną pomocą. Wśród innych działań, które mogłyby mieć wpływ na polepszenie sytuacji zawodowej mieszkańców znalazły się m.in.: zwiększenie ilości ofert pracy w najbliższej okolicy oraz uwzględnienie potrzeb zdrowotnych potencjalnych pracowników przez oferujących pracę.

Pomoc społeczna

Ponad 6 z 10 świadczeń z tytułu bezrobocia, wypłacanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 r., dotyczyło obszaru rewitalizacji (60,3%). Proporcje te, pomimo upływu kilku lat, praktycznie nie uległy zmianie - w 2022r. na obszarze rewitalizacji wypłacano 60,4% świadczeń z tytułu bezrobocia. W przypadku świadczeń z tytułu ubóstwa była to w 2015r. nieco ponad połowa (53,0%), w 2022r. prawie połowa (49,3%). W 2015r. więcej niż 1/3 osób objętych pomocą MOPS zamieszkiwało ten obszar (35,0%), w 2022r. prawie 1/3 (31%). Również ok. 1/3 świadczeń z tytułu alkoholizmu i narkomanii jest skierowana na centrum: 2015r. - 33,8%, 2022r. - 34,4%. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną około 1/3 jest z obszaru rewitalizacji: 2015r. - 36,2%, 2022r. - 31,2%. W 2015r. wielkość zasiłków pomocy społecznej w rodzinie w przeliczeniu na rodzinę (zł), była ponad dwukrotnie wyższa na analizowanym obszarze niż na terenie całego miasta (2.881,17 do 1.217,82 zł.), natomiast w 2022r. wielkość ta jest porównywalna (3.744,20 do 3.771,66 zł.)

Według danych z 2016r., zdecydowana większość badanych mieszkańców obszaru rewitalizacji nie korzystała z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim (84,8%). Ponad 3/4 ze znajdujących się pod opieką MOPS korzystało z pomocy raz w miesiącu (76,6%). Najczęściej ankietowani będący pod opieką MOPS korzystali ze świadczeń rodzinnych (70,8%).

Ponad połowa badanych oceniła swoją sytuację finansową jako raczej zadowalającą (56,9%), a niemal 1 z 10 jako zdecydowanie zadowalającą (9,4%). Ocenę niezadowalającą wystawiło 33,7% (w tym 9,9% - „zdecydowanie niezadowalająca”). Osoby, które określiły swoją sytuację finansową jako niezadowalającą w większości jej przyczyny upatrywały w niskich zarobkach (57,4%). Około 1/5 wskazała brak pracy (20,8%), przewlekłe choroby (19,5%) i inne, niewymienione w kafeterii opcje (17,5%; 58 odpowiedzi).

W 15,2% gospodarstw domowych uczestników sondażu były osoby niepełnosprawne. Niepełnosprawnych respondentów i tych, w których gospodarstwach domowych są niepełnosprawni członkowie, zapytano o to, z jakimi problemami się spotykają. Najczęściej wskazywano duże wydatki na lekarstwa/leczenie (39,4%) oraz utrudniony dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych (35,8%).

Uczestników badania w wieku 60 lat i więcej zapytano, jakie mają problemy jako osoby starsze. Najwięcej, ponad 1/3, wskazała zły stan zdrowia (37,6%). Taki sam był odsetek deklarujących brak problemów wynikających z wieku. Utrudniony dostęp do usług medycznych,

opiekuńczych i rehabilitacyjnych wymieniło 25,9% ankietowanych, a 19,5% – problemy finansowe.

Ponad połowa respondentów w wieku 60 lat i więcej nie znała oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych i związku emerytów (55,7%). Więcej niż 1/3 znała UTW (33,9%), taki sam odsetek wskazał związek emerytów. Najbardziej mówiono o znajomości organizacji pozarządowych (4,6%; związane z partiami politycznymi, różne fundacje, wolontariat, Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”).

Kategoria	Miasto	Obszar rewitalizacji	Udział osób objętych pomocą na obszarze rewitalizacji w liczbie osób objętych pomocą na terenie całego miasta
Liczba osób objętych pomocą	1021	317	31,0%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu bezrobocia	328	198	60,4%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu ubóstwa	682	336	49,3%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu alkoholizmu i narkomanii	93	32	34,4%
Liczba osób otrzymujących niepieniężne formy pomocy (usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, posiłki z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz posiłki poza programem wieloletnim)	189	135	71,4%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu bezdomności	54	38	70,4%
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	651	203	31,2%
Wielkość zasiłków pomocy społecznej w rodzinie w przeliczeniu na rodzinę (zł) (kwota w podziale na liczbę osób korzystających z pomocy)	3744,20	3771,66	-
Wielkość zasiłku pomocy w rodzinie w skali roku na mieszkańca (kwota w podziale na liczbę mieszkańców ogółem)	49,85	131,55	-

Tab. 5. Dane dotyczące pomocy udzielanej przez MOPS w Starogardzie Gdańskim na obszarze rewitalizacji i całego miasta w 2022r.

Uczestnicy badania w wieku 60+, w odpowiedzi na pytanie o to, co zrobić, żeby poprawić ich sytuację jako osób starszych, najczęściej mówili, że nie mają takich potrzeb (43,2%). Niemal 4 z 10 wskazywało na ułatwienie dostępu do lekarza (38,2%). Najbardziej oczekiwano organizacji wydarzeń pokazujących społeczności lokalnej potrzeby osób starszych (6,4%).

Problemy społeczne dzieci i młodzieży, zauważane przez ankietowanych w najbliższej okolicy, najczęściej dotyczyły braku: miejsc do zabawy i wypoczynku (34,8%), wsparcia i kontroli rodziców (28,8%), zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (27,1%), a także chęci do aktywności ruchowej i uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych (20,6%).

Oczekiwania badanych związane z pomocą rodzinom w codziennym funkcjonowaniu dotyczyły głównie zwiększenia liczby mieszkań komunalnych i socjalnych (41,8%) i bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (36,8%). Ponad 1/5 wskazała na szerszą ofertę spędzania czasu wolnego dla rodzin (24,9%), dostęp do opieki dziennej nad dziećmi do lat 3 (20,8%), zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (20,3%).

powód przyznania pomocy	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach
	1	2	3	4	5	6	7							
razem	48	131	33	119	24	110	10	60	5	33	2	16	2	18
Alkoholizm	1	3	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna	0	0	0	0	0	0	2	12	2	13	1	8	1	9
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	10	23	8	25	6	28	0	0	1	6	1	8	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	7	4	15	9	36	0	0	2	14	1	8	1	9
Bezrobocie	17	43	12	44	1	4	4	23	1	7	0	0	0	0
brak danych	9	21	5	15	7	33	1	5	0	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	6	19	3	13	0	0	1	7	0	0	0	0	0	0
Niepełnosprawność	18	54	8	33	9	44	4	25	1	6	1	8	1	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	19	7	26	5	22	3	18	0	0	1	8	0	0
Przemoc w rodzinie	1	3	1	4	0	0	1	7	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	6	18	1	3	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	3	10	1	3	1	4	1	6	0	0	0	0	0	0
trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ubóstwo	32	88	18	66	14	64	4	26	4	26	2	16	0	0
wielodzietność	1	6	2	9	12	57	6	37	4	26	2	16	2	18

Tab. 6. Dane dotyczące powodów udzielania pomocy przez MOPS w Starogardzie Gdańskim w I poł. 2023r.- w odniesieniu do obszaru rewitalizacji

Analizując najnowsze dane dotyczące powodów przyznawania pomocy w pierwszej połowie 2023 r., najwięcej rodzin z obszaru rewitalizacji korzystało ze wsparcia wskazując jako główną przyczynę ubóstwo (ze 124 rodzin aż 74, w których wychowuje się 286 dzieci). Kolejnymi powodami, poprzez które przyznawano pomoc w zakresie pomocy społecznej była niepełnosprawność w rodzinie (42 rodziny), następnie bezrobocie, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna), potrzeba ochrony macierzyństwa, i w dalszej kolejności inne przesłanki. Rzadko zdarza się aby rodzina była objęta wsparciem wynikającym tylko z jednej przesłanki, najczęściej są to dwie przesłanki lub więcej. Na przykład rodzin z jednym dzieckiem korzystających z pomocy jest 48, z czego 32 rodziny korzystają ze wsparcia z powodu ubóstwa, 18 z powodu niepełnosprawności, 17 z powodu bezrobocia, 10 z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych (rodzina niepełna), w mniejszym stopniu powodem są inne przesłanki.

Tylko w okresie styczeń – czerwiec 2023 r. ze wsparcia pracowników socjalnych korzystały 124 rodziny, w których wychowywało się 487 dzieci. Wśród nich było 48 rodzin z jednym dzieckiem, 33 rodziny z dwojgiem dzieci, 24 rodziny z trojgiem dzieci, 10 rodzin z czworgiem dzieci, 5 rodzin z pięciorgiem dzieci oraz dwie rodziny z sześciorgiem dzieci i dwie z siedmiorgiem.

Należy zauważyć, że liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji korzystających z zasiłków pomocy społecznej systematycznie spada. Wynika to m.in. z faktu iż kryterium dochodowe przyjęte przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i wskazujące osoby/rodziny uprawnione do objęcia pomocą jest stosunkowo niskie oraz – dodatkowo – dochody części rodzin zwiększone są dzięki programowi 500+. W przypadku większości ulic objętych obszarem rewitalizacji zauważany jest spadek kwoty wypłacanych świadczeń (np. ul. Sikorskiego spadek z 72.903 zł w 2019 r. do 35.582 zł w 2022 r., ul. Owidzka - 72.063 zł z 2019 r. do 44.672 zł w 2022 r., ul. Kościuszki 200.553 zł w 2019 r. do 138.466 zł w 2022 r.). Zwiększeniu uległa kwota zasiłków wypłaconych mieszkańcom ulic Hallera, Podgórznej, Rycerskiej oraz Lubichowskiej. Należy pamiętać, że nie każda rodzina mieszkająca w Starogardzie Gdańskim, a potrzebująca wsparcia zgłasza się po pomoc do służb miejskich. Wynika to z różnych przyczyn np. wstydu, lęku przed wizytą służb, brakiem umiejętności znalezienia wsparcia.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nieustannie spotykają się z sytuacjami, w których nieletni mieszkańcy miasta pozbawieni są prawidłowej opieki. Często zagrożone jest ich zdrowie lub życie. Są to dzieci z rodzin, w których nie jest prowadzona praca socjalna, a informacja o nieprawidłowościach i zagrożeniach przekazywana jest do Ośrodka poprzez inne jednostki lub osoby indywidualne. Niewątpliwą przeszkodą w możliwości udzielenia wsparcia jest bardzo duży opór rodziców lub opiekunów tych dzieci, spowodowany negatywnym nastawieniem do służb społecznych i ingerencji w środowisko rodzinne.

Mieszkalnictwo

Według danych z diagnozy obszaru, opracowanej w 2016r., zdecydowana większość ankietowanych uznała swoją sytuację mieszkaniową za zadowalającą (87,4%; w tym 34,1% – „zdecydowanie zadowalająca”). Uczestników badania niezadowolonych ze swojej sytuacji mieszkaniowej (12,6%) poproszono o wskazanie przyczyn takiego stanu. Najczęściej były to powody inne, niż podane w kafeterii odpowiedzi (42,0%; 47 wskazań). Wśród nich dominował

brak własnego mieszkania (18). Często były także: za duże koszty utrzymania (8), nieprzystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych (6), niebezpieczne, pełne hałasu i brudu otoczenie budynku (3), brak prywatności (2) i zbyt duża powierzchnia (2). Ok. 1/3 ankietowanych upatrywała przyczyn w małym metrażu (35,7%) i potrzebie remontu (31,3%), a ponad 1/5 – w braku centralnego ogrzewania (22,3%). Najbardziej mówiono o braku kuchni jako osobnego pomieszczenia w mieszkaniu (5,4%). Nikt nie wskazał braku prądu.

Prawie wszystkie mieszkania respondentów były wyposażone w prąd (99,0%), bieżącą wodę (96,8%), łazienkę (95,4%). W media było wyposażonych 93,8%, kuchnię – 93,3%, toaletę – 90,2%. Centralne ogrzewanie dotyczyło 83,8% z nich, a gaz – 79,1%. Ok. 1/4 posiadała piec do ogrzewania (25,6%) i aneks kuchenny (23,9%). Więcej niż 7 z 10 badanych mieszkało w lokalach własnościowych (73,0%). Wynajem dotyczył 17,1%. Najmniej zajmowało lokale spółdzielcze (4,6%), komunalne (3,4%) i socjalne (1,9%). W lokalach respondentów najczęściej mieszkały 3-4 osoby (46,9%). Dwie osoby zadeklarowało 28,1%, od pięciu do sześciu osób – 13,0%. Niemal co dziesiąty badany mieszkał sam (9,5%). Chęć zmiany miejsca zamieszkania wyraziło 30,2% uczestników badania. Ponad połowie badanych chcących zmienić miejsce zamieszkania uniemożliwiała to sytuacja materialna (52,4%). Ci, którym sytuacja materialna uniemożliwia zmianę miejsca zamieszkania najczęściej oczekiwali pomocy w postaci wskazania mieszkania komunalnego/socjalnego w innej części miasta (43,0%), dodatku mieszkaniowego (31,0%) i innych, niewymienionych w kafeterii możliwości pomocy (28,2%; 40 wskazań).

Barriere architektoniczne

W trakcie sporządzania diagnozy obszaru w 2016r. przeważająca część respondentów twierdziła, że budynek, w którym mieszkają nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (88,4%). Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tylko 11,6% mieszkańców. Częściej niż co czwarty badany ocenił tereny wokół budynków prywatnych i publicznych jako przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (28,4%), a 11,1% nie potrafiła ustosunkować się do tej kwestii. Aż 60,5% odpowiedziało, że tereny te nie są przystosowane do potrzeb niepełnosprawnych.

Prawie połowa ankietowanych stwierdziła, że osoby niepełnosprawne nie mogą bez przeszkód poruszać się po mieście (47,3%; w tym 16,0% – „zdecydowanie nie”). Ponad 1/3 miała odmienne zdanie (35,6%; w tym 6,3% - „zdecydowanie tak”). Zdecydowana większość respondentów, odpowiadając na pytanie o problemy jakie zaobserwowano w związku z poruszaniem się niepełnosprawnych, zwróciła uwagę na brak podjazdów (71,5%). Co drugi wskazał na wąskie chodniki (50,6%) i brak wind (50,1%). Problemami okazały się ponadto: wąskie drzwi (32,2%), wąskie korytarze 25,5%), za małe litery na rozkładach jazdy autobusów (20,5%).

W efekcie działań rewitalizacyjnych do końca 2022 roku na obszarze objętym rewitalizacją zostało przebudowanych i zmodernizowanych ok. 60% ulic. W ramach tych prac wykonano nowe nawierzchnie jezdni, ciągów pieszych, nawierzchnie parkingów. Dostosowano przestrzeń dla osób niepełnosprawnych: obniżono w większości krawężniki, na przejściach zastosowano płytki integracyjne, część przejść dla pieszych wyposażono w dodatkowe oświetlenie.

Ochrona zdrowia

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W 2016 r. na terenie Starogardu usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach systemu świadczeń finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczyło 8 podmiotów POZ, w tym 1 mający siedzibę na obszarze rewitalizacji. Przychodni świadczących usługi specjalistyczne było 13 (w tym 5 zajmujących się też POZ), z czego 4 znajdowały się na obszarze rewitalizacji. W mieście działały też 3 szpitale oraz obiekty opieki całodobowej (Kociewskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o., Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. St. Kryzana, Szpital św. Jana). Liczba przychodni ogółem zmieniała się nieznacznie w analizowanym okresie.

Z dniem 1 stycznia 2020r. Uchwałą nr XIII/144/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 21 sierpnia 2019r. w sprawie wyodrębnienia Środowiskowego Domu Samopomocy ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim i utworzenia odrębnej jednostki organizacyjnej Gminy Miejskiej Starogard Gdański pod nazwą Środowiskowy Dom Samopomocy w Starogardzie Gdańskim został utworzony Środowiskowy Dom Samopomocy. ŚDS zapewnia 75 miejsc dla uczestników: przewlekle psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną, wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych. Czynny jest 5 dni w tygodniu w godzinach 7.30–16.00. Zajęcia prowadzone są przez opiekunów, instruktorów terapii zajęciowej, fizjoterapeutę oraz psychologa. Uczestnicy mają możliwość konsultacji z lekarzem psychiatrą, logopedą oraz lekarzem rehabilitacji.

W badaniach mieszkańców obszaru rewitalizacji, najczęściej wskazywaną odpowiedzią na pytanie o częstotliwość korzystania z usług podstawowej opieki zdrowotnej była opcja „do kilku razy w roku” (47,2%). Co czwarty badany korzysta średnio raz w miesiącu (25,7%) z usług podstawowej opieki zdrowotnej, natomiast co piąty mieszkaniec obszaru rewitalizacji zadeklarował częstotliwość raz na kilka lat (21,1%).

Zdecydowana większość badanych mieszkańców obszaru rewitalizacji zadeklarowała, że nigdy nie korzystała do tej pory z usług zasugerowanych lekarzy specjalistów. Badani, którzy odpowiedzieli, że korzystają z wizyt u specjalistów, najczęściej wybierali kategorię „do kilku razy w roku”. Wśród tej opcji najliczniej wskazywano ginekologa (11,2%) oraz okulistę (10,6%). Nieco mniej odpowiedzi dotyczyło wizyty u neurologa (9,3%) i kardiologa (9,2%).

Edukacja

Na obszarze rewitalizacji w 2016r. przed reformą oświaty znajdowała się jedna publiczna szkoła podstawowa – PSP 2 (298 uczniów) i jedno publiczne gimnazjum – PG 3 (478 uczniów). Po reformie oświaty na terenie obszaru rewitalizacji jest zlokalizowana jedna publiczna szkoła podstawowa – PSP 2 (384 uczniów). Jak wynika z „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych” obiekty szkolne są sukcesywnie remontowane, a przyjęty harmonogram remontów kapitałnych konsekwentnie jest realizowany. Ważnym elementem tych działań jest likwidowanie barier architektonicznych w budynkach szkolnych. Szkoły miejskie posiadają zaplecze sportowe, są wyposażone w księgozbiór i pomoce dydaktyczne (w tym w pracownie komputerowe), działają w nich stołówki i świetlice szkolne.

Wyniki sprawdzianów klas szóstych z lat 2013-2014 w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 położonej na obszarze rewitalizacji odbiegają od średniej dla miasta (o 2,13 punktu w 2013 r. i 2,53 w 2014), powiatu (0,2 i 1,63 punktu), województwa (2,28 i 4,16 punktu) i kraju (2,62 i 4,44) na jej niekorzyść. Wyniki w szkołach z terenu całego miasta są niższe niż średnie dla

województwa i kraju, jednak różnice te są mniejsze niż w przypadku PSP2. Należy podkreślić, że wyniki miejskich szkół są wyższe od wyników szkół z terenu całego powiatu

W 2021 roku w obszarze rewitalizacji, przy ul. Owidzkiej 20, powstało Centrum Edukacji Nad Wierzycą, w którym mieści się klub dziecięcy i punkt przedszkolny zapewniające opiekę dzieciom w wieku 1-6 lat (47 dzieci - klub, 49 dzieci - przedszkole).

W badaniach mieszkańców obszaru rewitalizacji, na pytania w bloku tematycznym „edukacja” odpowiadały tylko te osoby, które zadeklarowały, że posiadają dziecko/dzieci poniżej 18 roku życia. Dostępność przedszkoli w najbliższej okolicy została oceniona dobrze przez większość badanych (29,1% - „raczej dobrze”; 11,6% - „bardzo dobrze”). Odpowiedzi negatywne odnotowano w 27,3% przypadków (16,5% - „raczej źle”; 11,3% - „bardzo źle”). Warto podkreślić, że 31,5% badanych nie potrafiło jednoznacznie ustosunkować się do tej kwestii.

Respondentów poproszono o ocenę dostępności szkół w najbliższej okolicy. Najczęściej wybierano opcję „raczej dobrze” (55,3%). Nieco mniej wskazań dotyczyło odpowiedzi „bardzo dobrze” (23,5%). Warto zauważyć, że odpowiedzi negatywne łącznie wskazywano w niespełna 4% przypadków (2,7% - „raczej źle”; 1,2% - „bardzo źle”). Nie potrafiło podać jednoznacznej odpowiedzi 17,3% badanych.

Na pytanie o ocenę jakości opieki w przedszkolach w najbliższej okolicy, najwięcej badanych zadeklarowało ich przeciętną jakość (53,9%). Nieco mniej wskazań dotyczyło ocen pozytywnych (31,5% - „raczej wysoko”; 11,8% - „bardzo wysoko”). Opcje negatywne były wybierane przez respondentów niezwykle rzadko (2,0% - „raczej nisko”; 0,7% - „bardzo nisko”). Podobnie jak w przypadku oceny jakości opieki w przedszkolach, również ocena jakości edukacji w szkołach w najbliższej okolicy została uznana przez respondentów za „przeciętną” (48,8%). Znacznie więcej odnotowano odpowiedzi pozytywnych (33,7% - „raczej wysoko”; 10,8% - „bardzo wysoko”) niż odpowiedzi negatywnych (5,2% - „raczej nisko”; 1,5% - „bardzo nisko”). Zdecydowana większość badanych (72,3%) odpowiedziała, że ich dzieci nie korzystają z darmowych zajęć pozalekcyjnych świadczonych przez placówki edukacyjne i inne organizacje działające w okolicy. Co czwarty badany (26,9%) zadeklarował, że jego dziecko korzysta z takich zajęć. Wśród tych badanych, którzy zadeklarowali, że ich dzieci nie uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych, najwięcej wskazań (34,1%) dotyczyło braku interesującej oferty zajęć. Nieco rzadziej podawano brak wiedzy o zajęciach (30,1%). Wśród respondentów, którzy zadeklarowali, że ich dziecko/dzieci korzystają z darmowych zajęć pozalekcyjnych, najwięcej wskazań (38,5%) dotyczyło kółek zainteresowań. Nieco mniej odpowiedzi (35,8%) dotyczyło uczestnictwa dzieci w zajęciach sportowych i rekreacyjnych. Kolejnymi licznymi wymienianymi zajęciami pozalekcyjnymi okazały się: zajęcia artystyczne (22,9%) i pomocy w odrabianiu zadań domowych (16,5%). Pozostałe kategorie nie przekroczyły 10% wskazań.

Respondentów poproszono o określenie co pomogłoby w edukacji i rozwijaniu zainteresowań ich dziecka/dzieci. Najwięcej, bo ponad 25% odpowiedzi badanych (25,4%) odnosiło się do zwiększenia promocji zajęć pozalekcyjnych dostępnych w najbliższej okolicy. Podobną liczbę wskazań odnotowano w przypadku podniesienia jakości zajęć pozalekcyjnych (22,9%) oraz dofinansowania zakupu podręczników, książek (22,7%). Opcję „dofinansowanie zakupu przyborów szkolnych” wskazano 59 razy, co stanowi 14,5% udzielonych odpowiedzi.

Udział w życiu społecznym

W 2016r. badanych zapytano czy są aktywnymi członkami jakiegokolwiek organizacji, stowarzyszenia, klubu. Zdecydowana większość odpowiedziała, że nie bierze aktywnego udziału. Tylko 101 badanych (11,2%) odpowiedziało twierdząco na postawione pytanie. Spośród tych, którzy potwierdzili swoje członkostwo najwięcej respondentów zadeklarowało, że jest członkami stowarzyszenia/fundacji (34,7%) oraz innej instytucji (34,7%) niż tej, którą zawierała kateria. Kluby sportowe wybrano w 21,8% przypadków

Wśród badanych, którzy zadeklarowali swoje aktywne członkostwo w innej organizacji, najwięcej wskazań odnotowano wśród organizacji hobbystycznych (6 wskazań; 17,1%) oraz związku emerytów (17,1%). Polski Związek Działkowców, Niewidomych oraz Wędkarski wybierano równie często (po 8,6%). Równie często badani podawali, że są aktywnymi członkami Koła Gospodyń Wiejskich (5,2%), jak i Młodzieżowej Rady Miasta (5,2%) oraz Związku Harcerstwa Polskiego (5,2%).

Zdecydowana większość badanych (91,7%) nigdy nie była wolontariuszem. Tylko 8,3% respondentów zadeklarowała, że była w przeszłości lub nadal pełni taką funkcję. Badanych zapytano czy biorą aktywny udział w życiu społeczności lokalnej poprzez udział w spotkaniach rady miasta, spotkaniach konsultacyjnych z mieszkańcami. Odpowiedź twierdzącą podało tylko 104 mieszkańców obszaru rewitalizacji, co stanowi 11,6% ogółu badanych.

Spośród tych badanych, którzy zadeklarowali swój aktywny udział w życiu społeczności lokalnej, prawie połowa (47,1%) odpowiedzi dotyczyła chęci wpływu na wydarzenia dotyczące swojej okolicy. Wariant „czuję się związany ze społecznością lokalną” wskazano w 31 odpowiedziach (29,8%). Chęć zmiany na lepsze deklarowano w 26,0% przypadków. Po tyle samo wskazań otrzymały odpowiedzi „mam dużo wolnego czasu” oraz „chcę poznać wszystkich sąsiadów” (po 13,5%).

Prawie trzech z czterech respondentów (73,0%) odpowiedziało twierdząco na pytanie o swój aktywny udział w wyborach samorządowych i referendach lokalnych. Nie biorą udziału w wyborach i referendach 243 badane osoby obszaru rewitalizacji (27,0%). Głównym powodem, dla którego mieszkańcy biorą aktywny udział w wyborach samorządowych i referendach lokalnych okazała się chęć wpływu na wydarzenia dotyczące ich okolicy (60,6%). Nieco rzadziej (56,0%) wybierano wariant „chcę coś zmienić na lepsze”. Odpowiedź dotyczącą związania badanych ze społecznością lokalną wskazano w 20,4% przypadków.

Kultura / sport / rekreacja

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są:

Muzeum Ziemi Kociewskiej - instytucja kultury, mająca na celu zachowanie i promocję dziedzictwa regionu Kociewie. Muzeum posiada bogate zbiory obejmujące różnorodne dziedziny związane z historią, kulturą i przyrodą regionu. Oprócz organizacji wystaw Muzeum prowadzi także liczne programy edukacyjne dla szkół, warsztaty, wykłady i inne wydarzenia. Działalnością merytoryczną obejmuje terytorium trzech powiatów: starogardzkiego, świeckiego i tczewskiego. Muzeum posiada również bibliotekę liczącą prawie 3000 tomów, z której korzystają uczniowie szkół, studenci a także mieszkańcy miasta oraz regionu.

Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Bernarda Sychty - biblioteka posiada bogate zbiory obejmujące różnorodne dziedziny wiedzy. Zbiory są stale aktualizowane i rozbudowywane, aby zaspokajać potrzeby czytelników. W bibliotece znajduje się wypożyczalnia i czytelnia dla dzieci i młodzieży. Księgozbiór liczy obecnie ponad 15000 woluminów. Na terenie biblioteki organizowane są też wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, spacer literackie.

Ośrodek Sportu i Rekreacji - dysponuje zróżnicowaną infrastrukturą sportową, która obejmuje boiska do piłki nożnej, korty tenisowe, hale sportowe, baseny, siłownie, bieżnie, ścianki wspinaczkowe. Jest odpowiedzialny za organizację imprez sportowych, oferuje również kursy i zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

W 2016r. badanych poproszono o ocenę dostępności usług kulturalnych/sportowych/rekreacyjnych na terenie miasta. Zdecydowana większość badanych (42,5%) nie potrafiła ustosunkować się do tej kwestii, wybierając opcję „ani dobrze, ani źle”. Zdecydowana większość respondentów częściej wybierała odpowiedzi pozytywne (40,3% - „raczej dobrze”, 6,0% - „bardzo dobrze”) niż odpowiedzi negatywne (8,1% - „raczej źle”, 3,1% - „bardzo źle”). Respondentów zapytano jak często korzystają z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na terenie miasta. Badani najczęściej deklarowali (47,4%), że z oferty kulturalnej korzystają kilka razy w roku.

Na pytanie o częstotliwość korzystania z oferty rekreacyjnej na terenie miasta, badani najczęściej (40,6%) wybierali opcję „kilka razy w roku”. Znacznie mniej wskazań odnotowano w kwestii „kilka razy w miesiącu” (14,9%) oraz „raz w roku” (9,1%). Badani najrzadziej odpowiadali, że z oferty rekreacyjnej korzystają „raz w miesiącu” (5,2%) i „rzadziej niż raz w roku” (3,2%). Warto podkreślić, że aż 27,0% badanych nie korzysta wcale z dostępnej oferty rekreacyjnej. Respondentów zapytano co należałoby zrobić, aby zachęcić ich do korzystania z oferty kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej. Ponad połowa wskazań wiązała się z organizowaniem nieodpłatnych wydarzeń sportowych połączonych z wydarzeniami kulturalnymi (52,1%). Nieco mniej odpowiedzi odnotowano w przypadku organizowania darmowych wydarzeń kulturalnych (48,8%). Odsetek wskazań dla „finansowania dodatkowych zajęć sportowych dla dzieci” wyniósł 34,1%.

Na potrzeby przygotowania pogłębionej charakterystyki obszaru przygotowano także szereg innych opracowań, w tym **Analizę poziomu integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej oraz zaufania społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji**⁵ – której celem było poznanie stopnia odpowiedzialności społecznej i zaufania społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, jako podstawowego składnika życia społecznego. Badania przeprowadzono metodą PAPI oraz w formie spotkań o charakterze happeningów z mieszkańcami i mieszkankami obszaru rewitalizacji – łączna próba 392 mieszkańców obszaru rewitalizacji. Najważniejsze wnioski płynące z tej analizy obejmują:

- respondenci ogólnie wykazują zaufanie społeczne w wymiarze horyzontalnym (prywatnym), jednakże jego stopień maleje wraz ze spadkiem poziomu znajomości osoby, która ma być tym zaufaniem obdarowana,
- zaufanie wertykalne (do różnych instytucji) - największym zaufaniem respondentów cieszy się Policja. Dużym zaufaniem większości respondentów cieszą się również osoby pracujące społecznie (58,9%), miejscowe parafie i księża,
- tylko 33,9% respondentów zadeklarowało, iż angażuje się w życie wspólnoty sąsiedzkiej,

⁵ Opr. Fundacja Kultury Przestrzeni „Zobaczyć na nowo”, Stowarzyszenie Rozwoju Inspiracje – 2016r.

- większość respondentów (74,3%) w ciągu ostatnich dwóch lat uczestniczyła w wydarzeniach kulturalnych w mieście bądź okolicy, jednak tylko niespełna 19,9% respondentów przynależy do organizacji społecznej, bądź z nimi współpracuje (55,2% nie potrafi wymienić lokalnych organizacji),
- tylko 25,7% respondentów wskazało na udział w spotkaniach obywatelskich bądź konsultacjach. Jako powód nie uczestnictwa w spotkaniach obywatelskich, najczęściej podawano brak informacji (przeszło 55%),
- wskazuje się na konieczność animacji czasu wolnego małoletnich dzieci z obszaru rewitalizacji ze względu na ich liczebność na dworze - w obszarze przestrzeni publicznych i półpublicznych - bez opieki. Rekomenduje się zwłaszcza działania animacyjne prowadzone w terenie połączone ze zdobywaniem umiejętności manualnych, które mogą w sposób trwały wywrzeć wpływ na życie młodych mieszkańców obszaru.
- przy odpowiedniej atrakcyjności planowanych działań animacyjnych, istnieje duże prawdopodobieństwo włączenia lekko wycofanych na dzień dzisiejszy osób dorosłych, w różnego rodzaju wspólne działania na rzecz podniesienia jakości najbliższego otoczenia. Pośrednictwo dzieci i ich energia pozostają przy tym nadal nieocenione.

Ostatnim wreszcie badaniem stała się **Analiza zagrożeń dysfunkcjami edukacyjnymi oraz analiza relacji rodzinnych mieszkańców obszaru rewitalizacji**⁶ – obejmującą analizy zagrożeń dysfunkcjami edukacyjnymi oraz relacji rodzinnych mieszkańców obszaru rewitalizacji. W wyniku przeprowadzonych w jej ramach studiów stwierdzono iż w obszarze rewitalizacji w gronie 720 osób objętych badaniem, w przedziałach wiekowych 7-13; 13-16 lat występują dysfunkcje mające wpływ na realizację procesu edukacyjnego. Poczynione obserwacje w poszczególnych procesach analitycznych wskazują, że w obszarze objętym badaniem występuje zagrożenie dysfunkcjami edukacyjnymi o różnym nasileniu. Zagrożenia te dotyczą różnych obszarów rozwoju i funkcjonowania osób badanych. Poczynione obserwacje pozwalają na wniosek, że proces kreacji problemu pozostaje w ścisłym związku z:

- indywidualnymi możliwościami,
- indywidualnymi potrzebami,
- uwarunkowaniami środowiskowymi,
- kreowanym systemem motywacji, ocen indywidualnych i sposobu wyjaśniania doświadczeń indywidualnych,
- wzorcami środowiskowymi, rodzinnymi i stosowanymi mechanizmami obronnymi,
- podejściem do indywidualnie doświadczanych konfliktów wewnętrznych,
- zakresem funkcjonowania potencjalności.

W macierzystych placówkach (szkoły) prowadzone są działania wspierające w zakresie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, socjoterapeutycznej. Współpraca szkoły z rodzicami dzieci oceniana jest przez nauczycieli w sposób ogólny pozytywnie. Relacje rodzinne opierają się o określone systemy wartości, przy czym niektóre z oznaczonych obszarów wskazują na niższy statystycznie zakres ich występowania. Zagrożenie dysfunkcjami edukacyjnymi i zakres funkcjonowania rodziny pozostają ze sobą w ścisłej korelacji.

⁶ Opr. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „PRO VOBIS” – 2016r.

WYNIKI KONSULTACJI PROWADZONYCH Z INTERESARIUSZAMI W OKRESIE CZERWIEC – WRZESIEŃ 2023R.

Uzupełnieniem przedstawionej powyżej pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do sfery społecznej stał się – wypracowany przy udziale interesariuszy rewitalizacji (przedstawiciele społeczności lokalnej, Komitetu Rewitalizacji, władz miasta, przedsiębiorców, działacze organizacji pozarządowych) podczas warsztatów organizowanych w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023r. – zestaw wniosków odnoszących się do zapisów analizy SWOT dla obszaru rewitalizacji, analizy problemów i potencjałów obszaru oraz finalnej listy zidentyfikowanych problemów rewitalizacji obszaru. Podczas ich opracowywania bazowano na materiałach zawartych w poprzednim dokumencie GPR, które w trakcie spotkań warsztatowych były weryfikowane.

ANALIZA SWOT – sfera SPOŁECZNA

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • Kreatywność mieszkańców • Pozytywny stosunek do zamieszkiwania w centrum • Zaangażowanie społeczne mieszkańców • Pozytywny wizerunek miasta w opinii miast sąsiednich • Zaangażowanie organizacji pozarządowych w życie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilna kondycja ekonomiczna mieszkańców • Niewystarczająca komunikacja społeczna • Niż demograficzny • Rozwarstwienie ekonomiczne społeczności miasta
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój demograficzny • Podnoszący się poziom edukacji młodzieży i dorosłych • Stworzenie silnej marki miasta • Siła robocza / wykształcenie społeczeństwa zgodnie z potrzebami rynku pracy • Rosnący poziom wykształcenia mieszkańców • Migracja do miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie rozwarstwienia społecznego • Zmniejszająca się atrakcyjność dla ludzi młodych (migracja i emigracja) • Dalszy odpływ mieszkańców do większych ośrodków i/lub za granicę • Odpływ mieszkańców miasta na peryferia (suburbanizacja)

Tab. 7. Analiza SWOT – sfera społeczna

PROBLEMY SPOŁECZNE zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- Brak możliwości wpływu na własne życie, brak zaradności
- Brak poczucia ładu przestrzennego
- Brak dbałości o własne otoczenie
- Brak identyfikacji (tożsamości) z miejscem zamieszkania
- Brak bezpieczeństwa głównie po zmroku
- Mała liczba ofert pracy
- Ubóstwo części społeczeństwa
- Wzrastające zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym dużej części społeczności lokalnej
- Brak czynszowego budownictwa mieszkaniowego
- Brak miejsca integrującego i kształtującego pozytywne postawy społeczne
- Niewłaściwe wykorzystanie terenów kulturalnych i turystycznych
- Struktura zawodowa i niedopasowanie do potrzeb rynku generujące ubóstwo
- Brak animatorów życia kulturalnego i społecznego
- Dezorganizacja społeczności lokalnej
- Niska aktywność mieszkańców, niechęć do włączania się do różnego rodzaju działań, przedsięwzięć
- Izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych
- Niewystarczająca promocja i akcentowanie dziedzictwa kulturowego śródmieścia miasta i niewystarczające wykorzystanie funkcji rynku jako placu integrującego mieszkańców
- Mała liczba turystów – w tym spowodowana niedostatecznym wyeksponowaniem walorów Ratusza, zabytkowych budynków Starówki oraz niskim poziomem niewykorzystania infrastruktury
- Mała atrakcyjność osiedleńcza śródmieścia
- Odpływ młodych, wykształconych ludzi w poszukiwaniu pracy poza gminą
- Niedostateczne wsparcie grup społecznych wymagających pomocy
- Rozbieżność między potrzebami środowiska, a ustawowymi możliwościami służb społecznych
- Mała aktywność organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu funduszy na dofinansowanie realizowanych zadań
- Postępująca degradacja społeczna bezrobotnych
- Dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci
- Niska tolerancja i defaworyzacja środowisk wymagających opieki
- Silna identyfikacja osób długotrwale bezrobotnych z “rolą” bezrobotnego

POTENCJAŁY OBSZARU w sferze SPOŁECZNEJ, zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru :

- Istniejące ciała doradcze Prezydenta i grupy nieformalne, które angażują się w realizację działań społecznych
- Duże zaangażowanie mieszkańców w podejmowanie inicjatyw gospodarczych i społecznych
- Istnienie różnych aktywnych stowarzyszeń
- Tradycja stolicy Kociewia i historycznego Starogardu w granicach dzisiejszego Staro Miasta
- Tradycje sportowe miasta i budowanie na tym tożsamości i identyfikacji z regionem
- Patriotyzm lokalny i zaufanie społeczne przejawiane w wymiarze horyzontalnym
- Duża inicjatywa i inwencja mieszkańców, chęć upiększenia swojego otoczenia
- Zwiększająca się aktywność społeczna mieszkańców obszaru w wyniku dotychczas zrealizowanych zadań i projektów rewitalizacyjnych
- Rosnąca profesjonalizacja organizacji pozarządowych i instytucji, które coraz lepiej i skuteczniej odpowiadają na zapotrzebowanie społeczne
- Rosnąca świadomość społeczna, rosnąca umiejętność mieszkańców w sięganiu po różne, wypracowane narzędzia służące zaspokajaniu potrzeb społecznych

ZDEFINIOWANE PROBLEMY REWITALIZACJI OBSZARU w sferze SPOŁECZNEJ

Na bazie powyższych analiz określono finalną listę problemów rewitalizacji obszaru w odniesieniu do sfery społecznej. Ich lista przedstawia się następująco:

- Znaczący poziom występowania problemu alkoholowego i narkomanii, jak również problemów związanych z wykluczeniem społecznym i bezdomnością
- Dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci – brak prawdziwej integracji społecznej, tworzenie gett
- Izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych
- Niewystarczający poziom zaangażowania społeczności obszaru w rozwiązywanie problemów lokalnych i realizację działań kulturalnych
- Pogłębiające się zjawisko przemocy domowej
- Duży udział osób z niepełnosprawnościami w strukturze społeczności obszaru
- Niewystarczający poziom kompetencji społecznych i edukacyjnych młodzieży
- Niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży i osób starszych
- Niski poziom uczestnictwa w działaniach konsultacyjnych oraz w pracach organizacji pozarządowych
- Niższe kompetencje zawodowe (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) mieszkańców obszaru
- Nałogi wśród osób dorosłych – rodziców – powodujące narastanie zachowań destrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży
- Gorsze (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) perspektywy startu życiowego dzieci zamieszkujących obszar – stygmatyzacja poprzez miejsce zamieszkania
- Otrzymywanie wsparcia jedynie przez osoby zgłaszające się – pozostałe osoby potrzebujące zostają bez pomocy

B. Sfera GOSPODARCZA

POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Podobnie jak miało to miejsce w odniesieniu do sfery społecznej, także przy budowaniu pogłębionej charakterystyki obszaru w odniesieniu do sfery gospodarczej (w tym ze szczególnym uwzględnieniem aspektów **rynku pracy**) posiłkowano się niezależnym raportem sporządzonym w 2016r. na potrzeby prac nad Programem Rewitalizacji.⁷ Obejmowało ono zarówno badania przeprowadzone wśród **mieszkańców obszaru** jak i **działających na jego obszarze firm i instytucji**. Wyciąg z tego badania (najważniejsze cechy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do rynku pracy) przedstawiono poniżej.

Badanie przeprowadzone wśród firm i instytucji działających na obszarze rewitalizacji

Firmy i instytucje obecne w 2016r. na terenie obszaru rewitalizacji najczęściej funkcjonowały tam od 10 do 20 lat lub powyżej 20 lat. Przeważająca większość przedstawicieli badanych instytucji przyznała, że w ich instytucjach są zatrudnieni mieszkańcy z okolicy. Powodem, dla którego podjęli decyzję o ich zatrudnieniu była dogodność takiego rozwiązania dla pracowników (bliska odległość miejsca zamieszkania do pracy), co ma wpływ na ich dyspozycyjność. Co trzeci przedstawiciel badanych instytucji zasygnalizował problem z rekrutacją nowych pracowników (30,7%). Najczęściej jest on spowodowany ogólną niechęcią podejmowania pracy przez bezrobotnych. Prawie co drugi respondent spotkał się z sytuacją, w której osoby aplikujące nie posiadały odpowiednich kwalifikacji (48,9%). Tylko 26,1% odpowiedzi dotyczyło nieodpowiedniego wykształcenia aplikantów. Wśród odpowiedzi innych znalazły się: niskie zainteresowanie ofertą (50%), brak podstawowej wiedzy (16,6%), brak wiedzy specjalistycznej (16,6%) oraz niechętnie nastawienie do pracy wśród osób kierowanych przez Urząd Pracy (16,6%). Po 40% respondentów przyznało, że poszukuje pracowników za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy lub zamieszczając ogłoszenia o pracy w lokalnym serwisie internetowym.

Ponad połowa respondentów oceniła poziom atrakcyjności okolicy jako miejsca do prowadzenia działalności na przeciętny (54,8%). Prawie co szósty respondent tej grupy twierdził, że na badanym terenie funkcjonuje zbyt mała liczba zakładów pracy, w tym przede wszystkim produkcyjnych (14,6%). Ponadto wskazano na słaby rozwój i brak nowych inwestycji. Wysokiej oceny atrakcyjności tego obszaru dokonało 22,7% respondentów. Ich zdaniem Starogard usytuowany jest w dobrej lokalizacji, na co ma wpływ droga krajowa, bliskość Trójmiasta i obecność autostrady (23,5%), ponadto okolica ma także idealne warunki turystyczne (20,6%). Część przedstawicieli instytucji dokonała negatywnej oceny okolicy jako miejsca do prowadzenia działalności (22,4%). Co dziesiąty z nich (10,4%) za powód takiej oceny uznawał brak klientów wynikający z wysokiego bezrobocia oraz niską atrakcyjność miasta i brak odpowiedniej infrastruktury. Niewiele niższy odsetek wskazań (9,0%) dotyczył braku perspektyw oraz wolnego rozwoju.

⁷ Badania te przeprowadzone zostały dla obszaru rewitalizacji, a ich szeroko opisane wyniki zostały zawarte w opracowaniu „Diagnoza zjawisk społecznych w celu podejmowania działań służących rozwiązywaniu problemów związanych z opieką, wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży; bezrobociem; wykluczeniem społecznym; starzeniem się mieszkańców i biernością społeczną”, opr. Biostat sp. z o.o., 2016r. Na potrzeby niniejszej diagnozy przygotowano jedynie ich syntezę.

Co dziesiąta instytucja zatrudniała osoby niepełnosprawne (10,3%). Osoby niepełnosprawne w tych instytucjach stanowią średnio 19,4% wszystkich zatrudnionych. W większości instytucji (61,3%), odsetek pracowników niepełnosprawnych w stosunku do wszystkich zatrudnionych mieści się w przedziale od 1 do 10%. W co trzeciej instytucji (32,3%) odsetek ten jest wyższy i wynosi od 11 do 50%. Tylko u 6,5% instytucji odsetek ten przekracza 50%. Osoby niepełnosprawne zatrudnione w instytucjach najczęściej zajmują stanowiska administracyjne (61,3%).

WYNIKI KONSULTACJI PROWADZONYCH Z INTERESARIUSZAMI W OKRESIE CZERWIEC – WRZESIEŃ 2023R.

Uzupełnieniem przedstawionej powyżej pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do sfery gospodarczej stał się – wypracowany przy udziale interesariuszy rewitalizacji (przedstawiciele społeczności lokalnej, Komitetu Rewitalizacji, władz miasta, przedsiębiorców, działaczy organizacji pozarządowych) podczas warsztatów organizowanych w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023r. – zestaw wniosków odnoszących się do zapisów analizy SWOT dla obszaru rewitalizacji, analizy problemów i potencjałów obszaru oraz finalnej listy zidentyfikowanych problemów rewitalizacji obszaru. Podczas ich opracowywania bazowano na materiałach zawartych w poprzednim dokumencie GPR, które w trakcie spotkań warsztatowych były weryfikowane.

ANALIZA SWOT – sfera GOSPODARCZA

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana infrastruktura handlowa • Potencjał ludzki • Kreatywność • Przedsiębiorczość mieszkańców • Przestrzeń i tereny możliwe do zainwestowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba sieć powiązań transportowych z innymi ośrodkami miejskimi w regionie • Brak dobrych tradycji przedsięwzięć publiczno-prywatnych • Marginalizacja centrum miasta • Słaba kondycja ekonomiczna mieszkańców • Niewystarczające programy wspierające przedsiębiorczość • Rosnące koszty utrzymania obszaru • Niewielkie zaangażowanie sfer gospodarczych w tworzenie dokumentów i projektów strategicznych miasta
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarczy miasta • Poprawienie wizerunku miasta • Możliwość uczynienia procesu rewitalizacji motorem rozwoju gospodarczego miasta • Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych regionu • Stworzenie silnej marki miasta • Pozyskanie nowych inwestorów • Lokalne produkty turystyczne • Budowa obwodnicy • Elektryfikacja linii kolejowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrata znaczenia miasta w województwie na rzecz innych, dynamicznie rozwijających się miast • Wzrastające zadłużenie miasta • Zmniejszająca się atrakcyjność dla ludzi młodych (migracja i emigracja) • Dalszy odpływ mieszkańców do większych ośrodków • Wzrastająca konkurencja miast ościennych • Odpływ mieszkańców na tereny wiejskie • Brak środków finansowych

Tab. 8. Analiza SWOT – sfera gospodarcza

PROBLEMY GOSPODARCZE zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- Niekompletny system obsługi inwestorów
- Niewystarczający poziom informowania na temat pozyskiwanych funduszy.
- Rosnące koszty utrzymania miasta
- Mała ilość miejsc parkingowych (niepełnosprawni)
- Niewykorzystanie Ratusza dla celów rozwoju lokalnego
- Mała różnorodność usług na rynku
- Brak polityki marketingowej w celu ściągnięcia inwestorów
- Niedostateczny poziom rozwoju przemysłu
- Niedostateczna ściągalność inwestycji i inwestorów

- Brak planu rozwoju i niewystarczające ułatwienia dla przedsiębiorców i inwestorów
- Niewielka widoczność wykorzystania funduszy zewnętrznych w przestrzeni miasta
- Niewystarczająco interesująca oferta turystyczna
- Brak znaczących inwestycji
- Niedostosowanie szkolnictwa ponadgimnazjalnego do potrzeb lokalnego rynku pracy
- Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta
- Odływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta
- Słabo rozwinięty układ sieci drogowej i rowerowej
- Niewystarczająco przygotowana infrastruktura inwestycyjna

POTENCJALE OBSZARU w sferze GOSPODARCZEJ, zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- Tereny przemysłowe do zagospodarowania
- Inwencja mieszkańców – rozwój małych przedsiębiorstw
- Tradycje przemysłowe, gospodarcze, handlowe
- Siła robocza
- Lokalizacja
- Rozbudowana infrastruktura handlowa
- Silni inwestorzy wewnętrzni

ZDEFINIOWANE PROBLEMY REWITALIZACJI OBSZARU w sferze GOSPODARCZEJ

Na bazie powyższych analiz określono finalną listę problemów rewitalizacji obszaru w odniesieniu do sfery gospodarczej. Ich lista przedstawia się następująco:

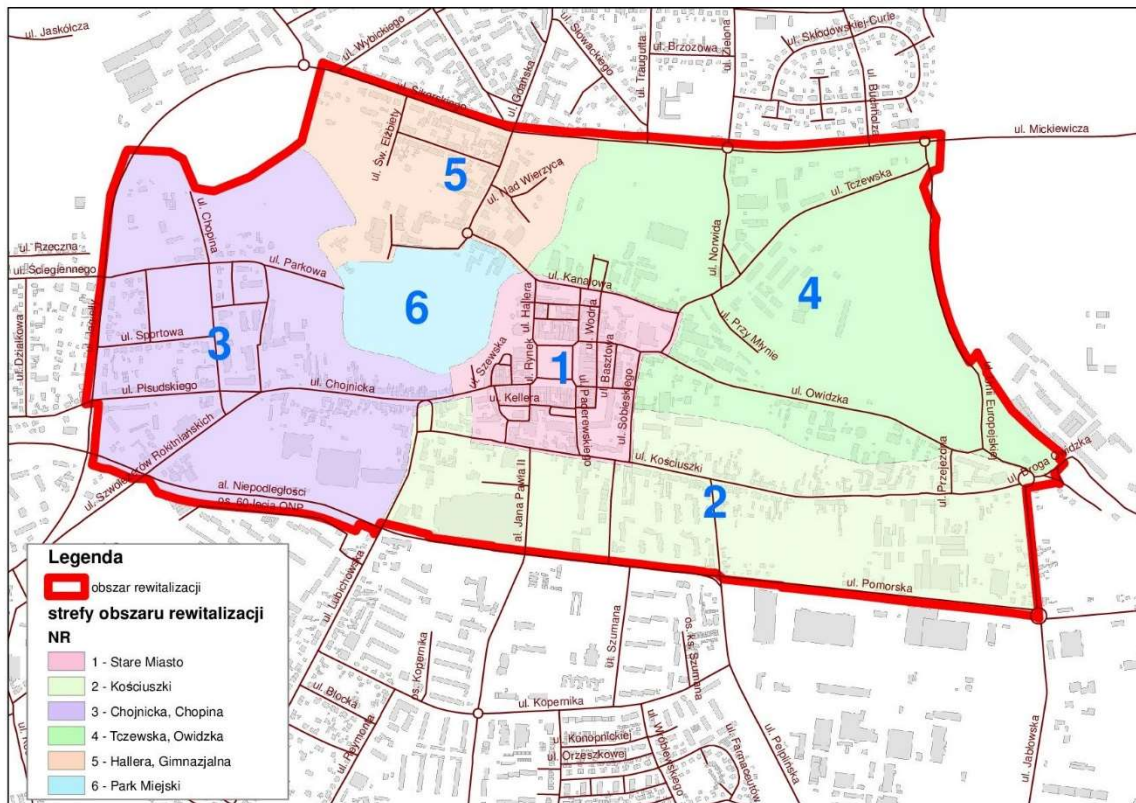
- Niewielka liczba nowych inwestycji i inwestorów zainteresowanych podjęciem działań w obszarze
- Niedostatecznie rozwinięta oferta turystyczna
- Niedostosowanie szkolnictwa ponadpodstawowego (zawodowego) do potrzeb lokalnego rynku pracy
- Odływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta
- Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta
- Niewystarczająco przygotowana infrastruktura inwestycyjna

C. Sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji można zdefiniować jako śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty głównie przez zabudowę handlowo - usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną, zabudowę wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe. Ograniczony jest on ul. Pomorską, Al. Niepodległości, ul. Jagiełły, rzeką Wierzycą, ul. Sikorskiego, Mickiewicza, Unii Europejskiej i ul. Jabłowską. W przestrzeni przeznaczonej do rewitalizacji znajduje się duża liczba obiektów użyteczności publicznej tj. Starostwo Powiatowe, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Straż Pożarna, Kościoły, szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, Ośrodek i Sportu Rekreacji i wiele innych, która powoduje, że oprócz ruchu tzw. wewnętrznego przez strefę przemieszcza się codziennie bardzo dużo ludzi i pojazdów. Obszar można podzielić na sześć mniejszych stref:

- Strefa 1 – obszar tzw. Starego Miasta w skład której wchodzi Rynek i otaczająca go zabudowa ograniczona ul. Kościuszki, Lubichowską, Chojnicką, rzeką Wierzycą, ul. Kanałową, Tczewską i Sobieskiego;
- Strefa 2 – rejon ul. Kościuszki,
- Strefa 3 - rejon ul. Chojnickiej i ul. Chopina,
- Strefa 4 – rejon Tczewskiej i Owidzkiej,
- strefa 5 – rejon ul. Hallera i Gimnazjalnej,
- Strefa 6 – Park Miejski wraz z terenami rekreacyjnymi wzdłuż rzeki Wierzycy.

Ryc. 7. Podział obszaru rewitalizacji na strefy

W strefach 1-5 zabudowa ma zróżnicowany charakter, występuje tam zarówno zabudowa o tradycyjnej formie i ceglanej elewacji, jak i bardziej współczesna architektura. Jest tam zarówno zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna, która w zdecydowanej większości zarządzana jest przez Spółdzielnię Mieszkaniową Kociewie (zabudowa blokowa w strefie 2) oraz Towarzystwo Budownictwa Społecznego Ziemi Kociewskiej Starogardzie Gdańskim (zabudowa w strefie 5).

Zarówno w 2016r. jak i obecnie (2023r.) otoczenie budynków zarządzanych przez SM Kociewie stanowi zielen osiedlowa – w większości trawniki, a w kilku przypadkach są to zagospodarowane ogródki przy wejściach do klatek z pojedynczymi elementami małej architektury. W przypadku pozostałych budynków wielorodzinnych na pozostałym obszarze brak jest urządzonej miejsc rekreacyjnych, które dawałyby mieszkańcom możliwość odpoczynku i zabawy. Występują tam jedynie pojedyncze ławki o przypadkowym rozmieszczeniu, które w zdecydowanej większości są już w bardzo złym stanie technicznym. Otoczenie budynków jest niezagospodarowane, wykorzystywane głównie jako nieurządzone parkingi. Stan ten od 2016r. nie uległ znaczącej poprawie – w ramach realizacji ujętego w GPR projektu dotyczącego modernizacji budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości prowadzono prace jedynie przy 12 budynkach zarządzanych przez SM Kociewie, przy czym tylko w jednym przypadku prace dotyczyły otoczenia budynku - remont drogi wewnętrznej oraz parkingu (wymiana nawierzchni asfaltowej na nawierzchnię z kostki betonowej).

Zabudowa jednorodzinna występuje w mniejszości i skupiona jest głównie w strefie 2 i 3, na pozostałym obszarze zlokalizowane są pojedyncze budynki. Niektóre z tych budynków mają urządzone tzw. ogródki przydomowe, ale stanowią one mniejszość. Otoczenie zabudowy stanowią tereny o charakterze półprywatnym (w dużym stopniu, w większości niezagospodarowane – głównie wydepczyska, „dzikie” parkingi, niejednokrotnie stanowią tereny o nieuregulowanym stanie prawnym, co dodatkowo utrudnia prowadzenie w ich granicach jakichkolwiek działań. Zastosowane ogrodzenia i elewacje budynków w większości charakteryzują się niskim poziomem estetyki.

W południowej i wschodniej części obszaru rewitalizacji tj. głównie w strefie 2 i 4 znajdują się nieużytkowane obecnie i zniszczone budynki dawnych zakładów przemysłowych m.in. bardzo zniszczony teren młynów. Należy przy tym jednak zaznaczyć, że od kilku lat część z tych zdegradowanych terenów poprzemysłowych ulega stopniowemu przekształcaniu i zagospodarowywaniu, jak np. obszar przy ul. Jana Pawła II (teren po byłych Zakładach Farmaceutycznych Polfa oddz. A), gdzie w wyniku działań inwestora prywatnego powstaje kompleks zabudowy mieszkalno-usługowej, który powinien przyczynić się do poprawy jakości przestrzeni w tej części miasta.

Liczba budynków wybudowanych przed 1970r. do ogólnej liczby budynków wynosi ok.79%, a udział procentowy budynków wymagających remontu stanowi obecnie (2023r.) ok. 39% (poprawa w stosunku do stanu z 2016r., kiedy to odsetek ten szacowano na 42%). Udział procentowy zabudowy o charakterze zabytkowym wynosi ok. 24%, a intensywność zabudowy w kontekście całego obszaru to ok. 0,3%. Od 2018 roku w ramach Rewitalizacji Śródmieścia przeprowadzono szereg działań mających na celu poprawienie stanu budynków i ich otoczenia. W 2018 r. wykonano przebudowę nieużytkowanego budynku przy ul. Kościuszki 65 na Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny. Z kolei w latach 2020-2021 również w ramach tego samego działania wykonano remonty budynków mieszkalnych: Rynek 22, Piłsudskiego 22, Piłsudskiego 22A, Kościuszki 48 (wraz z zagospodarowaniem terenu), Kościuszki 52 (wraz z zagospodarowaniem terenu), Piłsudskiego 20 (wraz z zagospodarowaniem terenu), Jagiełły 14, Kościuszki 129 (wraz z zagospodarowaniem terenu), Kościuszki 129A, Kościuszki 98B, ul. Owidzka 4, Owidzka 14.

W 2017 roku na terenie stanowiącym ok. 80% obszaru rewitalizacji stan nawierzchni jezdni, chodników oraz istniejących miejsc parkingowych wymagało wymiany nawierzchni. W obszarze brak jest wystarczającej ilości miejsc parkingowych. Tereny te, stanowiące miejsca, gdzie przemieszczają się wszyscy mieszkańcy naszego Miasta niejednokrotnie stanowiły barierę przestrzenną, uniemożliwiającą swobodne przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami (dziury w nawierzchniach, brak bezpiecznych przejść dla pieszych, wysokie krawężniki na przejściach itp.). W strefach 1-5 występuje brak terenów urządzonej zieleni. Do końca 2022 roku na obszarze objętym rewitalizacją zostało przebudowanych i zmodernizowanych ok. 60% ulic. Przebudowano następujące ulice: Paderewskiego, Rycerską, Sambora od Rynku do Sobieskiego, Chojnicką od Rynku do ul. Krzywej, Plac 16 Dywizji, Kellera, Kozią, Szewską oraz Spichrzową W ramach tych prac wykonano nowe nawierzchnie jezdni, ciągów pieszych, nawierzchnie parkingów. Dostosowano przestrzeń dla osób niepełnosprawnych: obniżono w większości krawężniki, na przejściach zastosowano płytki integracyjne, część przejść dla pieszych wyposażono w dodatkowe oświetlenie. Prace związane z przebudową ulic są obecnie kontynuowane i kolejne ulice podlegają modernizacji. Oznacza

to, że zasadnicza zmiana w tym zakresie będzie możliwa dopiero w kontekście wdrożenia niniejszej aktualizacji Programu.

Teren zieleni urządzonej stanowi prawie w całości strefa 6. Jest to teren z którego korzystają nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji ale i wszyscy pozostali mieszkańcy Starogardu Gdańskiego. Zdecydowaną większość tej strefy stanowi Park Miejski gdzie zlokalizowana jest fontanna, oczko wodne, liczne alejki, przy których zlokalizowane są ławki i kosze na śmieci oraz plac zabaw. W latach 2016-2019 przeprowadzono jego modernizację. W ramach tych prac wykonano nowe nawierzchnie na wszystkich ścieżkach parkowych, zrewitalizowano oczko wodne, zmodernizowano fontannę, kładkę dla pieszych na Wierzycy, plac zabaw, powstał nowy obiekt w postaci tężni solankowej. Dokonano nasadzeń różnych roślin w ilości 30 tys. sztuk (byliny, krzewy). W dalszej części tej strefy, na odcinku od. wzdłuż rzeki Wierzycy tj. od ul. Jagiełły do Parku Miejskiego oraz od ul. Hallera do ul. Tczewskiej zlokalizowany jest tzw. Bulwar Diepholz i tzw. ścieżki zdrowia. Niestety, wszystkie elementy małej architektury i zdecydowana większość alejek jest znacznie zdegradowana i nadaje się do wymiany/modernizacji. Oznacza to, że zasadnicza zmiana także i w tym zakresie będzie możliwa dopiero w kontekście wdrożenia niniejszej aktualizacji Programu.

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego naturalna szata roślinna w obszarze miasta uległa w procesie urbanizacji znacznym przekształceniom, w związku z czym konieczne jest prowadzenie działań takich jak uzupełnienie zieleni urządzonej, znaczący wzrost zieleni przyulicznej oraz wzmocnienie zieleni w śródmiejskiej części miasta. Zielen miejska stanowi nie tylko element estetyczny, ale przede wszystkim tworzy bardzo potrzebną miastom infrastrukturę oraz pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zwiększanie udziału zieleni w miastach poprawia jakość powietrza, zatrzymuje wodę, zmniejsza poziom hałasu oraz skutecznie obniża temperaturę, co w obecnym czasie ma szczególne znaczenie w zabudowanych przestrzeniach i wobec konieczności adaptacji miast do zmian klimatu. W obszarze rewitalizacji jest niewiele miejsca na nowe założenia zielone, dlatego ważne jest wykorzystanie nawet najmniejszych przestrzeni poprzez tworzenie np. parków kieszonkowych i skwerów a także właściwe zagospodarowanie zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji terenów położonych wzdłuż rzeki Wierzycy: Bulwaru Diepholz, skweru łączącego wspomniany bulwar z ulicami Mickiewicza i Norwida, a także terenu łączącego Park Miejski z ulicami Parkową i Chopina.

Oprócz problemów z infrastrukturą nadziemną i zdegradowaną w znacznym stopniu infrastrukturą terenów zielonych, mieszkańcy obszaru rewitalizacji borykają się z problemami środowiskowymi związanymi z występującą w centrum Starogardu Gdańskiego i na większości terenu wskazanego do rewitalizacji kanalizacją ogólnospławną, odbierającą zarówno ścieki sanitarne jak i spływ wód opadowych. Wynika to z zaszłości sięgających okresu międzywojennego. Dzielnice Starogardu, poza Śródmieściem, budowane w okresie powojennym posiadają sieć wybudowanej kanalizacji sanitarnej. W niektórych rejonach śródmieścia wybudowano kanały kanalizacji sanitarnej natomiast zdecydowana jego część posiada nadal kanalizację ogólnospławną. Funkcjonowanie kanalizacji ogólnospławnej w czasie nasilonych opadów deszczu lub wód roztopowych niekorzystnie wpływa na działanie oczyszczalni ścieków. W ramach prowadzonej w ostatnich latach modernizacji ulic przebudowie podlega również sieć wodno-kanalizacyjna. Następuje podział kanalizacji ogólnospławnej na sieć kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej. Na przebudowanej sieci

kanalizacji deszczowej zainstalowano urządzenia podczyszczające w postaci osadników oraz separatorów. Sytuacja w tym obszarze ulega systematycznej poprawie.

Jednym z najpoważniejszych problemów środowiskowych, występujących na obszarze rewitalizacji, jest tzw. niska emisja (emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40m), wynikająca głównie z obecności indywidualnych źródeł ciepła, tj. kotłów i pieców opalanych węglem lub drewnem w budynkach mieszkalnych, zarówno jednorodzinnych, jak i wielolokalowych. Pomimo, że miasto wyposażone jest w dość rozbudowany system ciepłowniczy, gdyż posiada zasilanie w ciepło z dwóch konkurencyjnych zakładów, tj. GPEC Starogard Sp. z o.o. oraz Elektrociepłowni Starogard Sp. z o.o. oraz rozwiniętą sieć gazową, znaczną część spośród zabudowy przyczyniającej się do zjawiska niskiej emisji na obszarze rewitalizacji stanowią budynki wielorodzinne, w tym budynki socjalne, zamieszkiwane przez najmniej zamożnych mieszkańców, zaopatrywane w ciepło za pośrednictwem nieefektywnych i nieekologicznych indywidualnych instalacji ciepłowniczych. Występujące zjawisko ubóstwa energetycznego wśród powyższej grupy społecznej powoduje, że jakość powietrza atmosferycznego na omawianym obszarze oraz w jego sąsiedztwie jest wysoce niezadowolająca. Ponadto na złą jakość powietrza w przedmiotowej strefie wpływają znaczne straty energii cieplnej, spowodowane złym stanem technicznym budynków i brakiem ich termomodernizacji. Na terenie miasta, w celu zmniejszenia negatywnych skutków niskiej emisji, realizowane są działania zapisane w programie ochrony powietrza⁸ oraz tzw. „uchwale antysmogowej”⁹, a także zadania związane z modernizacją źródeł ciepła i termomodernizacją budynków w ramach programów „Czyste Powietrze” oraz „Ciepłe Mieszkanie”. Wysokie stężenia zanieczyszczeń pyłowych występują przede wszystkim w okresie grzewczym, jednak na jakość powietrza w pewnym stopniu wpływa również liniowa emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych, która rośnie wraz ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego przy niedostatecznej przepustowości głównych układów drogowych miasta. Dotyczy to w szczególności emisji gazowych (głównie dwutlenku węgla i wielotlenków azotu), ale także zanieczyszczeń pyłowych (pyłem ze ścieranych opon i klocków hamulcowych) oraz zanieczyszczeń metalami ciężkimi (szczególnie ołowiem). W związku z tym należy dążyć do znaczącego ograniczenia ruchu samochodów indywidualnych w strefie śródmiejskiej i budowania modelu transportu zrównoważonego (możliwie niskoemisyjnego) oraz do skierowania ruchu tranzytowego poza teren miasta za pośrednictwem obwodnicy.

Innym negatywnym zjawiskiem na obszarze rewitalizacji jest problem właściwej organizacji miejsc gromadzenia odpadów komunalnych i prowadzenia w sposób właściwy selektywnej zbiórki odpadów. Zwarta zabudowa śródmiejska, szczególnie w strefie nr 1 obszaru

⁸ UCHWAŁA NR 308/XXIV/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 września 2020 roku w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu, zmieniona UCHWAŁĄ NR 414/XXXIV/21 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 czerwca 2021 roku zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszony PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu oraz UCHWAŁĄ NR 603/XLVIII/22 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 listopada 2022 roku zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszony PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu

⁹ UCHWAŁA NR 309/XXIV/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 września 2020 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze miast województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

rewitalizacji, jako że strefa ta ma charakter zabytkowy, a wiele budynków w jej obrębie posadowionych jest po obrysie działek, bez uwzględnienia infrastruktury do gromadzenia odpadów komunalnych, rodzi trudności związane z umiejscowieniem pojemników na odpady komunalne. Pozostaje to również w związku ze zjawiskami niskiej emisji oraz ubóstwa energetycznego, gdyż w sezonie grzewczym na obszarze rewitalizacji obserwuje się zjawisko nielegalnego spalania odpadów w przydomowych piecach.

Oprócz budynków mieszkalnych wiele spośród nieruchomości w strefie rewitalizacji zajęta jest przez przedsiębiorców świadczących różnego rodzaju usługi, zatem w dobie wyzwania, jakim jest współczesna gospodarka odpadami, aspekt właściwego postępowania z odpadami komunalnymi na obszarze rewitalizacji pozostaje jednym z problemów, z którymi musi się uporać miasto, np. poprzez budowę podziemnych zbiorczych miejsc do gromadzenia odpadów komunalnych. Wymaga to jednak znacznych nakładów finansowych oraz edukacji społeczeństwa w zakresie świadomości ekologicznej.

Jeżeli chodzi o pozostałe przekroczenia norm środowiskowych, w obszarze rewitalizacji nie stwierdzono innych znaczących przekroczeń standardów środowiskowych, czy to w zakresie przekroczenia norm hałasu, czy też w kontekście zagrożenia dla form ochrony przyrody.

Na potrzeby przygotowania pogłębionej charakterystyki obszaru przygotowano także **Analizę komunikacyjną obszaru Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim (2016r.)** – obejmującą: analizę komunikacji kołowej wraz z propozycjami zmian w kierunku stopniowego wycofywania ruchu samochodowego z obszaru Starego Miasta; analizę i określenie potrzeb ruchu pieszego, rowerowego i komunikacji zbiorowej wraz z propozycjami rozwiązań w celu poprawy stanu istniejącego; analizę barier komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych; określenie potrzeb parkingowych; oraz określenie wpływu zmian obsługi komunikacyjnej na miejski układ komunikacyjny. W jej wyniku stwierdzono iż obszar Starego Miasta charakteryzuje się licznymi mankamentami oraz obciążony jest wieloma problemami komunikacyjnymi, w efekcie których strefa ta pod względem komunikacyjnym jest przez większość mieszkańców negatywnie postrzegana, a ściśle centrum jest nieatrakcyjne.

Równocześnie wykonano **Badanie obszaru zdegradowanego Starogardu Gdańskiego metodą map mentalnych (2016r.)** - obejmujące następujące etapy: pozyskanie danych do opracowania metodą rozmów z mieszkańcami oraz spotkań warsztatowych ze zróżnicowaną wiekowo, społecznie i zawodowo grupą minimum 70 mieszkańców; wyznaczenie w obszarze rewitalizacji zgodnych z klasyfikacją Kevina Lyncha elementów – dróg, węzłów, punktów odniesienia, obszarów i krawędzi; opracowanie merytoryczne uzyskanych danych w postaci tekstowej i graficznej. Metodologia badania uzupełniona została o elementy map poznawczych – wskazanie miejsc lubianych oraz miejsc niebezpiecznych.

WYNIKI KONSULTACJI PROWADZONYCH Z INTERESARIUSZAMI W OKRESIE CZERWIEC – WRZESIEŃ 2023R.

Uzupełnieniem przedstawionej powyżej pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej stał się – wypracowany przy udziale interesariuszy rewitalizacji (przedstawiciele społeczności lokalnej, Komitetu Rewitalizacji, władz miasta, przedsiębiorców, działaczy organizacji pozarządowych) podczas warsztatów organizowanych w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023r. – zestaw wniosków odnoszących się do zapisów analizy SWOT dla obszaru rewitalizacji, analizy problemów i po-

tencjałów obszaru oraz finalnej listy zidentyfikowanych problemów rewitalizacji obszaru. Podczas ich opracowywania bazowano na materiałach zawartych w poprzednim dokumencie GPR, które w trakcie spotkań warsztatowych były weryfikowane.

ANALIZA SWOT – sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • Historyczny charakter miasta, • Starówka i piękny park miejski blisko starówki • Rozbudowana infrastruktura handlowa • Rzeka Wierzyca • Leśne otoczenie miasta • Obecność jezior na obrzeżach miasta • Pokrycie miasta w 100% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • Istniejący węzeł komunikacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba sieć powiązań transportowych z innymi ośrodkami miejskimi w regionie • Brak dobrych tradycji przedsięwzięć publiczno-prywatnych • Bariery architektoniczne głównie w rejonie Starego Miasta • Zaniebane istniejące tereny zielone • Niewystarczająca ilość terenów zieleni • Kanalizacja ogólnospławna w centrum • Brak parkingów w rejonie budowli zabytkowych (Rynek) i miejsc rekreacji • Wąskie chodniki przy punktach usługowych i handlowych przy szerokich jezdniach jednokierunkowych • Zanieczyszczenie powietrza – niska emisja
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Spójne zagospodarowanie wolnych przestrzeni • Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych (przyrodniczych i kulturowych) regionu • Stworzenie silnej marki miasta • Budowa obwodnicy • Elektryfikacja linii kolejowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrata znaczenia miasta w województwie na rzecz innych, dynamicznie rozwijających się miast • Degradacja przestrzeni miejskiej • Zwiększenie rozwarstwienia społecznego • Wzrastająca konkurencja miast ościennych • Brak środków finansowych

Tab. 9. Analiza SWOT – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

PROBLEMY PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNE, ŚRODOWISKOWE I TECHNICZNE zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- Niski poziom estetyki Rynku, znaczny poziom wyeksploatowania infrastruktury technicznej
- Brak obwodnicy miejskiej
- Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych
- Niewystarczająca przepustowość komunikacyjna układu komunikacyjnego na Starym Mieście
- Nieestetyczne reklamy
- Brak polityki parkingowej
- Brak kompleksowego pomysłu na zagospodarowanie centrum
- Fatalny stan dróg, nawierzchni i chodników w Śródmieściu
- Niewystarczająca dbałość o istniejące zabytki
- Niewystarczający poziom ładunku przestrzennego
- Brak współpracy urzędów samorządowych/ Niedostateczna współpraca urzędów samorządowych
- Niewystarczający stan zagospodarowania parku i korytarza ekologicznego doliny Wierzycy (fontanna, tereny rekreacyjne)
- Niski poziom estetyki budynków i modernizacja podwórek
- Niewystarczające wykorzystanie potencjału Rynku oraz Ratusza jako miejsc integrujących mieszkańców oraz promujących lokalne dziedzictwo kulturowe
- Brak przestrzeni wspólnej, miejsca spotkań mieszkańców oraz turystów
- Brak odpowiedniej małej architektury (wygodnych ławek, stojaków na rowery czy oświetlenia) i miejsc odpoczynku
- Nieestetyczny wygląd budynków i podwórek w rejonie Śródmieścia, niewykorzystanie potencjału podwórek
- Zły stan techniczny zabytkowych budynków

POTENCJAŁY OBSZARU w sferach PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNEJ, ŚRODOWISKOWEJ I TECHNICZNEJ, zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- Park miejski w sąsiedztwie Rynku
- Tradycje turystyczne miasta
- Centrum historyczne, zabudowa historyczna (mury, budynki)
- Piękny Rynek i Starówka
- Rzeka i obszar wokół
- Szlaki turystyczne

ZDEFINIOWANE PROBLEMY REWITALIZACJI OBSZARU w sferach PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNEJ, ŚRODOWISKOWEJ I TECHNICZNEJ

Na bazie powyższych analiz określono finalną listę problemów rewitalizacji obszaru w odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Ich lista przedstawia się następująco:

- Dominacja ruchu samochodowego i duże jego natężenie
- Zanieczyszczenie powietrza
- Niewystarczający poziom bezpieczeństwa w rejonie ul. Kościuszki i w rejonie młynów
- Zły stan dróg i chodników, niewielka dostępność ścieżek rowerowych – niewielki komfort poruszania się po mieście, w tym dla osób niepełnosprawnych
- Uboga oferta mieszkań socjalnych i komunalnych
- Niska jakość zasobu mieszkaniowego
- Zły stan techniczny obiektów zabytkowych
- Istniejąca kanalizacja ogólnospławna
- Niska jakość bezpośredniego otoczenia obiektów mieszkalnych
- Niewielkie znaczenie Rynku jako istotnego punktu na mapie miasta – utrata jego znaczenia handlowego na rzecz galerii handlowych
- Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych
- Niewielki stopień wykorzystania historycznego centrum miasta jako miejsca realizacji funkcji kulturalnych i społecznych
- Brak możliwości wydzielenia ścieżek rowerowych
- Niewystarczająca ilość terenów zielonych i rekreacyjnych

8.3. Określenie finalnej listy problemów oraz ich źródeł – przyczyn degradacji obszaru

Przeprowadzone spotkania z interesariuszami pozwoliły na określenie pogłębionej charakterystyki obszaru rewitalizacji, wynikającej z przeprowadzonej wcześniej analizy eksperckiej. Wnioski z tych spotkań stały się podstawą do określenia źródeł problemów i zjawisk kryzysowych zdiagnozowanych na wyznaczonym obszarze. Ich szczegółową listę w odniesieniu do poszczególnych sfer zaprezentowano poniżej. Przyjęto przy tym, iż szereg zdefiniowanych problemów może wiązać się z jednym, głównym czynnikiem degradacji.

A. Sfera SPOŁECZNA

Zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczający poziom zaangażowania społeczności obszaru w rozwiązywanie problemów lokalnych Niski poziom uczestnictwa w działaniach konsultacyjnych oraz w pracach organizacji pozarządowych Nałogi wśród osób dorosłych – rodziców – powodujące narastanie zachowań destrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży 	Niski poziom integracji społecznej mieszkańców
<ul style="list-style-type: none"> Znaczący poziom występowania problemu alkoholowego i narkomanii, jak również problemów związanych z wykluczeniem społecznym, Pogłębiające się zjawisko przemocy domowej Izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych 	Niski poziom wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych społecznie
<ul style="list-style-type: none"> Duży udział osób z niepełnosprawnościami w strukturze społeczności obszaru Niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży i osób starszych Dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci – brak prawdziwej integracji społecznej, tworzenie gett 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych

<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający poziom kompetencji społecznych i edukacyjnych młodzieży • Gorsze (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) perspektywy startu życiowego dzieci zamieszkujących obszar – stigmatyzacja poprzez miejsce zamieszkania 	<p>Niedostatecznie rozwinięta oferta edukacyjna, kulturalna i rozrywkowa</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Niższe kompetencje zawodowe (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) mieszkańców obszaru • Otrzymywanie wsparcia jedynie przez osoby zgłaszające się – pozostałe osoby potrzebujące pozostają bez pomocy 	<p>Niski poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców</p>

Tab. 10. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera społeczna

B. Sfera GOSPODARCZA

Zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Niewielka liczba nowych inwestycji i inwestorów zainteresowanych podjęciem działań w obszarze • Niedostatecznie rozwinięta oferta turystyczna • Niedostosowanie szkolnictwa ponadgimnazjalnego do potrzeb lokalnego rynku pracy • Odpływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta • Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta • Niewystarczająco przygotowana infrastruktura inwestycyjna 	<p>Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej</p>

Tab. 11. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera gospodarcza

C. Sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

Zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> Niewielki stopień wykorzystania historycznego centrum miasta jako miejsca realizacji funkcji kulturalnych i społecznych 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> Uboga oferta mieszkań socjalnych i komunalnych Niska jakość zasobu mieszkaniowego Zły stan techniczny obiektów zabytkowych Niska jakość bezpośredniego otoczenia obiektów mieszkalnych 	Niewystarczający poziom wsparcia renowacji obiektów zabytkowych, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury i otoczenia budynków
<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca ilość terenów zielonych i rekreacyjnych Zły stan dróg i chodników, niewielka dostępność ścieżek rowerowych – niewielki komfort poruszania się po mieście, w tym dla osób niepełnosprawnych Niewielkie znaczenie Rynku jako istotnego punktu na mapie miasta – utrata jego znaczenia handlowego na rzecz galerii handlowych 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> Dominacja ruchu samochodowego i duże jego natężenie Zanieczyszczenie powietrza Niewystarczający poziom bezpieczeństwa w rejonie ul. Kościuszki, w rejonie młynów i parku Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych Brak możliwości wydzielenia ścieżek rowerowych 	Niefektywny system komunikacyjny obszaru

Tab. 12. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Na bazie zidentyfikowanych w ten sposób źródeł problemów określone zostaną następnie cele rewitalizacji oraz działania do podjęcia w ramach Programu.

9. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Na bazie powyższej analizy określono zaktualizowaną w 2023r. wizję stanu docelowego obszaru. Także i w tym wypadku określono zapisy w odniesieniu do poszczególnych sfer. Przedstawiają się one następująco:

A. Wizja społeczna

- Rozwinięte życie kulturalne
- Lepsze warunki bytowe dla społeczności lokalnej
- Dobrze działające grupy animatorów życia kulturalnego i społecznego (w tym – streetworkerów)
- Rozbudowa infrastruktury dla wszystkich (niepełnosprawni)
- Miasto bezpieczne
- Infrastruktura rekreacyjna i wypoczynkowa dla wszystkich (parki kieszonkowe i miejsca spotkań)
- Aktywna społeczność lokalna i organizacje pozarządowe
- Funkcjonujący dom sąsiedzki
- Właściwe na cele społeczne przestrzeni zrewitalizowanych (np. deptak)

B. Wizja Gospodarcza

- Skuteczny program zachęt dla inwestorów
- Spójna oferta usługowo-handlowa Rynku, dostosowana do potrzeb mieszkańców i turystów
- Struktura szkolnictwa dostosowana do rynku pracy

C. Wizja Przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

- Uporządkowany układ uliczny i parkingowy
- Historyczny Ratusz wizytówką miasta
- Atrakcyjny Rynek
- Zrewaloryzowane historyczne centrum
- Brak barier dla osób niepełnosprawnych
- Uporządkowana estetyka przestrzeni
- Uporządkowane otoczenie rzeki
- Rozbudowany system ścieżek i infrastruktury rowerowej oraz traktów pieszych
- Wielofunkcyjna przestrzeń Rynku
- Rozwinięty system zróżnicowanych formalnie i funkcjonalnie przestrzeni publicznych
- Uporządkowany system komunikacji publicznej
- Lepsza mała retencja
- Zwiększona ilość i zróżnicowanie form terenów zieleni
- Stosowane na szeroką skalę ekologiczne źródła energii

Na tej bazie możliwym stało się sformułowanie finalnego zapisu wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedstawia się on następująco:

„Historyczne centrum Starogardu Gdańskiego miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów, oferujące wysoką jakość zamieszkania i możliwości rozwoju społecznego oraz prowadzenia działalności gospodarczej”.

10. Cele rewitalizacji

Na podstawie zapisów wizji oraz zidentyfikowanych problemów i potencjałów obszaru określono zaktualizowaną na potrzeby bieżącej edycji GPR-u listę celów rewitalizacji miasta, w podziale na cel główny oraz cele nadrzędne i szczegółowe w odniesieniu do poszczególnych sfer: przestrzennej, społecznej i gospodarczej. W trakcie ich formułowania wykorzystano także wyniki wcześniej przeprowadzonych badań społecznych. Lista wypracowanych w ten sposób celów przedstawia się następująco:

Cel główny:

Kompleksowa rewitalizacja obszaru z uwzględnieniem różnorodnych funkcji i walorów przyrodniczych, kulturowych i społecznych

Cele w odniesieniu do sfery społecznej:

Cel nadrzędny:

Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

- S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa
- S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej
- S3. Aktywizacja społeczności lokalnej
- S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych

Cele w odniesieniu do sfery gospodarczej:

Cel nadrzędny:

Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji

Cele szczegółowe:

- E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta
- E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy

Cele w odniesieniu do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej:

Cel nadrzędny:

Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze

Cele szczegółowe:

- P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich¹⁰, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania

¹⁰ Kluczowe przestrzenie miejskie - rejon Doliny Wierzycy wraz ze Starym Miastem oraz rejon ulicy Kościuszki.

- P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej
- P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
- P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych
- P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów

Na bazie tych zapisów sformułowane zostały szczegółowe projekty i przedsięwzięcia, stanowiące następnie podstawę do sformułowania projektu zintegrowanego.

11. Sposoby realizacji celów – określenie głównych kierunków działań oraz wstępnej listy projektów i przedsięwzięć

Przystępując do zaktualizowania listy konkretnych projektów i przedsięwzięć, koniecznym stało się wyprzedzające określenie sposobów realizacji wypracowanych wcześniej celów – czyli głównych kierunków zakładanych do podjęcia działań. Wypracowane zapisy przedstawiono w odniesieniu do każdego z celów. Posłużyły one następnie jako podstawa do określenia głównych projektów i przedsięwzięć do realizacji.

A. Główne kierunki działań w odniesieniu do celów sfery społecznej:

S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa

Kierunki działań:

- Rozpoznanie potrzeb mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją
- Ciągły monitoring zjawisk patologicznych
- Wspieranie integracji i rozwoju lokalnej społeczności
- Poprawa bezpieczeństwa – oświetlenie, monitoring, patrole
- Edukacja społeczna

S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- Rozpoznanie potrzeb mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją
- Poprawa warunków bytowych i socjalnych

S3. Aktywizacja społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- Przekazywanie realizacji części zadań publicznych i kulturalnych organizacjom pozarządowym
- Wspieranie społecznych inicjatyw dotyczących spędzania czasu wolnego przez mieszkańców

S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych

Kierunki działań:

- Szkolenia zawodowe zgodne z indywidualnymi ścieżkami rozwoju zrekrutowanych mieszkańców
- Stworzenie warunków do edukacji – np. opieka nad dzieckiem w trakcie stażu, kursu

B. Główne kierunki działań w odniesieniu do celów sfery gospodarczej:

E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta

Kierunki działań:

- Różnorodna oferta (zrównoważona – usługi, rozrywka, handel)
- Atrakcyjna oferta handlowa, usługowa i rozrywkowa na Rynku

E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy

Kierunki działań:

- Opracowanie i wdrożenie programu działań zwiększających kompetencje zawodowe mieszkańców
- Opracowanie i wdrożenie programu działań dla aktywizacji zawodowej mieszkańców i tworzenia nowych miejsc pracy

C. Główne kierunki działań w odniesieniu do celów sfer przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej:

P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania

Kierunki działań:

- Opracowanie i wdrożenie projektu kompleksowego ukształtowania przestrzeni publicznych w centrum miasta
- Odnowa obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji
- Poprawa ładu przestrzennego i estetyki, w tym uporządkowanie i ograniczenie reklam

P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej

Kierunki działań:

- Wdrożenie dobrego projektu komunikacyjnego i parkingowego obsługującego Stare Miasto - z uwzględnieniem potrzeb ruchu pieszego
- Ograniczenie poziomu komunikacyjnych zanieczyszczeń powietrza
- Opracowanie i wdrożenie kompleksowego, dostosowanego do realnych potrzeb projektu odnowy infrastruktury technicznej obszaru

P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Kierunki działań:

- Utrzymanie korytarza zieleni w centrum miasta wzdłuż rzeki Wierzycy, wraz z jego uporządkowaniem i zagospodarowaniem obiektami małej architektury

- Zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta poprzez utworzenie systemu parków kieszonkowych

P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

- Przygotowanie i wdrożenie zestawu działań zmierzających do usunięcia barier dla osób niepełnosprawnych

P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów

Kierunki działań:

- Przygotowanie i wdrożenie projektu rozwoju infrastruktury rowerowej i związanej z potrzebami pieszych

Na bazie powyższych ustaleń sformułowano listę projektów i przedsięwzięć – działań do podjęcia. Przygotowano ją na bazie zarówno zgłoszeń projektów drogą elektroniczną i papierową, jak i w trakcie spotkań warsztatowych oraz spaceru studialnego.

12. Lista przewidzianych do realizacji projektów i przedsięwzięć oraz ich osadzenie we wnioskach wynikających z konsultacji społecznych oraz szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji

Na bazie wyników konsultacji społecznych oraz diagnozy obszaru rewitalizacji sformułowano ostateczną listę działań do podjęcia. Ich finalna lista obejmuje:

A. Działania w sferze społecznej

- **Utworzenie Klubu Seniora**
- **Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny**
- **Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny**
- **Aktywizacja społeczności lokalnej**
- **Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji**
- **Czytelnia pod chmurką**
- **Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności**

B. Działania w sferze gospodarczej

- **Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich**
- **Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego**
- **Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego**

C. Działania w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

- **Starogardzki Rynek od nowa**
- **Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków**
- **Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy**
- **Stworzenie systemu parków kieszonkowych**
- **Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży**
- **Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta**
- **Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców**
- **Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości**
- **Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim**
- **Sąsiedzkie Centrum Aktywności**

Działania te stanowią odpowiedź na źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru – zidentyfikowane na etapie pogłębionej diagnozy obszaru (patrz rozdział 8.3). Analiza tych powiązań przedstawiona została w tabeli poniżej.

A. Sfera SPOŁECZNA

Działania – finalne zapisy dotyczące projektów i przedsięwzięć	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczności lokalnej 	Niski poziom integracji społecznej mieszkańców
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności • Czytelnia pod chmurką 	Niski poziom wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych społecznie
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji 	Niedostatecznie rozwinięta oferta edukacyjna, kulturalna i rozrywkowa
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji 	Niski poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych
<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Klubu Seniora 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych
<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych

Tab. 13. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery społecznej

B. Sfera GOSPODARCZA

Działania – finalne zapisy dotyczące projektów i przedsięwzięć	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich 	Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej
<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego 	Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej
<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego 	Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej

Tab. 14. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery gospodarczej

C. Sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

Działania – finalne zapisy dotyczące projektów i przedsięwzięć	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości 	Niewystarczający poziom wsparcia renowacji obiektów zabytkowych, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury i otoczenia budynków
<ul style="list-style-type: none"> • Starogardzki Rynek od nowa 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków 	Niewystarczający poziom wsparcia renowacji obiektów zabytkowych, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury i otoczenia budynków
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie systemu parków kieszonkowych 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta 	Niefektywny system komunikacyjny obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Sąsiedzkie Centrum Aktywności 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej

Tab. 15. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

13. Mechanizm integrowania działań

Zgodnie z zasadami przygotowania i realizacji programów rewitalizacji, określonymi w literaturze przedmiotu, koniecznym jest zapewnienie komplementarności interwencji. Reguła ta odnosi się do konieczności zapewnienia ich wielowymiarowej komplementarności. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

13.1. Komplementarność przestrzenna działań

W ramach przygotowanej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji przewiduje się skoncentrowanie działań w obszarze o szczególnych walorach kulturowo – przyrodniczych oraz unikatowym znaczeniu dla kształtowania tożsamości Starogardu Gdańskiego. Mimo realizacji poprzedniej edycji GPR-u w jego granicach wciąż można obserwować degradację przestrzenną, społeczną i ekonomiczną. Praktycznym jej wyrazem jest niska jakość przestrzeni, duża ilość zabudowy zabytkowej wymagającej kosztownych działań remontowych, niski stopień identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz niski poziom aktywności ekonomicznej mieszkańców. Jego głównym zadaniem jest więc eliminacja czynników degradacji oraz odwrócenie negatywnych tendencji. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podjęcie równoległych działań w sferze społecznej (związanych z aktywizacją społeczności lokalnej), przestrzennej (związanych z przebudową ulic lokalnych i przestrzeni publicznych) oraz ekonomicznej (związanych z pobudzaniem mieszkańców do podejmowania nowych form działań w sferze gospodarczej).

13.2. Komplementarność problemowa działań

Powyższe zestawienie pozwala na określenie charakteru poszczególnych przedsięwzięć oraz stopnia powiązań koncepcji wywodzących się z różnych sfer w ramach jednego działania. Stanowi więc to dowód na realizację zasady komplementarności problemowej.

13.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna działań

Wymienione powyżej działania – stanowiąc kluczowe elementy Programu – mogą być realizowane w rozmaity sposób i przy udziale różnorodnych partnerów. Oznacza to iż realizacja Programu wiązać się będzie z budowaniem partnerstw na rzecz realizacji poszczególnych zadań, a w konsekwencji – z podejmowaniem przez różne podmioty działań o charakterze synergicznym, pozwalających na osiągnięcie zamierzonych celów. Wśród kluczowych grup partnerów wymienić należy:

- przedstawicieli sektora publicznego – w tym zarówno władze miasta, władze powiatu jak i inne jednostki administracji publicznej oraz instytucji publicznych;
- przedstawicieli sektora prywatnego – w tym m.in. przedsiębiorców i ich organizacje;
- mieszkańców miasta i ich organizacje – w tym organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji.

Podjęcie działań na rzecz budowy partnerstw obejmujących w/w podmioty wiąże się z zaprojektowaniem systemu zarządzania Programem pozwalającego na efektywne

współdziałanie wymienionych powyżej grup. Zagadnienie to szczegółowo omówiono w rozdziale 16 Programu.

13.4. Komplementarność międzyokresowa działań

W ramach w/w listy działań do podjęcia ujęto zarówno działania zdefiniowane na nowo, w ramach niniejszej aktualizacji programu, jak i te związane z kontynuacją podjętych wcześniej zadań. Wśród tych ostatnich w ramach poprzedniej edycji programu wyróżniono działania/projekty/przedsięwzięcia o charakterze podstawowym – niezbędnym do realizacji głównych celów rewitalizacji obszaru – jak i uzupełniającym – mające przyczynić się do sukcesu całości programu rewitalizacji. Zostały one określone także na bazie realizowanych dotychczas interwencji, a także z uwzględnieniem przygotowanych już projektów w ramach innych inicjatyw. Pozwoliło to na kontynuację wcześniej podejmowanych inicjatyw, w tym – wsparcia udzielonego w ramach polityki spójności w poprzednich okresach programowania. Porównanie zakresu działań planowanych w ramach niniejszej aktualizacji oraz wypracowanych w ramach poprzedniej edycji programu zamieszczono w tabeli poniżej.

Działania planowane na lata 2017-2025	Działania planowane w ramach aktualizacji programu do roku 2035 – stanowiące kontynuację/rozwinięcie wcześniej zdefiniowanych projektów i przedsięwzięć
Spoleczne Centrum Wsparcia Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny • Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny
Zaczynam się interesować- włączenie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Klubu Seniora • Aktywizacja społeczności lokalnej • Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji • Czytelnia pod chmurką • Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności • Sąsiedzkie Centrum Aktywności • Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego • Budowa Centrum Sportowo- Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży

Działania planowane na lata 2017-2025	Działania planowane w ramach aktualizacji programu do roku 2035 – stanowiące kontynuację/rozwińnięcie wcześniej zdefiniowanych projektów i przedsięwzięć
Przebudowa budynku starej szkoły nr 5 na potrzeby stworzenia Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości • Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków
Modernizacja ulic Śródmieścia	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Budowa deptaka rekreacyjnego	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Starogardzki Rynek od nowa	<ul style="list-style-type: none"> • Starogardzki Rynek od nowa • Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta • Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim
Zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych korytarza ekologicznego doliny Wierzycy przez ochronę bioróżnorodności oraz ukierunkowanie wykorzystania tego obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy
Przebudowa ul. Kościuszki etap II	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Przebudowa i remont wraz z wyposażeniem obiektu centrum kształcenia ustawicznego i praktycznego w Powiecie Starogardzkim w ramach kształtowania sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w wojew. pomorskim	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Kuznia przedsiębiorczości- aktywizacja	<i>Brak kontynuacji</i>

Działania planowane na lata 2017-2025	Działania planowane w ramach aktualizacji programu do roku 2035 – stanowiące kontynuację/rozwińnięcie wcześniej zdefiniowanych projektów i przedsięwzięć
zawodowa mieszkańców Stworzenie systemu wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych działalności gospodarczych, w tym – inkubatora przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> • Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich • Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości • Stworzenie systemu parków kieszonkowych

Tab. 16. Relacje pomiędzy ujętymi w pierwotnej wersji Programu oraz w jego bieżącej aktualizacji działaniami rewitalizacyjnymi

Równocześnie podjęto decyzję iż władze miasta prowadzić będą działania nakierowane na **pozyskanie wsparcia dla rewitalizacji tego obszaru ze środków zewnętrznych** z uwzględnieniem tych działań.

13.5. Komplementarność działań w odniesieniu do źródeł finansowania

Zakłada się iż przedstawione powyżej działania będą finansowane na bazie łączenia wsparcia z różnych źródeł, tak publicznych jak i prywatnych. Szczegółowe propozycje w tym względzie zostały zawarte w kolejnych częściach Programu.

Co istotne, w ramach wsparcia publicznego przewidziano zarówno wykorzystanie środków budżetu miasta jak i Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jak i Funduszu Spójności.

14. Określenie uproszczonego planu rzeczowo – finansowego realizacji projektów i przedsięwzięć oraz ich lokalizacji

Na bazie opisów zawartych w poprzednim rozdziale określono także listę projektów i przedsięwzięć stanowiących **aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański** (wszystkie niżej wymienione projekty i przedsięwzięcia są zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji). Uproszczoną ich charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

Nazwa przedsięwzięcia	Utworzenie Klubu Seniora
Opis przedsięwzięcia	Stworzenie miejsca dla spędzania wolnego czasu przez Seniorów w nieużytkowanych pomieszczeniach Hali im. Gerarda Podolskiego (AGRO).
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	MOPS, OSiR
Czas realizacji	2024-2026
Szacunkowy koszt	700.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie wsparcia seniorom, w szczególności poprzez aktywne spędzanie czasu wolnego, zajęcia terapeutyczne, kulturalne oraz zaangażowanie seniorów w działania na rzecz środowiska lokalnego, – zapobieganie procesom wykluczenia społecznego osób starszych, – jak najdłuższe utrzymanie aktywności i autonomii osób starszych, – wzmacnianie nieformalnych więzi społecznych tworzących sieci wsparcia i zastępowanie ich wsparciem formalnym, gdy zachodzi taka potrzeba, – kształtowanie środowiska codziennego pobytu w taki sposób, by było przyjazne osobom starszym, – możliwość twórczego i wartościowego spędzania czasu przez seniorów.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny
Opis przedsięwzięcia	Zadanie jest kontynuacją realizowanych działań w zakresie wspierania rodzin borykających się z trudnościami wychowawczymi i opiekuńczymi. Przewidziane jest wsparcie specjalistyczne dopasowane do potrzeb rodziców: psychologa, psychoterapeuty, psychiatry, terapeutów uzależnień i innych zaburzeń oraz dzieci i młodzieży: psychologa, psychoterapeuty, psychiatry, terapeutów uzależnień i innych zaburzeń, specjalistów zajmujących się barierami społecznymi i socjologicznymi. Dla dzieci i młodzieży zainteresowanej wsparciem prowadzone będą zajęcia w ramach placówek wsparcia dziennego świadczących pomoc edukacyjną i wychowawczą.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czas realizacji	2024-2033
Szacunkowy koszt	350.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – eliminowanie dziedziczenia negatywnych postaw społecznych w kolejnych pokoleniach, – podniesienie kompetencji edukacyjnych i społecznych dzieci, młodzieży i dorosłych z obszaru rewitalizowanego, – podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców z obszaru rewitalizacji, – eliminowanie zjawiska napiętnowania społecznego, – otoczenie interwencją osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, – wprowadzenie nowych narzędzi i metod edukacyjnych w proces kształtowania postaw społecznych i proces edukacyjny..
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, jeśli realizacja odbędzie się w nowo powstałym obiekcie, podczas jego budowy uwzględnione zostaną zasady uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny
Opis przedsięwzięcia	Zadanie przewidziane jest jako kontynuacja realizowanych dotąd działań o charakterze społecznym realizowanych na obszarze. Wsparcie w placówkach skierowane jest do dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Projekt ma na celu inicjowanie i wspieranie działań służących budowaniu kompetencji społecznych i edukacyjnych niezależnie od wieku i środowiska. Uczestnicy zajęć skorzystają z profesjonalnego wsparcia w ramach zajęć z: arteterapii, dramy, terapii pedagogicznej, przedmiotowych zajęć wyrównawczych i innych. W ramach zajęć w placówkach przewidziany jest udział w wydarzeniach sportowych i życiu kulturalnym.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czas realizacji	2024-2033
Szacunkowy koszt	2.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – eliminowanie dziedziczenia negatywnych postaw społecznych w kolejnych pokoleniach, – podniesienie kompetencji edukacyjnych i społecznych dzieci, młodzieży i dorosłych z obszaru rewitalizowanego, – podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców z obszaru rewitalizacji, – eliminowanie zjawiska napiętnowania społecznego, – otoczenie interwencją osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, – wprowadzenie nowych narzędzi i metod edukacyjnych w proces kształtowania postaw społecznych i proces edukacyjny.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, jeśli realizacja odbędzie się w nowo powstałym obiekcie, podczas jego budowy uwzględnione zostaną zasady uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczności lokalnej
Opis przedsięwzięcia	<p>Zadanie skoncentrowane jest na pobudzaniu oddolnej aktywności lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji związanej z dbałością o swoje otoczenie, kreowaniem jego atrakcyjności i kompleksowości wykorzystania.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia przewidziano szereg działań w następujących zakresach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa estetyki i użyteczności przestrzeni wspólnych, – działania wzmacniające poczucie lokalnej tożsamości, budowania więzi z miejscem zamieszkania i edukacji w zakresie odpowiedzialności za najbliższe otoczenie, – organizacja działań społecznych, kulturalnych, sportowych w formie wydarzeń, warsztatów, szkoleń, turniejów, targów, programów mikrograntów na oddolne działania sąsiedzkie oraz zawierania partnerstw na rzecz rozwoju społecznego obszaru rewitalizacji.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czas realizacji	2024-2035
Szacunkowy koszt	400.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji
Opis przedsięwzięcia	<p>Zadanie polega na realizacji następujących działań skierowanych na zwiększenie skuteczności prowadzonych interwencji w obszarze wsparcia osób doświadczających przemocy, zagrożonych marginalizacją społeczną, bezdomnych, niezaradnych życiowo, ze środowisk defaworyzowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, samotnych, seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenia mieszkania wspomaganego, – prowadzenie Klubu Seniora, – prowadzenie Klubu Senior Plus, – realizacja programów wspierających grupy defaworyzowane: szkoleń, poradnictwa, konsultacji, spotkań, grup wsparcia.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czas realizacji	2024-2035
Szacunkowy koszt	1.200.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie wsparcia seniorom, w szczególności poprzez aktywne spędzanie czasu wolnego, zajęcia terapeutyczne, kulturalne oraz zaangażowanie seniorów w działania na rzecz środowiska lokalnego, – zapobieganie procesom wykluczenia społecznego osób starszych, – jak najdłuższe utrzymanie aktywności i autonomii osób starszych, – wzmacnianie nieformalnych więzi społecznych tworzących sieci wsparcia i zastępowanie ich wsparciem formalnym, gdy zachodzi taka potrzeba, – kształtowanie środowiska codziennego pobytu w taki sposób, by było przyjazne osobom starszym, – możliwość twórczego i wartościowego spędzania czasu przez seniorów.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, jeśli realizacja odbędzie się w nowo powstałym obiekcie, podczas jego budowy uwzględnione zostaną zasady uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Czytelnia pod chmurką
Opis przedsięwzięcia	Prowadzenie zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, mieszkańców obszaru rewitalizacji w zewnętrznej wypożyczalni książek i multimediów biblioteki na ulicy Sambora. Cała przestrzeń zostanie zabudowana instalacjami tematycznymi, np.: kolorowe girlandy z parasoli, nadrukowane stronami książek płótna. Stworzenie literackiego placu zabaw dla dzieci oraz czytelnicy i kina letniego. Ściana biblioteki lub sąsiadującego budynku zostanie pokryta muralami literackimi nawiązującym do wielu pozycji książkowych.
Podmiot realizujący	Biblioteka Miejska
Potencjalne partnerstwa	Gmina Miejska Starogard Gdański, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czas realizacji	2024-2030
Szacunkowy koszt	400.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności
Opis przedsięwzięcia	<p>Prowadzenie różnego rodzaju aktywności począwszy od kulturalnych (typu spotkania z filmem lub muzyką), poprzez integracyjne (np. planszówki) skończywszy na sportowych (np. joga). Aktywności te skierowane będą do różnych grup odbiorców zapewniając możliwość wartościowego i twórczego spędzania czasu, jednocześnie wzmacniając więzi społeczne.</p> <p>Aktywności realizowane będą poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prowadzenie Młodzieżowego Klubu Aktywności 2. prowadzenie zajęć dla kobiet - Przystań Spokoju 3. prowadzenie Klubu Starszyny <p>Celem projektu jest stworzenie nowego lokalnego centrum aktywności otwartego na potrzeby mieszkańców i stale dopasowującego swoją ofertę w zależności od na bieżąco diagnozowanych potrzeb.</p>
Podmiot realizujący	Związek Harcerstwa Polskiego
Potencjalne partnerstwa	Gmina Miejska Starogard Gdański
Czas realizacji	2026-2030
Szacunkowy koszt	500.000 zł.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – stworzenie nowego miejsca rozwoju dla mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz zrealizowano przebudowę i rozbudowę obiektu z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiekcie, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich
Opis przedsięwzięcia	System szkoleń, spotkań konsultacyjnych z ekspertami oraz spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami ułatwiający młodzieży wybór ścieżki zawodowej.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Starostwo Powiatowe, MOPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze
Czas realizacji	2024-2033
Szacunkowy koszt	400.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – eliminowanie dziedziczenia negatywnych postaw społecznych w kolejnych pokoleniach, – podniesienie kompetencji edukacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizowanego, – eliminowanie zjawiska napiętnowania społecznego, – otoczenie interwencją osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, – wprowadzenie nowych narzędzi i metod edukacyjnych w proces kształtowania postaw społecznych i proces edukacyjny.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, jeśli realizacja odbędzie się w nowo powstałym obiekcie, podczas jego budowy uwzględnione zostaną zasady uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.

Nazwa przedsięwzięcia	Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego
Opis przedsięwzięcia	<p>Utworzenie w piwnicy budynku przy ul. Hallera 19A (Hala Agro Kociewie) warsztatu społecznego.</p> <p>Zakres projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont i dostosowanie lokalu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, – wyposażenie warsztatu w niezbędne meblowanie, narzędzia, sprzęt i materiały (planowane m.in. stanowisko z maszynami do szycia i wielofunkcyjne stanowiska naprawcze), – prowadzenie warsztatu oraz organizowanie w nim zajęć kreatywnych (projektowanie i szycie ubrań, tapicerstwo, odnawianie mebli itp.)
Podmiot realizujący	Stowarzyszenie Starogard 2030
Potencjalne partnerstwa	Gmina Miejska Starogard Gdański
Czas realizacji	2026-2035
Szacunkowy koszt	500.000 zł.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu społecznym mieszkańców obszaru rewitalizacji – stworzenie nowego miejsca rozwoju dla mieszkańców, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego
Opis przedsięwzięcia	Celem projektu jest stworzenie odpowiednio zaaranżowanej przestrzeni w celu połączenia prowadzenia działalności handlowych z miejscem spotkań dla lokalnej społeczności.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	MZK, handlowcy, rolnicy
Czas realizacji	2024-2026
Szacunkowy koszt	5.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie terenów w celu wykorzystania ich potencjału w zakresie usług handlu, – stworzenie miejskiej strefy reprezentatywnej, przestrzeni wspólnej.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Starogardzki Rynek od nowa
Opis przedsięwzięcia	<p>1. MURY OBRONNE</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana galerii wraz ze schodami na Baszcie Gdańskiej oraz wykonanie galerii – tarasu wzdłuż muru pomiędzy Basztą Gdańską i Basztą Narożną, - konserwacja i restauracja murów obronnych, -świetlenie i iluminacja murów obronnych, - montaż tabliczek informacyjnych, <p>2. RATUSZ MIEJSKI</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa i dostosowanie budynku Ratusza Miejskiego dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz szczególnymi potrzebami pod potrzeby Muzeum Kociewskiego, - renowacja elewacji budynku Ratusza Miejskiego, - oświetlenie i iluminacja elewacji budynku Ratusza Miejskiego.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza
Czas realizacji	2024-2030
Szacunkowy koszt	20.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – wyeksponowanie i ochrona istotnych elementów, układów przestrzennych przypominających o tożsamości i historii miasta (ochrona i renowacja zabytków), – zwiększenie atrakcyjności miasta jako ośrodka turystycznego poprzez utworzenie dostępnych i bezpiecznych dla mieszkańców i turystów przestrzeni publicznych, – wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości, budowanie więzi z miejscem zamieszkania i edukacja w zakresie historii i kultury miasta i regionu.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa estetyki i rewitalizacja części wspólnych i otoczenia budynków
Opis przedsięwzięcia	System zwolnień od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych lub ich części oraz budynków mieszkalno-użytkowych lub ich części, w których zostaną wykonane remonty elewacji frontowych. Zwolnieniem objęte zostaną budynki położone w obszarze rewitalizacji oraz objęte gminną ewidencją zabudowy. Zwolnienie dotyczyć będzie wszystkich budynków bez względu na ich stan własnościowy i ich wielkość.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Osoby fizyczne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Czas realizacji	2024-2035
Szacunkowy koszt	500.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – podniesienie standardu technicznego budynków i infrastruktury, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.

Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy
Opis przedsięwzięcia	<p>Celem projektu jest utrzymanie korytarza zieleni w centrum miasta wraz z zagospodarowaniem go obiektami małej architektury. Projekt przyczyni się do polepszenia warunków przestrzeni publicznej dającej możliwość spędzenia czasu wolnego pośród zieleni, przyczyni się do integracji społecznej mieszkańców oraz do rozwoju szlaku turystycznego.</p> <p>Projekt zapewni również realizację jednego z głównych celów strategii adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański jakim jest: „Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochrona wartości przyrodniczych jako podstawa poprawy jakości życia i łagodzenia negatywnego wpływu antropogenicznej zmiany klimatu.”</p> <p>Przewidywane lokalizacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działka nr 488/4 z obrębu 17 (naprzeciwko Hufca) – działki nr 204/17, 205/17, 205/19, 205/21 z obrębu 14 – Bulwar Diepholz i park nad OSIR – działka nr 151/4 obr. 17 – działka nr 59/1 obr. 16 – działka nr 13 obr. 16
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Wody Polskie
Czas realizacji	2024-2035
Szacunkowy koszt	5.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa stanu zieleni w mieście, utrzymanie korytarza zieleni w centrum, – zagospodarowanie cennych przyrodniczo terenów korytarza ekologicznego doliny Wierzycy z zachowaniem bioróżnorodności, – stworzenie nowych miejsc odpoczynku i rekreacji i integracji społecznej wchodzących w skład spójnego systemu zielonych terenów rekreacyjnych w dolinie Wierzycy, – poszerzenie miejskiej strefy reprezentacyjnej, przestrzeni publicznej, – harmonijne uporządkowanie przestrzeni zielonych i istniejących na ich obszarze zdegradowanych elementów infrastruktury, – poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę monitoringu i oświetlenia.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność informacyjno- komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Stworzenie systemu parków kieszonkowych
Opis przedsięwzięcia	Celem projektu jest zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta, zwłaszcza wokół terenów zabetonowanych by poprawić warunki naturalne oraz stworzyć dodatkowe miejsca spotkań mieszkańców wokół terenu zielonego.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	SM Kociewie, wspólnoty mieszkaniowe, organizacje pozarządowe
Czas realizacji	2024-2035
Szacunkowy koszt	1.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie powierzchni terenów zieleni i poprawa stanu istniejącej zieleni w centrum miasta - w tym szczególnie zieleni urządzonej, – stworzenie nowych miejsc odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców, – ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu i antropopresji w obszarach intensywnie zabudowanych.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży
Opis przedsięwzięcia	Budowa centrum edukacyjno-sportowego mającego na celu promowanie szeroko rozumianej kultury fizycznej. Inwestycja ma się stać lokalnym centrum, miejscem charakterystycznym, rozpoznawalnym, które będzie służyć różnym grupom odbiorców. Budynek centrum Deyny ma być projektem wyjątkowym – łączącym funkcję nowoczesnego multimedialnego muzeum poświęconego postaci Kazimierza Deyny z funkcjami szkoleniowo-sportowymi, widowiskowymi, społecznymi i kulturalnymi. W Centrum prowadzone będą również zajęcia poszerzające wiedzę z zakresu ekologii oraz kształtujące świadomość ekologiczną odbiorców. Budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych zaprojektowano jako komplementarne uzupełnienie dla całego kompleksu Ośrodka Sportu i Rekreacji. Efektem realizacji będzie również poprawa efektywności energetycznej obiektów zarządzanych przez OSiR poprzez wymianę źródeł oświetlenia na LED i montaż instalacji fotowoltaicznych.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Organizacje pozarządowe, OSiR
Czas realizacji	2024-2026
Szacunkowy koszt	35.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – funkcja ekspozycyjna – prezentacja postaci Kazimierza Deyny na szerokim tle piłkarskim i społecznym, upowszechnienie wiedzy zarówno o samym piłkarzu jak i w konsekwencji o dyscyplinie sportowej którą uprawiał, – funkcja szkoleniowo – sportowa – prowadzenie tematycznych warsztatów i szkoleń oraz możliwość jednoczesnej zabawy i praktycznego sprawdzenia swoich umiejętności związanych z piłką nożną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta
Opis przedsięwzięcia	Modernizacja leżących w obrębie strefy zamieszkania ulic Starego Miasta (ulice: Kilińskiego, Krótka, Browarowa, Wodna, Tczewska, Basztowa, Zajezdna, Plac Koszarowy i ul. Krzywa).
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	
Czas realizacji	2024-2030
Szacunkowy koszt	15.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – wyeksponowanie i ochrona istotnych elementów, układów przestrzennych przypominających o tożsamości i historii miasta (ochrona i renowacja zabytków), – podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie ładu przestrzennego i architektonicznego (położenie nowej nawierzchni nawiązującej do dawnych, brukowanych, kamiennych przestrzeni, – wprowadzenie małej architektury, – poprawa stanu technicznego dróg i chodników w rejonie Śródmieścia, – poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, – poprawa bezpieczeństwa poprzez montaż nowego, wydajnego i energooszczędnego oświetlenia, – tworzenie warunków do turystyki i rekreacji rowerowej, – poprawa estetyki Śródmieścia.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Opis przedsięwzięcia	Lokalizacja Strażnicy OSP w obszarze rewitalizacji – sąsiedztwo obszaru Młynów i poprawa infrastruktury do celów p.poż. (działka nr 195/19 obr. 14). Projekt polega na wybudowaniu nowego budynku z przeznaczeniem na siedzibę Ochotniczej Straży Pożarnej. Oprócz funkcji użytkowej, zapewniającej mieszkańcom bezpieczeństwo przeciwpożarowe ma także pełnić funkcje edukacyjne, społeczne i szkoleniowe.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Ochotnicza Straż Pożarna, Państwowa Straż Pożarna, Powiat Starogardzki
Czas realizacji	2027-2030
Szacunkowy koszt	7.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, – poprawa warunków życia mieszkańców, – podniesienie kompetencji edukacyjnych i społecznych dzieci, młodzieży i dorosłych z obszaru rewitalizowanego.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości
Opis przedsięwzięcia	Przywrócenie estetyki terenu zdegradowanego poprzez zagospodarowanie podwórek i poprawę stanu technicznego budynków mieszkalnych w częściach wspólnych. W ramach zagospodarowania przestrzeni wokół budynków wykonanie nasadzenia zieleni, małej architektury, ciągów pieszych, nawierzchni. Planuje się utworzenie przyjaznych dla mieszkańców podwórek, z ławeczkami, piaskownicami, mini placami zabaw. Wprowadzenie zieleni w przestrzenie publiczne wpłynie również na ochronę przed czynnikami szkodliwymi (np. hałas, zanieczyszczenia). W ramach modernizacji budynków planuje się budowę łazienek w mieszkaniach komunalnych, remonty instalacji sanitarnych, elektrycznych i kanalizacyjnych w częściach wspólnych budynków, izolację fundamentów, docieplenie ich, remonty dachów, stropodachów, pokrycia dachów, remonty kominów, blacharki, remonty elewacji, docieplenia ścian zewnętrznych, lukarn, cokołów, malowanie, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, naprawy/uzupełnianie tynków w częściach wspólnych, wzmocnienie podłóg w na klatkach schodowych, remonty stropów piwnic, remonty stopni schodowych, malowanie części wspólnych, typu brama, piwnice, klatki schodowe, remonty strychów, wymianę elementów okładzin na niepalne, docieplanie stropodachów, czyszczenie elewacji, uzupełnianie brakujących elementów betonowych elewacji, remonty schodów zewnętrznych, elementów betonowych, wymianę więźb dachowych, pokrycia, wymianę podłóg strychów, przełożenie dachówki ceram., uzupełnienie zaprawy pomiędzy ceglami elewacji.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnia mieszkaniowa, organizacje pozarządowe
Czas realizacji	2024-2035
Szacunkowy koszt	8.000.000 zł
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców – podniesienie standardu technicznego budynków i infrastruktury – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim
Opis przedsięwzięcia	<p>Przeprowadzenie kontrolowanego i właściwego remontu obiektu likwidującego podstawowe przyczyny powodujące destrukcję z zastosowaniem wytycznych i założeń konserwatorskich.</p> <p>Elewacja/mury zewnętrzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zabezpieczenie reliktyw, najstarszych elementów elewacji, – demontaż elementów obłuzowanych, odspojonych od podłoża, – demontaż lub zabezpieczenie płyty nagrobnej, – miejscowa dezynfekcja miejsc porażonych mikroorganizmami na elewacji, – miejscowe wzmocnienie pudrujących się cegieł licowych, historycznych spoin i tynków elewacji południowej, – naprawa spękań murów, – miejscowe wzmocnienie osłabionych elementów drewnianych, – oczyszczenie powierzchni elewacji z zachowaniem patyny odróżniającej części zabytkowe od nowych, – przemurowania i wymiana licówki i profilowanych, ażurowych kształtek, – odtworzenie tynków elewacji południowej, – rekonstrukcja spoin, – oczyszczenie i zabezpieczenie powłokami antykorozyjnymi elementów metaloplastycznych, – hydrofobizacja elewacji/ murów zewnętrznych. <p>Konserwacja wnętrza/malatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konserwacja tynków wapiennych przesiąkniętych wodą z usunięciem warstw wtórnych, – malowanie ścian i sufitów farbami wapiennymi, otwartymi dyfuzyjnie, – izolacja podposadzkowa w pomieszczeniach dostawionych wtórnie.
Podmiot realizujący	Parafia p.w. Św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim
Potencjalne partnerstwa	
Czas realizacji	2024-2030
Szacunkowy koszt	3.000.000 zł.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona jednego z ważniejszych zabytków w mieście, – zatrzymanie zawilgocenia murów zarówno od strony dachu (nieszczelne opierzenia), jak i gruntu (zawilgocenie przyziemia murów kościoła), – naprawa ceglanych wątków elewacji, spoinowanie oraz hydrofobizacja, – przywrócenie ścianom estetyki z czasów ich powstania - XIV i XV wiek.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	– dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Nazwa przedsięwzięcia	Sąsiedzkie Centrum Aktywności
Opis przedsięwzięcia	Celem projektu jest stworzenie nowego lokalnego centrum aktywności poprzez przebudowę, rozbudowę i wyposażenie istniejącego, zdegradowanego budynku magazynowego oraz przylegających terenów zielonych na działkach 74; 73/18 obr 14. Projekt przewiduje nadbudowę jednej kondygnacji do parterowego budynku i tym samym stworzenie dwóch sal wraz z zapleczem, w których można będzie realizować różne aktywności w zależności od potrzeb mieszkańców.
Podmiot realizujący	Związek Harcerstwa Polskiego
Potencjalne partnerstwa	Gmina Miejska Starogard Gdański
Czas realizacji	2024-2030
Szacunkowy koszt	2.000.000 zł.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – stworzenie nowego miejsca rozwoju dla mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz przebudowę i rozbudowę obiektu z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Tab. 17. Uproszczony plan rzeczowo – finansowy realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

15. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych

Szczegółowe opisanie projektów i przedsięwzięć do realizacji pozwoliło na określenie szacunkowych ram finansowych realizacji programu. Dokonano tego w odniesieniu do każdego z projektów i przedsięwzięć osobno. Nie wskazano źródeł finansowania z uwagi na brak danych w momencie przygotowywania aktualizacji.

Nazwa projektu lub przedsięwzięcia	Szacowany koszt realizacji	Czas realizacji
Utworzenie Klubu Seniora	700.000 zł	2024-2026
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	350.000 zł	2024-2033
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	2.000.000 zł	2024-2033
Aktywizacja społeczności lokalnej	400.000 zł	2024-2035
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji	1.200.000 zł	2024-2035
Czytelnia pod chmurką	400.000 zł	2024-2030
Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności	500.000 zł	2026-2030
Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich	400.000 zł	2024-2033
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	500.000 zł	2026-2035
Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego Starogardzki Rynek od nowa	5.000.000 zł	2024-2026
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków	20.000.000 zł	2024-2030
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy	500.000 zł	2024-2035
Stworzenie systemu parków kieszonkowych	1.000.000 zł	2024-2035
Budowa Centrum Sportowo-Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży	35.000.000 zł	2024-2026
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta	15.000.000 zł	2024-2030
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	7.000.000 zł	2027-2030
Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	8.000.000 zł	2-24-2035
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	3.000.000 zł	2024-2030
Sąsiedzkie Centrum Aktywności	2.000.000 zł	2024-2030

Tab. 18. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

16. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z określeniem kosztów oraz harmonogramem realizacji programu

16.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Niezależnie od zdefiniowanych elementów Programu, w tym przyjętych celów rewitalizacji, wdrożenie przewidzianych w nim działań wiąże się z koniecznością podjęcia szeregu inicjatyw na wielu różnych polach. Inicjatywy te możemy sklasyfikować w obrębie trzech podstawowych grup:

- **planistyczno – projektowych** – związanych z opracowaniem stosownych szczegółowych planów i strategii postępowania;
- **organizacyjno – finansowych** – związanych z ukształtowaniem struktur organizacyjnych prowadzących proces rewitalizacji oraz z zapewnieniem niezbędnych funduszy;
- **promocyjno – informacyjnych** – związanych z bieżącą współpracą ze społecznością lokalną przy monitorowaniu postępów procesu rewitalizacji oraz programowania niezbędnych zmian.

Co istotne, niezbędna jest integracja wszystkich wyżej wymienionych wymiarów podejmowanych działań. Zaniechanie podjęcia działań w którymkolwiek z nich może zagrozić powodzeniu całego projektu. Przykładowo – nie podejmowanie na czas konsultacji społecznych i zaniechanie autentycznej partycypacji społeczności lokalnej (w szczególności w przypadku rewitalizacji struktur mieszkaniowych) może prowadzić do napięć i konfliktów, szybko przenoszonych na grunt lokalnej polityki, a efektem stać się może paraliż całego procesu. Podobnie z działaniami organizacyjno – finansowymi – bardzo często istniejące struktury nie są w stanie zarządzać skomplikowanymi, złożonymi przedsięwzięciami i programami. Powierzenie im zadań w tym zakresie może doprowadzić do opóźnień we wdrażaniu programu, a nawet jego zaniechania lub jedynie wyrywkowej realizacji. To samo odnosi się do kwestii finansowych – operator procesu rewitalizacji musi posiadać umiejętność łączenia różnych środków budżetowych, pomocowych, prywatnych w celu zapewnienia właściwego poziomu finansowania poszczególnych przedsięwzięć. Także wymiar planistyczno – projektowy nie jest tu bez znaczenia – jedynie określenie właściwej strategii postępowania, a następnie umiejętne przełożenie jej na programy i projekty operacyjne, doprowadzić może do ostatecznego sukcesu podejmowanego procesu.

W tym kontekście istotnym jest określenie następujących elementów:

- wskazanie wariantowych rozwiązań w zakresie zarządzania procesem rewitalizacji Starogardu Gdańskiego;
- wskazanie kosztów zarządzania w zależności od wybranego wariantu;
- ramowy harmonogram realizacji;
- określenie problemów i możliwości ich rozwiązania;
- podział odpowiedzialności
- wyznaczenie kryteriów sukcesu i narzędzi pomiaru efektywności, ścieżek krytycznych i kamieni milowych

Zagadnienia te przedstawiono w kolejnych częściach niniejszego rozdziału.

16.2. Wskazanie wariantowych rozwiązań w zakresie zarządzania

W odniesieniu procesu zarządzania procesami rewitalizacji obszarów zdegradowanych możliwymi do wykorzystania jest szereg rozwiązań, w tym – odnoszących się do poszczególnych wymiarów tego zagadnienia. Poniżej zaprezentowano podstawowe grupy strategii, możliwych do wykorzystania przy podejmowaniu procesu planowania.

I tak, w odniesieniu do zagadnień planistyczno – projektowych możliwymi do zastosowania są następujące sposoby planowania:

- planowanie eksperckie – czyli powierzenie całości procesu wynajętym ekspertom;
- planowanie ekspercko – uspołecznione – czyli podjęcie współpracy pomiędzy reprezentantami społeczności lokalnej i/lub interesariuszy programu oraz zespołami eksperckimi;
- planowanie uspołecznione – czyli powierzenie przygotowania całości dokumentu zespołowi społecznemu.

W przypadku Starogardu Gdańskiego wybiera się model ekspercko – uspołeczniiony, co stanowić będzie „dobrą kontynuację” dotychczas wykorzystywanego sposobu pracy.

Natomiast w odniesieniu do zagadnień organizacyjno – finansowych możliwe jest wykorzystanie w procesie planistycznym następujących modeli finansowych:

- „komercyjnego” – czyli oparcia procesu realizacji poszczególnych zadań na wykorzystaniu funduszy prywatnych;
- „partnerstwa publiczno – prywatnego” – czyli współpracy sektora publicznego i prywatnego;
- „budżetowego” – czyli oparcia procesu realizacji projektów na finansowaniu ze źródeł gminnych i ew. funduszy pomocowych.

W przypadku Starogardu Gdańskiego wybiera się model „budżetowy”, co wynika z uwarunkowań lokalnych – w tym braku silnych partnerów reprezentujących sektor prywatny w obszarze rewitalizacji.

Z kolei w odniesieniu do zagadnień promocyjno – informacyjnych możliwe jest wykorzystanie następujących strategii:

- opartej na zaangażowaniu poszczególnych wydziałów urzędu miasta lub gminy;
- związanej z zaangażowaniem operatora rewitalizacji, prowadzącego specjalne biuro zajmujące się koordynacją działań i promocją, w tym – poszukiwaniem inwestorów;
- opartej na powołaniu specjalnej firmy deweloperskiej, prowadzącej proces rewitalizacji.

W przypadku Starogardu Gdańskiego wybiera się strategię opartą na zaangażowaniu poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta, co uzasadnione jest oparciem realizacji Programu na wykorzystaniu środków budżetowych, w tym - pomocowych.

Przedstawione powyżej rozwiązania mogą być modyfikowane w zależności od warunków realizacji poszczególnych zadań. Jednocześnie należy pamiętać iż odmienne strategie i modele można stosować przy przygotowaniu i realizacji różnych projektów i przedsięwzięć.

16.3. Określenie modelu zarządzania

Ostatecznie przyjęto iż wdrażanie programu powierzono władzom miejskim jako gospodarzowi terenu i istotnemu partnerowi w większości planowanych projektów i przedsięwzięć o charakterze szczegółowym. W celu prawidłowej organizacji tego procesu powołano zarządzeniem Prezydenta Miasta Starogard Gdański międzywydziałowy **zespół do spraw rewitalizacji miasta**, kierowany przez jednego z wiceprezydentów miasta. Do zadań zespołu należy w szczególności:

- 1) nadzór nad przygotowaniem Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych miasta i związanej z nim dokumentacji (analiza wskaźnikowa obszaru miasta z delimitacją obszaru zdegradowanego, ocena oddziaływania na środowisko),
- 2) nadzór nad przygotowaniem i przeprowadzeniem konsultacji społecznych dotyczących zarówno Programu Rewitalizacji jak i zawartych w Programie projektów rewitalizacyjnych,
- 3) nadzór nad przygotowaniem niezbędnej dokumentacji (program funkcjonalno-użytkowy, dokumentacja techniczna, studium wykonalności itp.) wybranych projektów rewitalizacyjnych,
- 4) współpraca z partnerami projektów,
- 5) nadzór nad przygotowaniem specyfikacji istotnych warunków zamówienia i innych dokumentów przetargowych na wykonanie opracowań w ramach poszczególnych projektów,
- 6) nadzór nad opracowaniem planu promocji działań rewitalizacyjnych,
- 7) nadzór nad opracowaniem preliminarza finansowego projektów w korelacji z budżetem gminy,
- 8) nadzór nad przygotowaniem niezbędnych dokumentów aplikacyjnych o środki zewnętrzne dla wybranych projektów,
- 9) bieżąca współpraca wszystkich członków zespołu zadaniowego,
- 10) bieżący monitoring nad realizacją projektów rewitalizacyjnych.

W skład zespołu wchodzi: z-ca prezydenta ds. technicznych (przewodniczący zespołu), specjaliści ds. projektów (2 os.), specjaliści ds. gospodarki przestrzennej (2 os.), specjalista ds. geodezji i gospodarki gruntami, specjaliści ds. infrastruktury (2 os.), specjalista ds. finansowych, specjalista ds. informacji społecznej, specjalista ds. lokalowych, Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób z Niepełnosprawnością i Seniorów, Pełnomocnik Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych, Dzieci i Młodzieży, przedstawiciel MOPS.

Funkcjonowanie zespołu – zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji – będzie wspomagane przez aktywność **Komitetu Rewitalizacji**, powołanego w trybie przewidzianym Ustawą. Będzie się on spotykać nie rzadziej niż raz na pół roku, a jego rolą jest monitorowanie postępu prac rewitalizacyjnych oraz wyznaczanie kierunków zmian w Programie.

W tym kontekście rola zarówno **Rady Miasta** jak i **Prezydenta Miasta** jest nieco mniejsza i – jak wynika z proponowanej organizacji całości procesu wdrażania Programu – sprowadzi się do spełniania nadzoru nad realizacją całości prac i wprowadzanie – w trybie przewidzianym ustawami – zmian w jego treści.

16.4. Wskazanie kosztów zarządzania w zależności od wybranego wariantu

W kontekście wybranego wariantu dotyczącego sposobu zarządzania realizacją Programu nie przewiduje się powstania dodatkowych kosztów zarządzania programem.

16.5. Ramowy harmonogram realizacji

Harmonogram realizacji Programu wiąże się z dwoma elementami:

- przygotowaniem realizacji;
- realizacją kluczowych zadań;
- podsumowaniem osiągniętych wyników i wyznaczeniem kierunków dalszych działań.

W kontekście **przygotowania realizacji Programu** większość działań powinno się skoncentrować w pierwszej połowie 2024r. Oznacza to iż do końca czerwca 2024r. powinny mieć miejsce następujące działania:

- przygotowanie finalnej wersji Programu i jego przyjęcie przez Radę Miasta;
- powołanie osób i zespołów (w tym Komitetu Rewitalizacji) niezbędnych dla prowadzenia i nadzoru nad realizacją Programu;
- przygotowanie stosownych wniosków o dofinansowanie – w tym z funduszy zarezerwowanych na cele rewitalizacji w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Pomorskiego.

Natomiast w odniesieniu do **realizacji przewidzianych w Programie działań** zaplanować je należy do końca okresu obowiązywania aktualizacji Programu. Szczegółowy harmonogram ich wdrażania zaproponowano w tabeli poniżej. Wynika on m.in. z obecnego stanu przygotowywania wniosków o dofinansowanie poszczególnych elementów przewidzianych zapisami Programu. Harmonogram ten zaprezentowano tabeli poniżej.

Nazwa przedsięwzięcia	Zakres czasowy realizacji													Planowany koszt
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035		
Utworzenie Klubu Seniora														700.000 zł
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny														350.000 zł
Prowadzenie placówek wsparcia dzien-														2.000.000 zł

Nazwa przedsięwzięcia	Zakres czasowy realizacji												Planowany koszt	
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035		
nego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny														
Aktywizacja społeczności lokalnej														400.000 zł
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji														1.200.000 zł
Czytelnia pod chmurką														400.000 zł
Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności														500.000 zł
Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich														400.000 zł
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego														500.000 zł
Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego														5.000.000 zł
Starogardzki Rynek od nowa														20.000.000 zł
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków														500.000 zł
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy														5.000.000 zł

Nazwa przedsięwzięcia	Zakres czasowy realizacji												Planowany koszt
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Stworzenie systemu parków kieszonkowych													1.000.000 zł
Budowa Centrum Sportowo-Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży													35.000.000 zł
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta													15.000.000 zł
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców													7.000.000 zł
Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości													8.000.000 zł
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim													3.000.000 zł
Sąsiedzkie Centrum Aktywności													2.000.000 zł

Tab. 19. Harmonogram realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Mimo iż Program obejmuje działania planowane do realizacji do 2035r., ich zasadnicza część jest planowana do roku 2030. Data ta wyznacza także planowane zasadnicze **podsumowanie osiągniętych wyników i wyznaczenie kierunków dalszych działań**, które nastąpić powinno pod koniec realizacji Programu. Oznacza to konieczność koncentracji tych działań w latach 2024-2030. Pamiętać jednak należy iż monitorowanie realizacji programu jest procesem ciągłym, który skutkować może wcześniejszym postawieniem wniosku o dokonanie zmian w

Programie. Natomiast podsumowanie wszystkich działań należy przewidzieć na lata 2035 i następne.

16.6. Określenie problemów i możliwości ich rozwiązania

W kontekście założonej skali działań oraz sposobu ich realizacji zidentyfikować można szereg problemów, mogących mieć wpływ na realizację Programu. W szczególności wymienić tu należy:

- dużą skalę oczekiwanych działań rewitalizacyjnych;
- dużą skalę niezbędnego dla przeprowadzenia działań pozyskania finansowania ze środków zewnętrznych;
- dużą kompleksowość zakładanych interwencji;
- konieczność podjęcia partnerskiej współpracy z szeregiem podmiotów na obszarze rewitalizacji.

Rozwiązanie tych problemów pozwoli na skuteczną realizację zaplanowanych działań, a tym samym – osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacji. W kontekście poszczególnych kwestii wymienić można następujące sposoby poradzenia sobie ze zdiagnozowanymi problemami:

Ad.1. Duża skala oczekiwanych działań rewitalizacyjnych;

Zagadnienie to wiąże się z dużą skalą oczekiwań społecznych, związanych z planowanymi od lat działaniami. Społeczność lokalna, wielokrotnie wypowiadając się na temat planowanych działań, sformułowała szereg daleko idących oczekiwań wobec władz miejskich oraz wobec skutków realizacji programu. W tym kontekście należy zasugerować aby szczegółowy zakres planowanych działań w jak największym stopniu uwzględniał sformułowane w trakcie partycypacji społecznej elementy wizji i koncepcji projektów, tak aby zabezpieczyć realizację jak najszerszego spektrum oczekiwań społecznych.

Ad.2. Duża skala niezbędnego dla przeprowadzenia działań finansowania ze środków zewnętrznych;

Planowane działania wymagają zabezpieczenia ok. 108 mln zł na ich realizację. Oznacza to iż realizacja programu w dużej mierze zależy od sukcesu w pozyskiwaniu środków pomocowych. W tym kontekście należy podjąć szeroko zakrojone działania nad zabezpieczeniem w/w środków pomocowych, w tym – w ramach różnych źródeł. Oznacza to konieczność pilnego przygotowania stosownych wniosków o dofinansowanie poszczególnych działań, zakładając przy tym różne ich źródła dla poszczególnych działań.

Ad.3. Duża kompleksowość zakładanych interwencji;

Zakładane do podjęcia działania mają różnorodny charakter, obejmując projekty i przedsięwzięcia zarówno ze sfer przestrzennej, społecznej jak i gospodarczej. Równocześnie wiele z nich ma charakter łączący zakresy różnych sfer. W tym kontekście zaplanować należy realizację działań o charakterze komplementarnym, tak aby podjęcie nawet jedynie niektórych z nich zapewniło kompleksowość rewitalizacji.

Ad. 4. Konieczność podjęcia współpracy z szeregiem podmiotów na obszarze rewitalizacji.

Skala oraz rodzaj zaplanowanych działań wiąże się z koniecznością zawiązania szeregu partnerstw z różnymi podmiotami, w tym organizacjami społecznymi i podmiotami prywatnymi. Warunkować to będzie skuteczne podjęcie działań zidentyfikowanych w odniesieniu do poszczególnych problemów pozwoli na osiągnięcie pozytywnych efektów, zakładanych przy przystępowaniu do programu. Oznacza to konieczność – już na etapie planowania działań rewitalizacyjnych – zidentyfikowania potencjalnych partnerów w odniesieniu do poszczególnych działań oraz wypracowania sposobów skutecznego angażowania ich w realizację zaplanowanych inicjatyw.

16.7. Podział odpowiedzialności

Jak wspomniano w poprzednim rozdziale opracowania, skuteczna realizacja zapisów Programu wymaga zbudowania szeregu partnerstw z różnymi podmiotami – zarówno z sektora publicznego, sektora prywatnego jak i z grona organizacji pozarządowych. Oznaczać to także będzie zbudowanie systemu podziału odpowiedzialności za sukces realizacyjny zarówno całości Programu jak i poszczególnych działań. Pamiętać jednak należy iż **wskazane jest dokonanie tego na poziomie poszczególnych działań**, jako że całość Programu jest na tyle złożona iż jedynie władze Miasta mogą być uznane za odpowiedzialne za jego wykonanie.

Sugestie dotyczące możliwych partnerstw w odniesieniu do poszczególnych działań zawarto w poniższej tabeli:

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Potencjalne partnerstwa
Utworzenie Klubu Seniora	Gmina Miejska Starogard Gdański	MOPS, OSiR
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	Gmina Miejska Starogard Gdański	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	Gmina Miejska Starogard Gdański	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Aktywizacja społeczności lokalnej	Gmina Miejska Starogard Gdański	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji	Gmina Miejska Starogard Gdański	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czytelnia pod chmurką	Biblioteka Miejska	Gmina Miejska Starogard Gdański, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Potencjalne partnerstwa
Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności	Związek Harcerstwa Polskiego	Gmina Miejska Starogard Gdański
Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich	Gmina Miejska Starogard Gdański	Starostwo Powiatowe, MOPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	Stowarzyszenie Starogard 2030	Gmina Miejska Starogard Gdański
Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego	Gmina Miejska Starogard Gdański	MZK, handlowcy, rolnicy
Starogardzki Rynek od nowa	Gmina Miejska Starogard Gdański	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków	Gmina Miejska Starogard Gdański	Osoby fizyczne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy	Gmina Miejska Starogard Gdański	Wody Polskie
Stworzenie systemu parków kieszonekowych	Gmina Miejska Starogard Gdański	SM Kociewie, wspólnoty mieszkaniowe, organizacje pozarządowe
Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży	Gmina Miejska Starogard Gdański	Organizacje pozarządowe, OSiR
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta	Gmina Miejska Starogard Gdański	---
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Gmina Miejska Starogard Gdański	Ochotnicza Straż Pożarna, Państwowa Straż Pożarna, Powiat Starogardzki
Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	Gmina Miejska Starogard Gdański	wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnia mieszkaniowa, organizacje pozarządowe
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	Parafia p.w. Św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	---
Sąsiedzkie Centrum Aktywności	Związek Harcerstwa Polskiego	Gmina Miejska Starogard Gdański

Tab. 20. Określenie możliwych partnerstw w realizacji poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Partnerstwa mogą być realizowane zarówno w przypadku podstawowych jak i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Inicjatorem partnerstw może być zarówno Gmina Miejska Starogard Gd., jak i inni realizatorzy przedsięwzięć tj. instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, wspólnoty, przedsiębiorcy.

Nawiązywanie partnerstwa z inicjatywy Gminy Miejskiej z podmiotami spoza sektora finansów publicznych będzie odbywało się w oparciu o otwarty konkurs ofert ogłaszany w sposób zwyczajowo przyjęty tj. na portalu miejskim, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta.

W przypadku projektów planowanych do realizacji ze środków Unii Europejskiej nabór Partnera będzie realizowany w oparciu o art. 39 ust. 2 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 poz. 1079) oraz dodatkowe wytyczne wynikające ze źródeł finansowania.

W przypadku zaproszenia Miasta do partnerstwa przez organizację pozarządową bądź inny podmiot spoza sektora finansów publicznych, podejmowanie decyzji o przystąpieniu do partnerstwa będzie odbywało się na podstawie złożonej przez inicjatora koncepcji zadania wraz z jego zakresem, proponowanymi zadaniami dla Miasta oraz uzasadnieniem i wskazaniem zgodności z celami Gminnego Programu Rewitalizacji.

16.8. Wyznaczenie ścieżek krytycznych, kamieni milowych

Kolejnym elementem systemu zarządzania realizacją Programu jest określenie tzw. ścieżek krytycznych oraz kamieni milowych w odniesieniu do realizacji całości zapisów Programu.

Jak wspomniano we wstępie do niniejszego rozdziału, w uzupełnieniu do w/w. celowym jest określenie tzw. **ścieżek krytycznych**, co wiąże się z określeniem tzw. **kamieni milowych** w odniesieniu do realizacji całości zapisów Programu.

Tzw. **ścieżki krytyczne** określają konieczność logicznego następstwa zadań podejmowanych w związku z realizacją poszczególnych planowanych działań. Obejmują one różnorodne (określane indywidualnie dla każdego działania) zadania, których sukcesywna realizacja prowadzi do finalnego sukcesu danego przedsięwzięcia. Ścieżki te określono indywidualnie dla każdego z przewidzianych programem działań, a szczegółowe zapisy przedstawiono w tabeli poniżej – w rozbiciu na harmonogram obejmujący całość okresu realizacji Programu. Także i tu określono okresy związane z zapewnieniem trwałości poszczególnych zadań.

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Utworzenie Klubu Seniora												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Aktywizacja społeczności lokalnej												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Czytelnia pod chmurką												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Zagospodarowanie terenów targowiska miejskiego												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Starogardzki Rynek od nowa												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa estetyki i rewitalizacja części wspólnych i otoczenia budynków												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Stworzenie systemu parków kieszonkowych												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Sąsiedzkie Centrum Aktywności												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												

Tab. 21. Ścieżki krytyczne i kamienie milowe związane z realizacją poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Natomiast w odniesieniu do **kamieni milowych** – czyli kluczowych punktów realizacji całości Programu – zidentyfikować można następujące elementy:

- uchwalenie Programu – warunkujące podjęcie dalszych działań związanych z jego realizacją;
- powołanie wszystkich osób i zespołów związanych z realizacją Programu – co związane jest z uruchomieniem działań;
- opracowanie niezbędnej dokumentacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć – niezbędnych dla podjęcia realizacji poszczególnych działań;
- złożenie kompletu wniosków o dofinansowanie – w celu zapewnienia finansowania realizacji poszczególnych działań;
- podpisanie stosownych umów o dofinansowanie – zapewniających wsparcie dla władz miasta w zakresie realizacji zadań;
- wybór wykonawców poszczególnych działań – pozwalających na zabezpieczenie realizacji poszczególnych zadań;
- skuteczna realizacja przewidzianych harmonogramem zadań – skutkujących ukończeniem całości prac przewidzianych w ramach działań;
- rozliczenie umów i zakończenie realizacji działań – co pozwoli na wykazanie osiągnięcia założonych efektów.

Rzecz jasna, w/w kamienie milowe mogą być określone zarówno w stosunku do poszczególnych działań jak i do całości programu. Zasadnym wydaje się jednak każdorazowe określenie zarówno ścieżki krytycznej jak i poszczególnych kamieni milowych w odniesieniu do każdego z planowanych działań, projektu zintegrowanego jak i finalnej wersji całości Programu.

16.9. Mechanizm włączenia mieszkańców i pozostałych interesariuszy Programu w proces jego realizacji

Finalnym elementem systemu zarządzania realizacją Programu jest określenie mechanizmu włączenia mieszkańców i pozostałych interesariuszy Programu w proces jego realizacji. Obejmuje on następujące kwestie:

- udział mieszkańców i innych interesariuszy programu w procesie jego przygotowania;
- udział mieszkańców i innych interesariuszy programu w procesie realizacji zadań przewidzianych w Programie;
- udział mieszkańców i innych interesariuszy Programu w odniesieniu do doradzania i opiniowania w zakresie realizacji zadań przewidzianych jego zapisami;

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- udział mieszkańców i innych interesariuszy Programu w procesie monitorowania i oceny stopnia realizacji zaplanowanych działań.

W kontekście udziału mieszkańców i innych interesariuszy w procesie przygotowania Programu wskazać należy na partycypacyjny charakter prac nad dokumentem. Organizacja szeregu tur spotkań warsztatowych oraz – dodatkowo – badań społecznych (omówionych w poprzednich częściach dokumentu) zapewniła możliwe jak najszerszą reprezentację wszystkich zainteresowanych stron w trakcie redakcji zapisów Programu.

Realizacja poszczególnych zadań przewidzianych w Programie jest możliwa jedynie dzięki partnerstwu – w tym z organizacjami społecznymi, biznesowymi oraz wspólnotami mieszkaniowymi. Także i w tym wypadku udział poszczególnych interesariuszy jest więc zapewniony, albowiem bez tego typu powiązań pomiędzy sektorami: publicznym, prywatnym i organizacjami społecznymi nie możliwe byłoby przygotowanie tychże. Oznacza to, że poprzez partnerstwa właśnie (także opisane we wcześniejszych partiach dokumentu) możliwym stał się realny udział interesariuszy we wdrażaniu zapisów Programu.

Przewidziany zapisami prawa lokalnego udział mieszkańców i przedstawicieli kluczowych interesariuszy w pracach Komitetu Rewitalizacji pozwala na zapewnienie udziału poszczególnych interesariuszy (a w tym wypadku – ich reprezentacji) w nadzorowaniu i opiniowaniu procesu realizacji programu.

Ostatnim elementem jest udział poszczególnych interesariuszy w procesie monitorowania i oceny stopnia realizacji zapisów Programu. O ile kwestie związane z pozyskiwaniem danych oraz oceną stopnia realizacji poszczególnych zadań leży w gestii władz miejskich (przy czym zadanie to delegowane będzie do międzywydziałowego zespołu ds. rewitalizacji kierowanego przez jednego z wiceprezydentów miasta), to ocena i interpretacja danych należeć będzie do szeroko zakrojonego ciała społecznego, w którego skład wchodzi zarówno członkowie Komitetu Rewitalizacji i Rady Miasta, jak również przedstawiciele zainteresowanej problemem rewitalizacji społeczności lokalnej.

17. Zasady wyznaczania składu oraz reguł działania Komitetu Rewitalizacji

Z uwagi na fakt iż dokument Programu jest sporządzany w oparciu o zapisy Ustawy o Rewitalizacji, opiniowanie oraz doradztwo w procesie jego wdrażania oraz realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć powierzono przewidzianemu w regulacji ustawowej **Komitetowi Rewitalizacji – czyli specjalnej komisji składającej się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców oraz reprezentantów społeczności lokalnej aktywnie biorącej udział w wypracowywaniu zapisów dokumentu, a także – z przedstawicieli lokalnych władz.**

Przyjęto powołanie jednego komitetu dla całego obszaru rewitalizacji. W odniesieniu do składu Komitetu przyjęto zasadę iż udział partnerów społecznych powinien być nie mniejszy niż 50% składu w/w komitetu. Szczegółowe zasady dotyczące składu Komitetu oraz sposobu jego działania określone zostaną w uchwale Rady Miasta, zgodnie z przepisami Ustawy.

Postanowiono także iż zespół ten odbywał będzie spotkania **nie rzadziej niż raz na pół roku.** Szczegółowe regulacje w tym zakresie zawarte zostaną w zarządzeniu Prezydenta Miasta dotyczącym powołania w/w komitetu – co jest zgodnie z art. 7 Ustawy o Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji został powołany zarządzeniem nr 424/10/2017 Prezydenta Miasta Starogard Gdański z dnia 4 października 2017r.

18. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

Wdrażanie Programu musi być – zgodnie z zapisami Ustawy – monitorowane, a na bazie wyników tego procesu dokonywana winna być ocena stopnia aktualności Programu. W tym celu koniecznym jest:

- określenie zasad monitorowania realizacji Programu,
- określenie zasad oceny stopnia aktualności Programu.

Monitoring prowadzony będzie w oparciu o analizę wskaźników. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników będą dane pochodzące z 2022 roku. Szczegółowe zestawienie wskaźników zawarte zostało w tabeli poniżej.

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa
Cel nadrzędny: <i>Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</i>					
S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	produktu	UM	339	489
	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produktu	UM	2	4
	Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	rezultatu	UM	30	40
S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej	Liczba budynków mieszkalnych poddanych modernizacji	produktu	TBS SM	23	33
	Liczba zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek	produktu	TBS	13	18
	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek	rezultatu	UM, TBS	300	370
S3. Aktywizacja społeczności lokalnej	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	16	24
	Liczba osób korzystających z nowych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	rezultatu	UM, OP	5000	5500

S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych	Liczba szkoleń, warsztatów, zajęć przyczyniających się do wyrównania kompetencji zawodowych i społecznych	produktu	UM	0	30
	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów, zajęć przyczyniających się do wyrównania kompetencji zawodowych i społecznych	rezultatu	UM	0	400

Cel nadrzędny: *Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji*

E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta	Liczba programów wspierających przedsiębiorców na terenie obszaru rewitalizacji w prowadzeniu działalności gospodarczej	produktu	UM	2	3
	Liczba podmiotów gospodarczych uczestniczących w programach wspierających przedsiębiorców na terenie obszaru rewitalizacji w prowadzeniu działalności gospodarczej	rezultatu	UM	20	40
	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej	produktu	UM	0	1
	Liczba podmiotów gospodarczych korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej	rezultatu	UM	0	60
E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy	Liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji	oddziaływanie	UM	689	695

Cel nadrzędny: *Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze*

P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych budynków użyteczności publicznej	produktu	UM	2	8
	Liczba osób korzystających z wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych budynków użyteczności publicznej	rezultatu	UM	753	2000

P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej	Liczba nowych miejsc parkingowych	produktu	UM, SP	317	357
	Długość wyremontowanych / przebudowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych	produktu	UM	5779 mb	7579 mb.
P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Powierzchnia nowych i zmodernizowanych przestrzeni zieleni publicznej w obszarze rewitalizacji	produktu	UM	57900m ²	107900m ²
	Liczba osób korzystających z nowych i zmodernizowanych przestrzeni zieleni publicznej w obszarze rewitalizacji	rezultatu	UM	5000	5500
P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych	Liczba miejsc przebudowanych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego	produktu	UM	4	11
P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	Długość nowych, wyremontowanych / przebudowanych chodników i ścieżek rowerowych	produktu	UM, SP	450 mb.	1350 mb.
	Liczba osób korzystających z nowej / wyremontowanej / przebudowanej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	rezultatu	UM	4000	4500

UM - Urząd Miasta

SP - Starostwo Powiatowe

TBS - Towarzystwo Budownictwa Społecznego

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

SM – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kociewie”

OP – organizacje pozarządowe

Tab. 22. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Na bazie w/w wskaźników prowadzone będzie monitorowanie stopnia realizacji programu – a właściwie określonych w nim działań. Konieczne jest jednak sukcesywne pozyskiwanie danych niezbędnych do prowadzenia tego procesu.

Za zbieranie wymaganych do monitoringu danych odpowiedzialne będą podmioty realizujące poszczególne projekty, jak również w miarę możliwości podmioty niezależne prowadzące własne statystyki w ramach prowadzonej przez siebie działalności, np. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (pomoc społeczna).

Każdy z podmiotów odpowiedzialnych za zbieranie i dostarczanie danych zobowiązany będzie do przekazania międzywydziałowemu zespołowi ds. rewitalizacji informacji z realizacji projektu wraz z danymi dotyczącymi poziomu osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu.

Za gromadzenie, weryfikację i analizę danych będzie odpowiadał międzywydziałowy zespół ds. rewitalizacji kierowany przez jednego z wiceprezydentów miasta.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Ocena w ramach przyjętego systemu będzie dokonywana okresowo - nie rzadziej niż co trzy lata.

Na podstawie zgromadzonych danych sporządzany będzie *Raport z realizacji GPR* zawierający analizy, wnioski i rekomendacje dotyczące realizacji poszczególnych projektów oraz Programu.

Tak przygotowany *Raport* stanowić będzie materiał do prowadzenia oceny stopnia realizacji Programu przez Komitet Rewitalizacji, zostanie podany do wiadomości Prezydentowi i Radzie Miasta, jak również opublikowany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz portalu miasta.

Aby zapewnić aktywny udział społeczności lokalnej w ocenie stopnia realizacji Programu, po opublikowaniu *Raportu* zostaną przeprowadzone spotkania z mieszkańcami w celu lepszego zapoznania ich z informacjami zawartymi w dokumencie oraz umożliwienia złożenia ewentualnych uwag i wniosków dotyczących zarówno samego *Raportu* jak i stopnia realizacji Programu oraz wprowadzenia w nim zmian.

Raporty z realizacji GPR będą stanowiły podstawę do okresowej weryfikacji oraz, w razie potrzeby, aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja programu prowadzona będzie przy szerokim współdziałaniu interesariuszy i zgodnie z zasadami ustawy o rewitalizacji.

Po zakończeniu realizacji programu zostanie przeprowadzona ewaluacja dotycząca stopnia osiągnięcia celów strategicznych oraz założeń wizji obszaru rewitalizacji, przy czym podstawowym źródłem danych do końcowego raportu ewaluacyjnego będą poszczególne *Raporty z realizacji GPR*.

19. Specjalna Strefa Rewitalizacji oraz zmiany w uchwałach odnoszących się do zasobu mieszkaniowego

Nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

W odniesieniu do uchwał, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 poz. 725), należy wspomnieć iż w ramach Programu przewiduje się prowadzenie działań w gminnym zasobie mieszkaniowym. Wskazać jednak należy iż gmina posiada odpowiednie (wskazane w ustawie o ochronie lokatorów) dokumenty: wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy i zasady wynajmowania mieszkalnych lokali gminnych. Po uchwaleniu GPR powinno się uwzględnić w tych uchwałach działania prowadzące do zapobieżenia wykluczeniu społecznemu. W szczególności wskazuje się na niepodnoszenie czynszów dla najemców lokali komunalnych po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

20. Wskazanie dotyczące sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 15 ustawy, stanowiącym o zakresie gminnego programu rewitalizacji, ust. 1 pkt 13 mówiącym o sposobie realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego należy:

- a) wskazać zakres niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
- b) wskazać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego konieczne do uchwalenia albo zmiany,
- c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazać granice obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu.

20.1. Zakres zmian w Planie ogólnym gminy

Zgodnie z uchwałą nr LVI/669/2023 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 1 marca 2023 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przedmiotowe studium, przyjęte uchwałą Nr V/27/2015 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 stycznia 2015 r., ze zmianą wg uchwały Nr LIV/582/2018 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 czerwca 2018 r. wskazane zostało jako aktualny dokument z możliwością jego zmiany w celu realizacji wniosków uwzględnionych w analizach zmian planistycznych w sytuacji, gdy planowana zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie będzie dalej procedowana. Jednak w dniu 7 lipca 2023 r. została podjęta przez Sejm RP ustawa o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 24.09.2023r. Zmiana ustawy zakłada wprowadzenie zamiast studium-planu ogólnego jako aktu prawa miejscowego. Zgodnie z art. 65 ww. ustawy studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2025r. i stosuje się do nich przepisy dotychczasowe.

Do spraw opracowania i uchwalania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo ich zmian stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, jeżeli:

1) przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wystąpiono o opinie i uzgodnienia projektów tych studiów albo ich zmian,

2) zmiana tych studiów dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji celu publicznego lub

3) zmiana tych studiów dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji w zakresie gospodarowania strategicznymi zasobami naturalnymi kraju w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. z 2018r. poz. 1235 oraz z 2019 r. poz. 1901) lub działalności, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633).

Wobec powyższego ewentualna zmiana ww. studium nie będzie już możliwa.

W dniu 28 lutego 2024r. Rada Miasta Starogard Gdański podjęła uchwałę nr LXVIII/776/2024 o przystąpieniu do sporządzania planu ogólnego miasta Starogard Gdański. Plan ogólny będzie obejmował cały obszar miasta w jego granicach administracyjnych.

Wyznaczony i przyjęty w formie uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, zgodnie z art.13b pkt. 3 lit. o ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U.2023.977 ze zm.) powinien zostać zawarty w ustaleniach planu ogólnego gminy. W myśl art. 13 ustawy o rewitalizacji, uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowi akt prawa miejscowego.

W obecnym dokumencie studium uwzględniono:

- **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025, (Starogard Gdański, 2017);**
- **Analizę wskaźnikową obszaru miasta Starogard Gdański. Delimitacja obszaru zdegradowanego. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji - Uchwała Nr XXV/230/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 kwietnia 2016r.**

oraz wskazano

- **Obszary zdegradowane i obszar do rewitalizacji**

Dążąc do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów Starogardu Gdańskiego charakteryzujących się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych przestrzenno-funkcjonalnych wskazuje się na obszary zdegradowane na terenie miasta:

- 1) Jednostka urbanistyczna IV (obszar Kocborowo - Skarszewska), o powierzchni 76,55 ha;
- 2) Jednostka urbanistyczna VI (obszar Aleja Wojska Polskiego, Kolejowa, Gdańska, Traugutta), o powierzchni 80,19 ha;
- 3) Jednostka urbanistyczna X (obszar Stare Miasto), o powierzchni 180,66 ha;
- 4) Jednostka urbanistyczna XI (obszar Stado Ogierów), o powierzchni 223,30 ha.

Jako obszar rewitalizacji wskazano jednostkę X - obszar śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty przez zabudowę handlowo-usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe.

20.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do uchwalenia lub zmiany

Obszar miasta Starogard Gdański pokryty jest planami miejscowymi w 100%, i tym samym obszar rewitalizacji objęty jest w całości tymi aktami planowania przestrzennego.

Na obszarze rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała Nr XXXIII/310/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 października 2016r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Kościuszki – Pomorska w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 28.11.2016 r. poz. 4005),
2. Uchwała nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj. Pom. z 21.01.2014 r. poz. 233),

- zmieniona uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017 r. (Dz.Urz.Woj.Pom. z 19.06.2017 r. poz. 2279),
3. Uchwała Nr LIII/458/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 31 marca 2010r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ul. Kościuszki, Pomorska, Al. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 30.04.2010 r. poz. 1083),
 4. Uchwała nr XXXIV/326/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2016r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ul. Kościuszki, Pomorska, Al. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim, uchwalonego uchwałą nr LIII/458/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 31 marca 2010 r. dla obszaru oznaczonego w ww. planie symbolem 11.UC,U,MU (Dz.Urz.Woj.Pom. z 2017 poz. 377),
 5. Uchwała nr XLVIII/488/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 grudnia 2017r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ulicami Hallera, Mickiewicza i rzeką Wierzyca w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 07.02.2018 r. poz. 407),
 6. Uchwała Nr XXXV/334/2005 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 14 września 2005r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Piłsudskiego- Chopina- Parkowa w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 06.01.2006 r. poz. 25),
 7. Uchwała Nr LXIV/560/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 10 listopada 2010r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Piłsudskiego-Chopina-Parkowej w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 25.12.2010 r. poz. 3375),
 8. Uchwała Nr XVI/178/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 listopada 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Piłsudskiego-Chopina-Parkowa w Starogardzie Gdańskim dla terenu oznaczonego w tym planie symbolem 03MW (Dz.Urz.Woj.Pom. z 03.01.2020r. poz. 67),
 9. Uchwała Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 (Dz.Urz.Woj.Pom. z 08.07.2019 r. poz. 3230),
 10. Uchwała Nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2” (Dz.Urz.Woj.Pom z 20.01.2023 r. poz. 300)

Aktualnie Rada Miasta nie podjęła żadnej uchwały o przystąpieniu do sporządzania nowego lub zmiany istniejącego planu miejscowego na obszarze rewitalizacji. Jednocześnie, nie wskazuje się obszarów koniecznych do objęcia nowymi planami miejscowymi lub zmianą istniejących.

W ramach Aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański (GPR) planuje się realizację następujących projektów i przedsięwzięć do realizacji w trzech sferach: przestrzennej, społecznej i gospodarczej.

Projekty ze sfery przestrzennej

W ramach tego pakietu planowane są do realizacji następujące zadania: modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej, wykorzystanie wartościowych obiektów do celów społecznych, kulturalnych i komercyjnych, wykorzystanie doliny Wierzycy do celów turystycznych, rekreacyjnych i integracji społecznej, stworzenie nowych i wzmocnienie istniejących terenów zieleni, remont Ratusza Miejskiego i murów obronnych, poprawa estetyki elewacji kamienic, kompleksowe rozwiązanie problemu parkowania, likwidacja barier architektonicznych.

Zadania te polegać będą na remontach, przebudowach dróg i chodników, rewaloryzacji i stworzenia nowych terenów przestrzeni publicznej, przede wszystkim terenów zielonych i rekreacyjnych, adaptacji istniejących obiektów na nowe funkcje, np. muzeum. W świetle faktu, iż cały obszar rewitalizacji pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego a zadania dotyczą istniejącej tkanki miasta wymagającej rewaloryzacji i podniesienia jakości, nie przewiduje się w ramach tych prac potrzeby zmiany obowiązujących planów miejscowych. Przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na przygotowanie procesów budowlanych z uwagi na szczególne uwarunkowania wynikające z ustanowionych form ochrony walorów i zasobów dziedzictwa kulturowego.

W obowiązujących planach miejscowych zawarte są ustalenia dotyczące m.in.:

- zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, gdzie m.in.:
 - wskazano obszary wymagające działań naprawczych: dla rehabilitacji, rewitalizacji,
 - dla istniejącej w dniu uchwalenia planu zabudowy, ustala się przebudowę, rozbudowę, nadbudowę oraz zmianę sposobu użytkowania istniejących budynków zgodnie z ustaleniami szczegółowymi, przy czym dla obiektów zabytkowych, w tym objętych ochroną na podstawie ustaleń planu, warunki takich działań określono w ustaleniach szczegółowych,
 - dla zespołów istniejącej zabudowy wielorodzinnej ustala się nakaz wprowadzenia uzupełniającej zieleni osiedlowej oraz uporządkowania części wspólnych,
 - ustala się nakaz wprowadzania zieleni przyulicznej w nowoprojektowanych zespołach zabudowy, a także uzupełniania zieleni wzdłuż istniejących ulic, ciągów pieszo-jezdných a w szczególności wzdłuż ulic historycznych,
 - ustala się nakaz ochrony i pielęgnacji istniejącej zieleni wysokiej – w tym szpalerów drzew wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz grup zieleni i pojedynczych okazów; ich wycinka wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, gdzie m.in.:
 - ustala się objęcie ochroną podstawowych elementów systemu przyrodniczego miasta, osnowy ekologicznej, który tworzą m.in.: drzewa, aleje i szpalery drzew, dolina rzeki Wierzycy jako korytarz ekologiczny o ponadlokalnym znaczeniu, dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, tereny zieleni urządzonej, parków skwerów, ogrodów działkowych,
 - dopuszcza się rewitalizację i uzupełnienie istniejących terenów zieleni osiedlowej oraz miejskich przestrzeni publicznych z udziałem skwerów, zadrzewień i trawników;

- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, gdzie m.in.:
 - wszelkie działania w obrębie obiektów, zespołów objętych ochroną konserwatorską wymienionych w ust. 1 prowadzone mogą być wyłącznie na podstawie pozwolenia i pod nadzorem właściwego konserwatora zabytków,
 - dla obiektów i obszarów, figurujących w gminnej ewidencji zabytków nakazuje się zachowanie ich historycznych cech; dopuszcza się rozbudowy zharmonizowane z historyczną bryłą, na zasadach określonych przepisami odrębnymi; dopuszcza się adaptację obiektów zabytkowych, z zachowaniem zgodności z ustaleniami planu; obowiązuje ochrona wystroju elewacji, w tym rodzaju historycznych materiałów: cegła, drewno i rozwiązania w konstrukcji szachulcowej, tynki mineralne, detal architektoniczny,
 - wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej;
- kształtowania przestrzeni publicznych, które tworzą: tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, w tym zieleni urządzonej - parki, skwery, zieleńce, ogrody jordanowskie, cmentarze, ogrody działkowe, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne itp.; w szczególności park nad Wierzycą, obejmujące istniejące i planowane tereny zieleni urządzonej (ZP) na odcinku od. ul. Władysława Jagiełły do ul. Tczewskiej; tereny usług o charakterze publicznym z dużym udziałem zieleni, w tym: tereny sportu i rekreacji, oświaty i wychowania, nauki (przedszkola, szkoły), usługi zdrowia (szpital, domy opieki społecznej itp.); Rynek Starego Miasta; tereny usług o charakterze publicznym centrotwórczych w obszarze śródmiejskim, takich jak usługi administracji publicznej, usługi kultury, usługi komercyjne (centra biznesu, finansów, handlu, gastronomii, rozrywki i rekreacji itp.); tereny komunikacji – drogi publiczne, place, ważne wyróżnione ciągi piesze lub pieszo-rowerowe i rowerowe.

W obszarze terenu stanowiącego przestrzeń publiczną wymagana jest szczególna staranność w projektowaniu i realizacji zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem indywidualnego charakteru przestrzeni. W rozwiązaniach architektonicznych oraz urbanistycznych wymagane są szczególne wymagania (dot. kompozycji, zastosowanych materiałów, kolorystyki) w celu nadania im charakteru reprezentacyjnego.

W rozwiązaniach projektowych, dotyczących zagospodarowania terenów przestrzeni publicznych ustala się wymóg zastosowania udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

Oznacza to, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych ze sfery przestrzennej nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

Projekty ze sfery społecznej

W ramach tego pakietu zadań planowane jest zwiększenie wsparcia organizacji pozarządowych, przekazanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, wsparcie edukacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wsparcie rozwoju różnorodnych inicjatyw społecznych (kulturalnych i sportowych), wsparcie inicjatyw związanych z organizacją czasu wolnego mieszkańców, organizacja cyklicznych i dobrze wypromowanych imprez, stworzenie skutecznego systemu przepływu informacji pomiędzy interesariuszami programu, zawiązanie trójsektorowego partnerstwa na rzecz realizacji inicjatyw lokalnych.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Efektom tych działań może być zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Skutkiem większej aktywności mogą być inicjatywy z katalogu poprawy stanu podwórek, większej dbałości o najbliższe otoczenie. Inicjatywy prowadzone na tak małą, podwórkową skalę nie będą sprzeczne z ustaleniami planów miejscowych, ponieważ najprawdopodobniej dotyczyć będą obszarów zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo – usługowej, gdzie dopuszcza się lokalizację terenów zieleni towarzyszącej, małej architektury, kształtowania terenów zieleni oraz lokalizacji obiektów małej architektury.

Oznacza to, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych ze sfery społecznej nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Projekty ze sfery gospodarczej

W ramach tego pakietu zadań planowane są działania promocji zagospodarowania terenów przemysłowych, stworzenie systemu wsparcia dla uczniów, wybierających swoją ścieżkę zawodową, wspieranie funkcji i zadań związanych z turystyką i rekreacją, stworzenie systemu wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,—stworzenie programu aktywizacji zawodowej osób wykluczonych.

Efektom prowadzenia działań ze sfery gospodarczej winno być ożywienie gospodarcze nie tylko obszaru rewitalizacji ale i całego miasta. Na obszarze miasta wyznaczone są tereny inwestycyjne, promowane do rozwoju przedsiębiorczości, dla których obowiązują plany miejscowe zawierające odpowiednie zapisy. Są to oferty inwestycyjne zarówno dla dużych inwestorów jak i mniejszych, lokalnych przedsiębiorców. Promocja drobnego rzemiosła i innych aktywności gospodarczych nie wymaga wprost zmian w obowiązujących planach, ale należy przewidzieć sytuację, kiedy zakres danej działalności gospodarczej, przetwórczej lub wytwórczej nie będzie zgodny z obowiązującym planem. Sytuacje takie są jednak łatwe do przewidzenia i wówczas, po analizie innych wariantów, wskazane będzie dokonanie ewentualnych punktowych zmian w mpzp.

Oznacza to, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych ze sfery gospodarczej nie powinna wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wręcz to te działania winny być dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

PRZEDSIĘWZIĘCIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny

Zadanie jest kontynuacją realizowanych działań w zakresie wspierania rodzin borykających się z trudnościami wychowawczymi i opiekuńczymi. Przewidziane jest wsparcie specjalistyczne dopasowane do potrzeb rodziców: psychologa, psychoterapeuty, psychiatry, terapeutów uzależnień i innych zaburzeń oraz dzieci i młodzieży: psychologa, psychoterapeuty, psychiatry, terapeutów uzależnień i innych zaburzeń, specjalistów zajmujących się barierami społecznymi

i socjologicznymi. Dla dzieci i młodzieży zainteresowanej wsparciem prowadzone będą zajęcia w ramach placówek wsparcia dziennego świadczących pomoc edukacyjną i wychowawczą.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny

Zadanie przewidziane jest jako kontynuacja realizowanych dotąd działań o charakterze społecznym realizowanych na obszarze. Wsparcie w placówkach skierowane jest do dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Projekt ma na celu inicjowanie i wspieranie działań służących budowaniu kompetencji społecznych i edukacyjnych niezależnie od wieku i środowiska. Uczestnicy zajęć skorzystają z profesjonalnego wsparcia w ramach zajęć z: arteterapii, dramy, terapii pedagogicznej, przedmiotowych zajęć wyrównawczych i innych. W ramach zajęć w placówkach przewidziany jest udział w wydarzeniach sportowych i życiu kulturalnym.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

3. Aktywizacja społeczności lokalnej

Zadanie skoncentrowane jest na pobudzaniu oddolnej aktywności lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji związanej z dbałością o swoje otoczenie, kreowaniem jego atrakcyjności i kompleksowości wykorzystania.

W ramach przedsięwzięcia przewidziano szereg działań w następujących zakresach:

- poprawa estetyki i użyteczności przestrzeni wspólnych,
- działania wzmacniające poczucie lokalnej tożsamości, budowania więzi z miejscem zamieszkania i edukacji w zakresie odpowiedzialności za najbliższe otoczenie,
- organizacja działań społecznych, kulturalnych, sportowych w formie wydarzeń, warsztatów, szkoleń, turniejów, targów, programów mikrograntów na oddolne działania sąsiedzkie oraz zawiązywania partnerstw na rzecz rozwoju społecznego obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z §8 uchwały nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2”, obejmującego większą część obszaru rewitalizacji, Przestrzeń publiczną na obszarze planu tworzą:

- a) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, w tym zieleni urządzonej - parki, skwery, zieleńce, ogrody jordanowskie, cmentarze, ogrody działkowe, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne itp.; w szczególności park nad Wierzycą, obejmujące istniejące i planowane tereny zieleni urządzonej (ZP) na odcinku od. ul. Władysława Jagiełły do ul. Tczewskiej;
- b) tereny usług o charakterze publicznym z dużym udziałem zieleni, w tym: tereny sportu i rekreacji, oświaty i wychowania, nauki (przedszkola, szkoły), usługi zdrowia (szpital, domy opieki społecznej itp.);

- c) Rynek Starego Miasta;
- d) tereny usług o charakterze publicznym centrotwórczych w obszarze śródmiejskim, takich jak usługi administracji publicznej, usługi kultury, usługi komercyjne (centra biznesu, finansów, handlu, gastronomii, rozrywki i rekreacji itp.);
- e) tereny komunikacji – drogi publiczne, place, ważne wyróżnione ciągi piesze lub pieszo-rowerowe i rowerowe; w szczególności: plac przeddworcowy i ul. Kolejowa a także Al. Wojska Polskiego ze skwerem Adama Mickiewicza, południowym odcinkiem ul. Gdańskiej i ul. gen. Józefa Hallera, fragment Al. Jana Pawła II pomiędzy ulicami Tadeusza Kościuszki a Pomorską prowadzący od Starego Miasta do „nowego centrum”.

W obszarze terenu stanowiącego przestrzeń publiczną wymagana jest szczególna staranność w projektowaniu i realizacji zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem indywidualnego charakteru przestrzeni. W rozwiązaniach architektonicznych oraz urbanistycznych wymagane są szczególne wymagania (dot. kompozycji, zastosowanych materiałów, kolorystyki) w celu nadania im charakteru reprezentacyjnego.

Wskazane jest by występujące w przestrzeniach, gminne obiekty zabytkowe były konserwowane i rewaloryzowane w pierwszej kolejności.

W rozwiązaniach projektowych, dotyczących zagospodarowania terenów przestrzeni publicznych ustala się wymóg zastosowania udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

W planowanych obiektach użyteczności publicznej należy uwzględnić wymagania obrony cywilnej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wobec powyższego ww. zadanie przy zachowaniu wymagań kształtowania przestrzeni publicznych nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

4. Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji

Zadanie polega na realizacji następujących działań skierowanych na zwiększenie skuteczności prowadzonych interwencji w obszarze wsparcia osób doświadczających przemocy, zagrożonych marginalizacją społeczną, bezdomnych, niezaradnych życiowo, ze środowisk defaworyzowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, samotnych, seniorów:

- prowadzenia mieszkania chronionego,
- prowadzenie Klubu Seniora,
- prowadzenie Klubu Senior Plus,

realizacja programów wspierających grupy defaworyzowane: szkoleń, poradnictwa, konsultacji, spotkań, grup wsparcia.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

5. Czytelnia pod chmurką

Prowadzenie zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, mieszkańców obszaru rewitalizacji w zewnętrznej wypożyczalni książek i multimedii biblioteki na ulicy Sambora. Cała przestrzeń zostanie zabudowana instalacjami tematycznymi, np.: kolorowe girlandy z parasoli, nadrukowane stronami książek płótna. Stworzenie literackiego placu z obiektami małej architektury służącymi do rekreacji i wypoczynku dla dzieci oraz czytelnicy i kina letniego.

Ściana biblioteki lub sąsiadującego budynku zostanie pokryta murałem literackim nawiązującym do wielu pozycji książkowych.

Proponuje się lokalizację działań w granicach układu urbanistycznego Starego Miasta Starogardu Gdańskiego wpisanego do rejestru zabytków województwa pomorskiego pod nr 108 (data wpisu 08.07.1959r.) oraz w granicach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r., zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017 r. Zgodnie z §7 ust. 1 pkt 9 ww. uchwały wszelkie działania inwestycyjne (jeśli takie nastąpią w celu realizacji czytelnicy) na tym terenie wymagają zgody Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W zakresie zmian w elewacji budynku, zgodnie z zasadami ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, ujętymi w §5 ust. 1 pkt 2 ww. uchwały, należy zastosować ujednoliconą dla wszystkich budynków na działce kolorystykę elewacji, ograniczoną do kolorów jasnych, pastelowych lub w kolorze cegły, z dopuszczalnym licowaniem cegłą.

W myśl §8 ust. 1 i 2 ww. uchwały przestrzeniami publicznymi są wszystkie przestrzenie ogólnodostępne, tj. drogi publiczne, ciągi pieszo –jezdne, skwery, place, parki, ciągi piesze, ciągi pieszo-rowerowe, a także tereny usług publicznych i usług kultury. Przestrzenie publiczne zaleca się aranżować w sposób zapewniający warunki publicznej aktywności, m.in. poprzez czytelną organizację ciągów pieszych, placów; wyposażanie przestrzeni w niezbędne obiekty małej architektury, urządzoną zieleń; zapewnienie odpowiedniego oświetlenia przestrzeni i podświetlenie obiektów budowlanych.

Natomiast zgodnie z §8 ust. 3 ww. uchwały, w zakresie oddziaływania przestrzeni prywatnych na przestrzeń publiczną ustala się:

- 1) zakaz stosowania jaskrawej kolorystyki elewacji, dachów, stolarki drzwiowej i okiennej i ogrodzeń;
- 2) następujące zasady lokalizowania wszystkich nośników informacji:
 - a) zakaz lokalizowania nośników informacji z wykorzystaniem ekranów plazmowych lub typu LED oraz wyświetlanych ruchomych obrazów,
 - b) zakaz lokalizowania nośników informacji powyżej gzymsu wieńczącego I kondygnację (w przypadku budynków nieposiadających gzymsu, powyżej linii parapetów okien II kondygnacji),
 - c) zakaz lokalizowania nośników informacji przesłaniających otwory okienne i drzwiowe oraz zakrywających lub zmieniających istotne elementy wystroju architektonicznego, np. obramowanie okien, balustrady, gzymsy i zwieńczenia, itp.

Ponadto, ul. Sambora znajduje się w obszarze ww. planie miejscowym oznaczonym symbolem 014-KDD, co oznacza: tereny dróg publicznych dojazdowych. Zgodnie z §63 ust. 1 pkt 6 ww. uchwały w zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych ustala się, że:

- a) obiekty małej architektury: dopuszcza się

- b) nośniki reklamowe: nie dopuszcza się
- c) tymczasowe obiekty usługowo-handlowe: nie dopuszcza się
- d) urządzenia techniczne: dopuszcza się
- e) zielen: dopuszcza się
- f) obowiązują zapisy jak w §8 dot. przestrzeni publicznych opisanych powyżej w analizowanym zadaniu.

W szczególnych warunkach zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy wskazano, iż w przypadku lokalizacji obiektów i urządzeń mogących wpłynąć negatywnie na walory krajobrazu kulturowego obszaru i obiektów chronionych ustala się wymóg kształtowania stosownej formy architektonicznej dla tych obiektów i urządzeń i ich maskowania, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Wobec powyższego ww. zadanie przy uzgodnieniu zagospodarowania przestrzeni z właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz zachowaniu wymagań kształtowania przestrzeni publicznych nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

6. Starogardzki Rynek od Nowa

Przedsięwzięcie ma obejmować dwa kluczowe zabytki w Starogardzie Gdańskim:

- a) MURY OBRONNE, gdzie zaplanowano:
 - wymianę galerii wraz ze schodami na Baszcie Gdańskiej oraz wykonanie galerii – tarasu wzdłuż muru pomiędzy Basztą Gdańską i Basztą Narożną,
 - konserwację i restaurację murów obronnych,
 - oświetlenie i iluminacje murów obronnych,
 - montaż tabliczek informacyjnych.
- b) RATUSZ MIEJSKI, gdzie zaplanowano:
 - przebudowę i dostosowanie budynku Ratusza Miejskiego dla potrzeb osób niepełnosprawnych pod potrzeby Muzeum Kociewskiego,
 - renowację elewacji budynku Ratusza Miejskiego,
 - oświetlenie i iluminacje elewacji budynku Ratusza Miejskiego.

Mury obronne usytuowane są na działkach, które objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017r. Są to tereny zabudowy usług kultury, w tym usługi kultu religijnego, oznaczone w ww. planie symbolami: 31-UK, 32-UK, 33-UK. W powyższych terenach:

- **ustala się wymóg konserwacji budynków Baszty Narożnej i baszty Bramy Gdańskiej, zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;**
- ustala się wymóg prowadzenia badań archeologiczno-architektonicznych, poprzedzających prace ziemne związane z lokalizacją obiektów budowlanych. Obowiązują zapisy jak w §7;
- W obrębie terenu, uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków podlegają wszelkie prace projektowe i wykonawcze;
- W myśl §7 ww. planu miejscowego **należy zachować historyczny układ planu miasta średniowiecznego, historycznie ukształtowany sposób zabudowy i zagospodarowania działek i kwartałów zabudowy; ukształtowanie terenu, relikty**

budowli i układu wodnego (w tym reliktyw fos), związanego z systemem średniowiecznych murów miejskich; obiekty i elementy krajobrazu kulturowego.

Ratusz Miejski usytuowany jest na działce, która objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2”, uchwalonym uchwałą Nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022r. i oznaczona w tym planie symbolem C2.29.U2,KDD, co oznacza teren zabudowy usługowej, dróg publicznych, placów miejskich i ciągów pieszych; historyczny Rynek, dopuszcza się usługi z zakresu administracji, kultury, handlu detalicznego, gastronomii i o podobnym charakterze, dopuszcza się plac pieszy, ciągi piesze, zieleni urządzonej. Zagospodarowanie, urządzenie terenu, forma architektoniczna oraz rozwiązania materiałowe i kolorystyczne należy podporządkować ograniczeniom konserwatorskim, z uwzględnieniem szczególnych wymagań architektonicznych w celu utrzymania wysokiej jakości urbanistycznej i architektonicznej, zachowania i podkreślenia walorów zabytkowego wnętrza urbanistycznego oraz reprezentacyjnego charakteru przestrzeni.

Zgodnie z zasadami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej dla budynku ratusza miejskiego wraz z reliktywami piwnic, **wszelkie działania mogą być prowadzone wyłącznie na podstawie pozwolenia i pod nadzorem właściwego konserwatora zabytków; obowiązują zasady określone w przepisach odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.**

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

7. Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków

System zwolnień od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych lub ich części oraz budynków mieszkalno-użytkowych lub ich części, w których zostaną wykonane remonty elewacji frontowych. Zwolnieniem objęte zostaną budynki położone w obszarze rewitalizacji oraz objęte gminną ewidencją zabytków. Zwolnienie dotyczyć będzie wszystkich budynków bez względu na ich stan własnościowy i ich wielkość.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych. Natomiast same remonty elewacji obiektów muszą być prowadzone zgodnie z ustaleniami poszczególnych planów miejscowych lecz nie są one przedmiotem tego zadania.

8. Doradztwo zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich

System szkoleń, spotkań konsultacyjnych z ekspertami oraz spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami ułatwiający młodzieży wybór ścieżki zawodowej. **Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.**

9. Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy

Celem projektu jest utrzymanie korytarza zieleni w centrum miasta wraz z zagospodarowaniem go obiektami małej architektury. Projekt przyczyni się do polepszenia warunków przestrzeni

publicznej dającej możliwość spędzenia czasu wolnego pośród zieleni, przyczyni się do integracji społecznej mieszkańców oraz do rozwoju szlaku turystycznego.

Projekt zapewni również realizację jednego z głównych celów strategii adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański jakim jest: „Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochrona wartości przyrodniczych jako podstawa poprawy jakości życia i łagodzenia negatywnego wpływu antropogenicznej zmiany klimatu.”

Przewidywane lokalizacje:

a) Działka nr 488/4 z obrębu 17 (naprzeciwko Hufca)

Przedmiotowa nieruchomość przeznaczona jest w mpzp Starogard 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. pod tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę - w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody "Wierzyca" oraz ochrony bezpośredniej ujęć; dopuszcza się - zielen ekologiczną, nieurządzoną, dopuszcza się w terenie uprawy ogrodnicze poza granicą strefy ochrony pośredniej ujęć wód „Wierzyca”; wyklucza się sytuowanie nowych budynków (symbol terenu C2.134.IW).

Zgodnie z zasadami ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustala się aby istniejącą zielen zachować, chronić, wzmocnić.

Mając na uwadze zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu ustala się:

- nakaz ochrony zieleni przyrodnej,
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- nakaz utrzymania powierzchni biologicznie czynnej na co najmniej 90% powierzchni terenu,

Na części terenu występują strefy ochrony konserwatorskiej „W” obszaru stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków, o orientacyjnym zasięgu wskazanym na rysunku planu, obowiązują ustalenia § 7 ust 9 ww. planu miejscowego.

Zgodnie ze szczególnymi warunkami zagospodarowania terenów oraz ograniczeniami w ich użytkowaniu, w tym zakazem zabudowy: w zagospodarowaniu obszaru należy brać pod uwagę zasięgi obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, które pokazano na rysunku planu, gdzie obowiązują przepisy odrębne prawa wodnego oraz ustalenia §9 ust. 1 i 2 ww. planu oraz w zagospodarowaniu należy zapewnić dostęp do brzegu rzeki, zgodnie z wymaganiami przepisów odrębnych prawa wodnego.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

b) Działki nr 204/17, 205/17, 205/19, 205/21 z obrębu 14 – Bulwar Diepholz i park nad OSIR

Działki 204/17, 205/17, 205/19 z obrębu 14 objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ulicami Hallera, Mickiewicza i rzeką Wierzyca w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą nr XLVIII/488/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 grudnia 2017 r. i przeznaczone pod tereny oznaczone symbolem 15.ZP, tj. teren zieleni parkowej, urządzonej, dopuszcza się ciągi piesze, rowerowe, lokalizację urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, ustala się zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wyklucza się sytuowanie tymczasowych obiektów handlowo gastronomicznych.

W ww. planie ustala się:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego –wg ustaleń ogólnych zwartych w §6 oraz:

- nakaz realizacji strefy zieleni formowanej – w obszarze przyległym do ul. Mickiewicza – jako parkowej zieleni urządzonej o formach regularnych, geometrycznych i komponowanymi parterami ogrodowymi,
 - nakaz uwzględnienia w zagospodarowaniu i urządzeniu terenu zieleni izolacyjno-krajobrazowej niskiej i średnio wysokiej wzdłuż granicy z terenem 7.MW,
 - nakaz wprowadzenia grupy zieleni maskującej, kompozycyjnej wzdłuż ogrodzenia szkoły (teren 2.U),
 - dopuszcza się realizację zatok, wnęk wypoczynkowych z ławkami, altanami itp.,
 - nakaz zaprojektowania i realizacji otoczenia pomnika tworzącego taras widokowy na panoramę Starego Miasta,
 - w kształtowaniu terenu uwzględnić korytarz widokowy na Stare Miasto od ul. Mickiewicza,
 - ustala się nakaz poprawy stanu i wymiany nawierzchni asfaltowych w części ciągów pieszych na terenie założenia parkowego – w rejonie Pomnika Harcerzy;
- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – fragment terenu położony w granicach strefy ochrony archeologicznej obejmującej stanowisko archeologiczne AZP 20-43/36 (zasięg strefy pokazano na rysunku planu), obowiązują ustalenia zawarte w §8 ust.7.

Działka nr 205/21 z obrębu 14 objęta jest MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczona pod tereny zieleni urządzonej, parkowej - skwer, zieleniec miejski, dopuszcza się trasy piesze, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie związane z funkcją podstawową, wyklucza się sytuowanie budynków oraz tymczasowych obiektów budowlanych (symbol C2.22.ZP).

W ww. planie ustala się:

-zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- teren w granicach obszaru śródmiejskiego,
- istniejąca zieleń do pielęgnacji, utrzymania,
- zagospodarowanie i wyposażenie podporządkowane powinno być nakazowi stworzenia spójnej, atrakcyjnej i wysokiej jakości kompozycji przestrzennej,
- nakaz zagospodarowania zielenią komponowaną wielowarstwową,
- wymóg uwzględnienia w zagospodarowaniu i urządzaniu terenu właściwej ekspozycji sylwet Starego Miasta z ciągów widokowych i punktów widokowych wskazanych na rysunku planu,
- nakaz uwzględnienia w zagospodarowaniu tras ciągów pieszo-rowerowych szlaków turystyki, których przebieg orientacyjnie wskazano na rysunku planu;

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej- teren położony częściowo w granicach strefy ochrony konserwatorskiej „W” obszaru stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków, o orientacyjnym zasięgu wskazanym na rysunku planu, obowiązują ustalenia § 7 ust 9;

- uwzględnić tereny z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wg rysunku planu.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

c) Działka nr 151/4 obr. 17

Przedmiotowa nieruchomość objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr

XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017 r. i przeznaczona pod tereny oznaczone symbolem 43-ZP- tereny zieleni urządzonej (zieleń parkowa) gdzie dopuszcza się lokalizację przestrzennych form niekubaturowych o maksymalnej wysokości 4m.

Zakazuje się lokalizowania zabudowy za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej. Należy utrzymać minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 70%. Ustala się wymóg urządzenia ciągu pieszego, jak na rysunku planu. Ustala się wymóg lokalizowania zorganizowanej formy zieleni w postaci ciągu zieleni izolacyjno-krajobrazowej (zieleń niska i średnia). Ustala się wymóg wykonania badań archeologiczno-architektonicznych poprzedzających prace ziemne związane z lokalizacją obiektów budowlanych. Obowiązują zapisy zgodnie z §7 ww. uchwały. Dopuszcza się budowę pomostów i przystani kajakowych na terenie 43-ZP.

Ustala się wymóg urządzenia kładki pieszej na Wierzycy, łączącej tereny zieleni parkowej po obu stronach rzeki, jak na rysunku planu.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

d) Działka nr 59/1 obr. 16

Przedmiotowa działka objęta jest MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczona pod teren zieleni urządzonej, parki, skwery, zieleńce, zieleń historycznego cmentarza (obecnie nieczynny, dawny cmentarz ewangelicki przy ul. Owidzkie), wyklucza się sytuowanie budynków (symbol C2.62.ZP).

W ww. planie ustala się:

-zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- teren w granicach obszaru śródmiejskiego,
- dopuszcza się rewaloryzację i zmianę w teren parkowy, nakaz zachowania i odpowiedniego wyeksponowania nagrobków, pamiątek itp. w postaci np. lapidarium,

- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- nakaz ochrony i zachowania zieleni wysokiej,
- nakaz utrzymania zieleni na co najmniej 65% powierzchni terenu;

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej:

- teren w granicach strefy ochrony konserwatorskiej rewitalizacji urbanistycznej obejmującej zespół zabudowy wzdłuż ul. Kościuszki, obowiązują ustalenia §7 ust. 12,
- teren położony w granicach strefy ochrony konserwatorskiej „W” obszaru stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków, o orientacyjnym zasięgu wskazanym na rysunku planu, obowiązują ustalenia § 7 ust 9,
- cmentarz ewangelicki przy Owidzkiej - to obiekt ujęty w ewidencji zabytków, obowiązują dla terenu ustalenia §7 ust. 7 i 8.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

e) Działka nr 13 obr. 16

Przedmiotowa działka objęta jest MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczona pod

teren zieleni urządzonej, parkowej, w tym dawne założenie cmentarza ewangelickiego z nieistniejącym mauzoleum rodziny Wiechertów oraz teren infrastruktury technicznej z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji deszczowej:

- a) dopuszcza się ścieżki piesze i rowerowe, altany wypoczynkowe,
- b) dopuszcza się sytuowanie oczyszczalni wód deszczowych,
- c) wyklucza się sytuowanie nowych budynków, wiat; (symbol C2.50.ZP,IW,IK).

W ww. planie ustala się:

-zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- nakaz zachowania i ochrony zachowanego układu zieleni, nakaz ochrony obecnego ukształtowania rzeźby terenu,
- zagospodarowanie i wyposażenie podporządkowane powinno być nakazowi stworzenia spójnej, atrakcyjnej i wysokiej jakości kompozycji przestrzennej, z ochroną i wyeksponowaniem reliktyw zabytkowego założenia,
- wymóg uwzględnienia w zagospodarowaniu i urządzeniu terenu właściwej ekspozycji z punktu widokowego wskazanego na rysunku planu poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni;

- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- ustala się nakaz ochrony zachowawczej istniejącej zieleni wysokiej,
- teren położony jest w granicach obszaru proponowanego do objęcia ochroną jako powiększony Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Wierzycy”, stanowi element lokalnej osnowy ekologicznej, ustala się zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- nakaz utrzymania zieleni na co najmniej 80% powierzchni terenu,
- teren częściowo w granicach strefy ochrony ekspozycji, obejmującej tereny wzdłuż doliny Wierzycy, obowiązują ustalenia §6 ust. 14.

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej:

- pozostałości dawnego założenia, w tym aleja drzew wpisana do ewidencji zabytków, wskazane na rysunku planu podlegają ochronie, obowiązują dla nich ustalenia § 7 ust. 7 i 8,
- teren częściowo w strefie ochrony konserwatorskiej – rewitalizacji urbanistycznej – obejmującej zespół zabudowy wzdłuż ulicy Kościuszki obowiązują ustalenia §7 ust. 12.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

10. Stworzenie systemu parków kieszonkowych

Celem projektu jest zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta, zwłaszcza wokół terenów zabetonowanych by poprawić warunki naturalne oraz stworzyć dodatkowe miejsca spotkań mieszkańców wokół terenu zielonego.

Zgodnie z ustaleniami kilku planów miejscowych w obszarze rewitalizacji m.in.:

- należy zachować i podtrzymywać trwałość powiązań ekologicznych obszaru objętego planem,
- przestrzenie publiczne zaleca się aranżować w sposób zapewniający warunki publicznej aktywności, m.in. poprzez czytelną organizację ciągów pieszych, placów; wyposażanie przestrzeni w niezbędne obiekty małej architektury, urządzoną zielen; zapewnienie odpowiedniego oświetlenia przestrzeni i podświetlenie obiektów budowlanych;

- należy rozbudować system przyrodniczy miasta o nowe jego elementy, w tym m.in. o planowane zespoły zieleni urządzonej, wprowadzenie dolesień w obrębie terenów lasów komunalnych oraz zespołów zieleni izolacyjnej; rewitalizację i uzupełnienie istniejących terenów zieleni osiedlowej oraz miejskich przestrzeni publicznych z udziałem skwerów, zadrzewień i trawników;
- dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz usługową wprowadza się obowiązek uwzględnienia w ich projektach zagospodarowania terenu lub działki zieleni urządzonej w postaci: trawników, kwietników, zieleńców lub ogrodów przydomowych, realizowanej na całości obszarów minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Ustala się wymóg wzmocnienia istniejącej zieleni, w tym wprowadzenia nowych, zróżnicowanych elementów powierzchniowych, w postaci zieleńców, krzewów, trawników, drzew.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

11. Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego

Celem projektu jest stworzenie odpowiednio zaaranżowanej przestrzeni w celu połączenia prowadzenia działalności handlowych z miejscem spotkań dla lokalnej społeczności.

Targowisko miejskie usytuowane jest na działkach oznaczonych geodezyjnie nr 433/31, 433/33, 433/18 z obrębu 17, które objęte są MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczone pod tereny zabudowy usługowej śródmiejskiej, w szczególności usługi z zakresu handlu detalicznego, gastronomii, biur itp., w tym z dopuszczeniem usług handlu w obiektach wielkopowierzchniowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², targowisko miejskie, z wykluczeniem funkcji mieszkalnych (symbol C2.111.UC).

Dopuszcza się rekompozycję istniejących budynków, a także zadaszeń straganów targowiska miejskiego w celu podniesienia standardu oraz walorów estetycznych, z uwzględnieniem punktu widokowego wskazanego na rysunku planu w rejonie cmentarza przy ul. Niepodległości. Zgodnie z zasadami ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu wskazane jest wzbogacenie parkingów towarzyszących funkcjom usługowym w zielenią wysoką.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planach miejscowych.

12. Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży

Budowa centrum edukacyjno-sportowego mającego na celu promowanie szeroko rozumianej kultury fizycznej. Inwestycja ma się stać lokalnym centrum, miejscem charakterystycznym, rozpoznawalnym, które będzie służyć różnym grupom odbiorców. Budynek centrum Deyny ma być projektem wyjątkowym – łączącym funkcję nowoczesnego multimedialnego muzeum poświęconego postaci Kazimierza Deyny z funkcjami szkoleniowo-sportowymi, widowiskowymi, społecznymi i kulturalnymi. W Centrum prowadzone będą również zajęcia poszerzające wiedzę z zakresu ekologii oraz kształtujące świadomość ekologiczną odbiorców. Budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych zaprojektowano jako komplementarne uzupełnienie dla całego kompleksu Ośrodka Sportu i Rekreacji. Efektem realizacji będzie

również poprawa efektywności energetycznej obiektów zarządzanych przez OSiR poprzez wymianę źródeł oświetlenia na LED i montaż instalacji fotowoltaicznych.

Obiekt ma zostać posadowiony na działce nr 208/2 z obr. 14, która w MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. została przeznaczona pod tereny usług publicznych z dużym udziałem zieleni - teren obiektów i urządzeń sportu i rekreacji, w tym stadion, hala sportowo-widowiskowa, zespół boisk sportowych wraz z zapleczem:

a) dopuszcza się usługi hotelowe,

b) dopuszcza się obiekty szkoleniowo-edukacyjne,

c) dopuszcza się parkingi dla obsługi terenu,

d) wyklucza się sytuowanie tymczasowych obiektów budowlanych, zakaz nie dotyczy obiektów związanych z obsługą sezonowych, okolicznościowych wystaw, pokazów, występów artystycznych, imprez i wydarzeń sportowych lub rekreacyjnych, sytuowanych wyłącznie na czas trwania imprez, wydarzeń (symbol terenu w planie C2.21.US).

W ww. planie ustala się:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- teren w granicach obszaru śródmiejskiego,
- dopuszcza się rekompozycję budynku hotelu.

Wobec powyższego w przypadku dostosowania projektu budowlanego do planu miejscowego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

13. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta

Modernizacja leżących w obrębie strefy zamieszkania ulic Starego Miasta (ulice: Kilińskiego, Krótka, Browarowa, Wodna, Tczewska, Basztowa, Zajezdna, Plac Koszarowy i ul. Krzywa).

Obszar będący przedmiotem niniejszego zadania objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017r. i przeznaczony pod tereny dróg publicznych i tereny ciągów pieszo – jezdnych.

W liniach rozgraniczających dróg dopuszcza się:

- lokalizację budynków i urządzeń związanych z gospodarką drogową i obsługą ruchu drogowego, na warunkach określonych w obowiązujących przepisach,
- ścieżki rowerowe,
- miejsca postojowe,
- lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- zieleni,
- małą architekturę.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

14. Utworzenie Klubu Seniora

Stworzenie miejsca dla spędzania wolnego czasu przez Seniorów w nieużytkowanych pomieszczeniach Hali im. Gerarda Podolskiego (AGRO).

Obiekt AGRO usytuowany jest na działkach oznaczonych geodezyjnie nr 73/45 i 73/19 z obrębu 14, które objęte są uchwałą Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 i przeznaczone są pod tereny z zakresu sportu i rekreacji, z dopuszczeniem usług gastronomicznych, hotelowych, społecznych i handlu detalicznego (oznaczone symbolem C2.2.U). W przypadku konieczności zmiany sposobu użytkowania obiektu na funkcje społeczne, będzie możliwe wprowadzenie takiej zmiany.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

15. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Lokalizacja Strażnicy OSP w obszarze rewitalizacji – sąsiedztwo obszaru Młynów i poprawa infrastruktury do celów p.poż.

Zaplanowano lokalizację obiektu na działce oznaczonej geodezyjnie nr 195/19 z obrębu 14, objętej MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczonej pod tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem usług komercyjnych oraz o charakterze publicznym z wykluczeniem funkcji mieszkaniowych (oznaczone symbolem C2.47.U2,U1). Teren znajduje się w granicach strefy ochrony konserwatorskiej rewaloryzacji i konserwacji, obejmującej zespół dawnego folwarku Starogardu Szlacheckiego, obowiązują ustalenia §7 ust. 11.

Wobec powyższego w przypadku dostosowania projektu budowlanego do planu miejscowego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

16. Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości

Zadanie polega na przywróceniu estetyki terenu zdegradowanego poprzez zagospodarowanie podwórek i poprawę stanu technicznego budynków mieszkalnych w częściach wspólnych. W ramach zagospodarowania przestrzeni wokół budynków zostaną wykonane nasadzenia zieleni, mała architektura, ciągi piesze, nawierzchnie. Planuje się utworzenie przyjaznych dla mieszkańców podwórek, z ławeczkami, piaskownicami, mini placami zabaw. Wprowadzenie zieleni w przestrzenie publiczne wpłynie również na ochronę przed czynnikami szkodliwymi (np. hałas, zanieczyszczenia).

W ramach modernizacji budynków planuje się budowę łazienek w mieszkaniach komunalnych, remonty instalacji sanitarnych, elektrycznych i kanalizacyjnych w częściach wspólnych budynków, izolację fundamentów, docieplenie ich, remonty dachów, stropodachów, pokrycia dachów, remonty kominów, blacharki, remonty elewacji, docieplenia ścian zewnętrznych, lukarn, cokołów, malowanie, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, naprawy/uzupełnianie tynków w częściach wspólnych, wzmocnienie podłóg w na klatkach schodowych, remonty

stropów piwnic, remonty stopni schodowych, malowanie części wspólnych, typu brama, piwnice, klatki schodowe, remonty strychów, wymianę elementów okładzin na niepalne, docieplanie stropodachów, czyszczenie elewacji, uzupełnianie brakujących elementów betonowych elewacji, remonty schodów zewnętrznych, elementów betonowych, wymianę więźb dachowych, pokrycia, wymianę podłóg strychów, przełożenie dachówki ceram., uzupełnienie zaprawy pomiędzy ceglami elewacji.

Przebudowy i remonty części wspólnych ani rewitalizacja terenów przyległych (podwórka) nie będą wymagały zmiany obowiązujących planów miejscowych.

17. Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim

Przeprowadzenie kontrolowanego i właściwego remontu obiektu likwidującego podstawowe przyczyny powodujące destrukcję z zastosowaniem wytycznych i założeń konserwatorskich. Obiekt usytuowany jest na działce nr 142 z obr. 17, która zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017r. przeznaczona jest pod tereny zabudowy usług kultury (usługi kultury religijnej); gdzie dopuszcza się usługi oświaty, służby zdrowia, handlu, zabudowę mieszkaniową towarzyszącą funkcji podstawowej.

Zgodnie z §7 ust. 2 ww. uchwały wszelkie działania inwestycyjne w granicach obiektów lub obszarów wpisanych do rejestru zabytków wymagają zgody Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

18. Sąsiedzkie Centrum Aktywności

Celem projektu jest stworzenie nowego lokalnego centrum aktywności poprzez przebudowę, rozbudowę i wyposażenie istniejącego, zdegradowanego budynku magazynowego oraz przylegających terenów zielonych na działkach 74; 73/18 obr 14. Projekt przewiduje nadbudowę jednej kondygnacji do parterowego budynku i tym samym stworzenie dwóch sal wraz z zapleczem, w których można będzie realizować różne aktywności w zależności od potrzeb mieszkańców.

Przedmiotowe nieruchomości objęte są uchwałą Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 i przeznaczone są pod tereny usług publicznych z zakresu z zakresu sportu, rekreacji i obsługi turystyki, w szczególności baza żeglarska, z dopuszczeniem usług gastronomicznych, hotelowych, kultury oraz handlu detalicznego (C2.3.U).

Zgodnie z §16 ust. 2 ww. uchwały ustala się następujące zasady, parametry i wskaźniki zagospodarowania terenów:

- minimalny wskaźnik intensywności zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej dla terenu C2.3.U – 0,2,

- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej dla terenu C2.3.U – 0,55,
- maksymalny procentowy udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki dla terenu C2.3.U – 50%,
- minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej dla terenu C2.3.U – 30%.

Zgodnie z §16 ust. 3 ustala się następujące zasady, parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy- maksymalna wysokość zabudowy dla terenu C2.3.U – 10 m, przy czym dla zabudowy towarzyszącej – 5 m oraz nakazuje się stosowania dachów płaskich, z dopuszczeniem zachowania istniejących spadków dachów.

Ponadto, w myśl §7 ust. 2 ww. uchwały w obszarze objętym planem, dla zapewnienia ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, ustala się dla terenu C2.3.U strefę ochrony konserwatorskiej – rewaloryzacji oraz dotyczące jej następujące zasady zagospodarowania m.in. nakazuje się wkomponowania nowej zabudowy – poprzez jej skalę i charakter oraz formę architektoniczną w krajobraz kulturowy miejsca.

Wobec powyższego w przypadku dostosowania projektu budowlanego do planu miejscowego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

19. Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności

Prowadzenie różnego rodzaju aktywności począwszy od kulturalnych (typu spotkania z filmem lub muzyką), poprzez integracyjne (np. planszówki) skończywszy na sportowych (np. joga). Aktywności te skierowane będą do różnych grup odbiorców zapewniając możliwość wartościowego i twórczego spędzania czasu, jednocześnie wzmacniając więzi społeczne.

Aktywności realizowane będą poprzez:

4. prowadzenie Młodzieżowego Klubu Aktywności
5. prowadzenie zajęć dla kobiet - Przystań Spokoju
6. prowadzenie Klubu Starszyny

Celem projektu jest stworzenie nowego lokalnego centrum aktywności otwartego na potrzeby mieszkańców i stale dopasowującego swoją ofertę w zależności od na bieżąco diagnozowanych potrzeb.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

20. Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego

Utworzenie w piwnicy budynku przy ul. Hallera 19A (Hala Agro Kociewie) warsztatu społecznego.

Zakres projektu:

- remont i dostosowanie lokalu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- wyposażenie warsztatu w niezbędne meblowanie, narzędzia, sprzęt i materiały (planowane m.in. stanowisko z maszynami do szycia i wielofunkcyjne stanowiska naprawcze),
- prowadzenie warsztatu oraz organizowanie w nim zajęć kreatywnych (projektowanie i szycie ubrań, tapicerstwo, odnawianie mebli itp.)

Obiekt AGRO usytuowany jest na działkach oznaczonych geodezyjnie nr 73/45 i 73/19 z obrębem 14, które objęte są uchwałą Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 i przeznaczone są pod tereny z zakresu sportu i rekreacji, z dopuszczeniem usług gastronomicznych, hotelowych, społecznych i handlu detalicznego (oznaczone symbolem C2.2.U). W przypadku konieczności zmiany sposobu użytkowania obiektu na funkcje społeczne, będzie możliwe wprowadzenie takiej zmiany.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

20.3. Wskazanie dotyczące miejscowego planu rewitalizacji

Analizując działania wskazane w GPR oraz badając ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie wskazuje się granic dla sporządzenia miejscowych planów rewitalizacji. Rekomendacja ta poparta jest ponadto wnioskiem z konsultacji społecznych, gdzie w świetle obowiązujących mpzp nie postuluje się opracowania dodatkowego dokumentu planistycznego.

20.4. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji

Podsumowaniem przedstawionych w niniejszej części dokumentu rozważań jest określenie kierunków zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji. Zgodnie z wymogami ustawy, został on sporządzony na mapie w skali 1:2000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej.

Przewidywana lokalizacja projektów w obszarze rewitalizacji (niewymienione w tabeli projekty będą realizowane w całym obszarze rewitalizacji):

Numer	Projekt	Oznaczenie w legendzie mapy
1	Utworzenie Klubu Seniora	<i>Agro Kociewie</i>
2	Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	<i>Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny</i>
3	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	<i>Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny</i>
6	Czytelnia pod chmurką	<i>Czytelnia pod chmurką</i>
7	Realizacja usług w Sąsiedzkim Centrum Aktywności	<i>Sąsiedzkie Centrum Aktywności</i>
9	Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	<i>Agro Kociewie</i>
10	Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego	<i>Targowisko miejskie</i>
11	Starogardzki Rynek od nowa	<i>Starogardzki Rynek od nowa</i>
13	Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy	<i>Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy</i>
14	Stworzenie systemu parków kieszonkowych	<i>System parków kieszonkowych</i>
15	Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży	<i>Centrum sportowo – edukacyjne Deyny</i>
16	Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta	<i>Dostępność komunikacyjna – ulice.</i>
17	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	<i>Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców</i>
19	Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	<i>Renowacja kościoła Św. Mateusza.</i>
20	Sąsiedzkie Centrum Aktywności	<i>Sąsiedzkie Centrum Aktywności</i>

Tab. 23. Oznaczenie nazw programów Gminnego Programu Rewitalizacji na rycinie 8 - załączniku graficznym przedstawiającym podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

21. Podsumowanie

Opracowana aktualizacja dokumentu Programu stanowi bazę do podjęcia skoordynowanych działań zmierzających do rewitalizacji miasta. Opisano w nim zarówno przewidziane do realizacji projekty i przedsięwzięcia jak i sposób ich realizacji. Także określono sposób realizacji całości programu.

Z uwagi na zmieniające się uwarunkowania – w tym pojawiające się nowe regulacje prawne – konieczną stanie się sukcesywna aktualizacja programu, w tym uzupełnianie zapisów szczegółowych dotyczących projektów i przedsięwzięć przewidzianych do realizacji.

Spis tabel i rycin

Ryciny:

Ryc. 1. Starogard Gdański w kontekście regionu pomorskiego

Ryc. 2. Granice obszaru zdegradowanego

Ryc. 3. Granice i struktura obszaru rewitalizacji.

Ryc. 4. Ocena infrastrukturalnych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

Ryc. 5. Ocena społecznych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

Ryc. 6. Udział zdarzeń odnotowanych na obszarze rewitalizacji i zdarzeń z obszaru Starogardu Gdańskiego w latach 2017-2023 z podziałem na 7 podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych

Ryc. 7. Podział obszaru rewitalizacji na strefy

Ryc. 8. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Tabele:

Tab. 1. Wskaźniki monitorowania realizacji GPR

Tab. 2. Wykaz uwag z konsultacji projektu dokumentu prowadzonych w 2023r. wraz z propozycją ich rozpatrzenia

Tab.3. Charakterystyka jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego – dane aktualne na 2016r.

Tab. 4. Charakterystyka stanu obszaru rewitalizacji – zmiany wartości wybranych wskaźników w okresie od 2015 do 2022r.

Tab. 5. Dane dotyczące pomocy udzielanej przez MOPS w Starogardzie Gdańskim na obszarze rewitalizacji i całego miasta w 2022r.

Tab. 6. Dane dotyczące powodów udzielania pomocy przez MOPS w Starogardzie Gdańskim w I poł. 2023r.- w odniesieniu do obszaru rewitalizacji

Tab. 7. Analiza SWOT – sfera społeczna

Tab. 8. Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Tab. 9. Analiza SWOT – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Tab. 10. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera społeczna

Tab. 11. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera gospodarcza

Tab. 12. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Tab. 13. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery społecznej

Tab. 14. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery gospodarczej

Tab. 15. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami pro-

blemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

Tab. 16. Relacje pomiędzy ujętymi w pierwotnej wersji Programu oraz w jego bieżącej aktualizacji działaniami rewitalizacyjnymi

Tab. 17. Uproszczony plan rzeczowo – finansowy realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 18. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

Tab. 19. Harmonogram realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 20. Określenie możliwych partnerstw w realizacji poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 21. Ścieżki krytyczne i kamienie milowe związane z realizacją poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 22. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Tab. 23. Oznaczenie nazw programów Gminnego Programu Rewitalizacji na rycinie 8 - załączniku graficznym przedstawiającym podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji